

ΕΛΛΗΝΙΣ

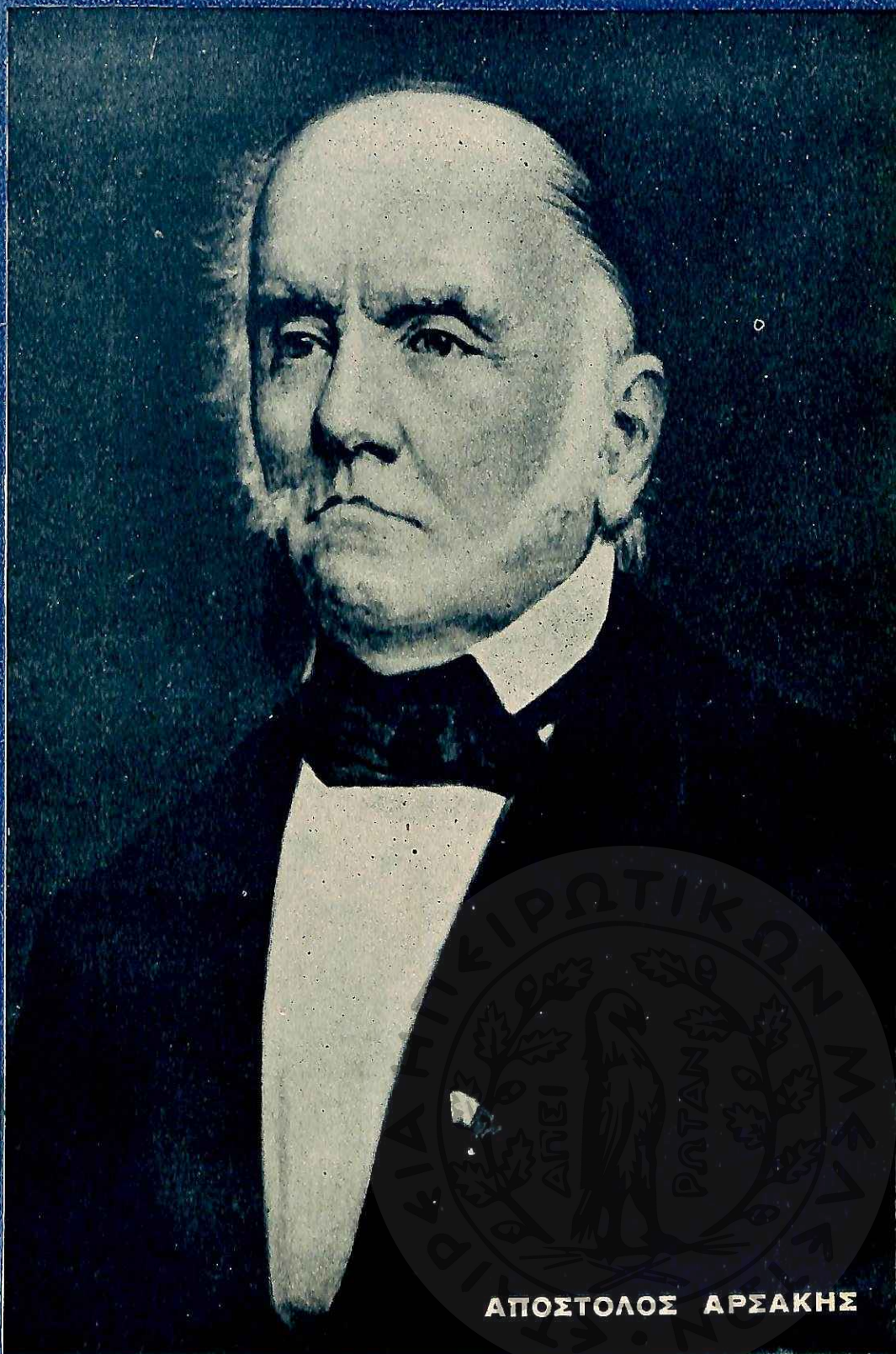
ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

1936

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΕΛΛΗΝΙΣ»

“HÉLLÉNIS,”

Revue mensuelle du Conseil National des femmes Héliennes

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Συνδρομή ετήσια Δραχ. 100

Εξάμηνος „ 60

Εξωτερικούσελίδια 7

Εξάμηνος „ 4

Τιμή εκάστου τεύχους

άπλου Δραχ. 10

διπλου „ 15

Αι συνδρομαί αρχονται από την 1ην εκάστου μηνός και είναι προπληρωτέαι.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Τὰ ἐκατὸ χρόνια τῆς Φιλεκπ. Ἑταιρείας.—Ἀπόστ. Ἀρσάκης, ὑπὸ Εἰρ. Νικολαΐδου.—Αἱ ἀγνωστοὶ ἡρώ-
δες, ὑπὸ Α. Νικοκάβουρα.—Ἡ Οἰκοκυρὴ Σχολή
Ἀρσακείου, ὑπὸ Ρόζας Νικολοπούλου.—Ἑθνικὴ Ὑπα-
παντή, ὑπὸ Ἀννας Τριανταφυλλίδου.—Φθινοπωρι-
τικο, ὑπὸ Ε. Βαρίκα.—Ἑλληνίδες εἰς τὰ γράμματα,
ὑπὸ Εὐφρ. Λόντου-Δημητρακοπούλου.—Ἐκδόσεις.—
Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν μαθητικὴν μου ζωὴν, ὑπὸ Ἀρσ.
Παπαδοπούλου.—Τὰ ἐκατὸ χρόνια τοῦ Ἀρσακείου,
ὑπὸ Ἀννας Σταματελάτου.—Ἀναμνήσεις, ὑπὸ Μαρίας
Τρικούπη.—Κοινωνικὴ Πρόνοια τοῦ Δήμου, ὑπὸ Β.
Γατοπούλου.—Ἀνάμνησις ποιήμα ὑπὸ Διλῆς Πατρι-
κίου-Ἰακωβίδου.—Τὰ ἐκατὸ χρόνια τοῦ Ἀρσακείου,
ὑπὸ Δώρας Παπακωνσταντίνου.—Παιδικὲς Ἀναμνή-

σεις, ὑπὸ Ζωῆς Νικολετοπούλου.—Ποῦ εἶσθε καλοὶ,
παιδικοὶ μου καιροί, ὑπὸ Μάρθας Μούρρα-Ρουσο-
πούλου.—Θεσσαλὶς, ὑπὸ Λουΐζας Τριανταφυλλίδου.—
Τὸ Ἀρσάκειο Κερκύρας.—Κυρία, μητέρα καὶ φίλη
ὑπὸ Ἑλένης Ξένου.—Διὰ τὴν Μαρὶαν Εὐδὴ.—Ποιή-
ματα, ὑπὸ Ν. Πέρδικα.—Γράμματα πρὸς τὴν Ἑλλη-
νίδα, ὑπὸ Ἑλ. Μπουκουβάλα.—Ἐπὶ τῇ 100ετηρίδι
τῆς Φ. Ἑταιρείας, ὑπὸ Ἀνθ. Μυρίδου-Μακρῆ.—Πρῶ-
ται διδάκτορες τοῦ Πανεπιστημίου μας, ὑπὸ Ἀγγ.
Παναγιωτάτου.—Οἱ τραγωδίαι τοῦ Βασιλικοῦ, ὑπὸ
Κατερίνας Κακούρη.—Ἀναμνήσεις, ὑπὸ Παλῆας Ἀρ-
σακείαδος.—Ἀναμνήσεις Ἀρσακείαδος, ὑπὸ Μ. Μομ-
φερράτου.—Εἰδήσεις.

Ἐπὶ τῆς Συντάξεως ΕΛΕΝΗ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου εἰκόνα ἐλήφθη ἀπὸ προσωπογραφίαν τοῦ Ἀρσάκη ποὺ εἶνε ἀνηρτημένη
στὴν αὐτοῦσα τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας.

UNE PRÉCIEUSE RESSOURCE
POUR VOTRE PÂTISSERIE!

POUR être sûre de réussir des gâteaux plus appé-
tissants, plus savoureux, plus sains, employez
toujours la «Royal Baking Powder» qui est la levure
la plus célèbre du monde entier. N'oubliez pas que
c'est dans le détail que réside la perfection!

Vous recevrez gratuitement un livre de précieuses
recettes de tartes exquis, gâteaux, biscuits, entremets
en le demandant simplement à MM. Beydoun Frères, Boîte Postale 387, Beyrouth.
La Royal Baking Powder est en vente dans toutes les bonnes épiceries.

ROYAL BAKING POWDER

100×150 - Royal Baking - Projet No 2 - No 1502

PASSIFLORINE

ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΦΑΡΜΑΚΟΝ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Ἡ **Passiflorine** (Πασιφλορίνη) ἀποτελεῖ τὴν φυτοθεραπευτικὴν
ἀγωγὴν τῶν διαταραχῶν τοῦ συμπαθητικοῦ καὶ παρασυμπαθη-
τικοῦ αἵτινες συνοδεύουν τὸν βίον τῆς γυναικός.

Κατὰ τὴν ἡβὴν. Κατὰ τὰς καταμηνίους περιόδους.

Κατὰ τὴν κύησιν. Κατὰ τὴν ἐμμηνόπαυσιν εἰς τὰς

ψευδομητρικὰς παθήσεις.

Ἡ **Passiflorine** (Πασιφλορίνη) εἶναι τὸ φάρμακον τῶν διανοου-
μένων, καλλιτεχνῶν, καθηγητῶν, ἐπιχειρηματιῶν κ.λ.π.

Ἡ **Passiflorine** (Πασιφλορίνη) θεραπεύει τὴν ὑπερ-
κόπωσιν, πάσης φύσεως νευρασθένειαν καὶ ἀϋπνίαν,
δύναται δὲ νὰ λαμβάνεται συνεχῶς ἄνευ φόβου
δηλητηριάσεως ἢ τοξικομανίας, διότι οὐδὲν τοξικὸν
περιέχει.

ΜΕΣΑΙ ΔΟΣΕΙΣ: 4 κοχλιάρια τοῦ καφέ (ἀνὰ 2 πρὸ ἐκάστου γεύματος).

LABORATOIRES DE LA PASSIFLORINE

G. REAUBOURG

DOCTEUR EN PHARMACIE

2 RUE BOUCICAUT

PARIS XV

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

ΕΤΑΙΡΙΑ „ΔΑΦΝΗ”

ΓΕΡΑΝΙΟΥ 28

ΑΘΗΝΑΙ

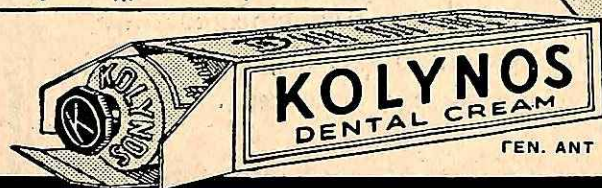
ΕΤΑΙΡΙΑ Η
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΔΩΡΕΑ 10-9-81
30254

Μία αντισηπτική 'Οδοντοκρέμα
ή όποια αφαιρεί τας κηλίδας και άπο
δίδει στα δόντια την φυσικην των λευ-
κότητα είναι ή

ΚΟΛΥΝΟΣ

είς την όποιαν άπενεμήθη υπό της Χ Διε-
θνοϋς Έκθέσεως Θεσσαλονίκης μέγα
βραβείον «έκτός συναγωνισμού».

Είς την κρέμαν ξυρίσματος ΚΟΛΥΝΟΣ
άπενεμήθη επίσης υπό της αϋτης Έκθέ-
σεως τό χρυσούν μετάλλιον.

ΓΕΝ. ΑΝΤ ΜΩΡΙΣ ΦΑΡΑΤΖΗ ΟΔΟΣ ΣΚΟΥΛΕΝΙΟΥ 3, ΑΘΗΝΑΙ

ΔΩΣΑΤΕ ΕΙΣ ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΣΑΣ ΕΝΑ
ΝΕΟΝ ΘΕΛΗΤΡΟΝ

SCHERK

Διαβάστε τό βιβλιαράκι πού είναι στη φιάλη της Λοσιόν προσώπου Σέρκ.
Θα ιδήτε ότι: Μόνον ή καλά καθαρισμένη επιδερμίδα παραμένει δροσερή, λεία
και πέρνει την έλκυστική χάρη μιάς υγιούς ωμορφιάς. Και ή Λοσιόν προσώπου
Scherk καθαρίζει την επιδερμίδα άπόλυτα, την ξανανειώνει
και την διατηρεί στο χρώμα της υγείας. Φιαλίδια τσάντας
Δραχ. 35.- Μεγαλύτερα των Δραχ. 55.-, 90.- και 175.-
Δείγμα άποστέλλεται έναντι 5δράχ. γραμματοσήμου.
Γεν. Άντ.: Οίκος Π. Ι. Μαγκριώτη, Νίκης 10, Άθήναι.

Ένα σοφό βιβλιαράκι

Πούδρα Mystikum σε κουτιά των Δραχ. 80.- και 50.-
Κομπάκτ Mystikum Δρ. 36.-

ΠΑΡΚΕΤΙΝΗ LAMBO

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: ΑΔΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ, 26

ΕΤΟΣ ΙΣΤ'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1936

ΑΡΙΘ. ΙΙ

Τὰ έκατό χρόνια της Φιλεκπαιδευτικής 'Εταιρείας.

Τό παρόν τεϋχος της «'Ελληνίδος»
είνε άφιερωμένον εις την έκατονταε-
τηρίδα της Φιλεκπαιδευτικής 'Εται-
ρείας. 'Η έορτή αϋτή δέν είναι μία
έπέτειος πού ενδιαφέρει μόνον τον
στενόν κύκλον των περι το 'Αρσά-
κειον, είναι μία έορτή πανελλήνιος,
διότι ή ίδρυσις του 'Αρσακείου έδωκεν
άναμφισβητήτως μίαν
στροφην έκπολιτιστι-
κήν εις την εθνικήν
μας ζωήν.

“Οτι πρό έκατόν έ-
τών ό 'Απόστολος 'Αρ-
σάκης έσκέφθη, πώς τό
μόλις άπελευθερωθέν
έθνος μας δέν μπορού-
σε νά προοδεύση, άν
δέν έμορφώνετο και ή
'Ελληνίς γυναίκα, άν
δέν έλυτρώνετο άπό τό σκότος της
άγραμματοσύνης και των προλήψεων,
είνε κατιτί τόσον μεγάλο και εύγενές,
πού πρέπει νά εύρη άπήχησιν εις κάθε
καρδιά 'Ελληνίδος, και νά προκαλέση
αίσθημα εύγνωμοσύνης διά τον γεν-
ναιόδωρον όμογενή, πού με την διο-
ρατικότητά του κατάλαβε τί πρωτί-
στως έχρειάζετο ή πατρίς: δηλαδή
γυναίκες, μητέρες μορφωμένες πού
θα έμόρφωναν τις έρχόμενες γενεές.

Τό 'Εθνικόν Συμβούλιον 'Ελληνί-
δων, όμοσπονδία έξ έβδομήκοντα όκτώ
γυναικείων σωματείων, δέν μπορεί
παρά νά συμμερισθ ή χαράν των
σήμερον έορταζόντων τα έκατό χρό-
νια της Φιλεκπαιδευτικής 'Εταιρείας,
και στέλλει διά των όλίγων αϋτών
γραμμών εγκάρδιον χαιρετισμόν πρός
τό Συμβούλιον, την Δι-
εύθυνσιν, τας άποφοί-
τους και τας μαθητριάς
πού άντιπροσωπεύουν
σήμερον τό παρόν. Τό
παρελθόν, τα διαρεύ-
σαντα έκατό χρόνια,
είνε πλήρεις άγλαών
καρπών, πού όλοι γνω-
ρίζουν και όλόκληρος
ή κοινωνία εκτιμά και
θαυμάζει.

ΤΟ ΛΑΒΑΡΟΝ ΤΟΥ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

ΕΡΤΟΝ Ν. ΠΙΣΤΗ

‘Ημείς εύχόμεθα όπως ή Φιλεκπαι-
δευτική 'Εταιρεία ζήση ακόμη πολ-
λές έκατονταετηρίδας διά τό καλόν
της πατρίδος έν γενεί, και ειδικώς διά
την άνύψωσιν της γυναίκας ύπέρ της
όποίας όλοι άγωνιζόμεθα κατά τας
δυνάμεις μας.

★

Συεργάτιδες του τεϋχους αϋτού είναι άποκλει-
στικώς άπόφοιτοι του 'Αρσακείου. Την ύλην συνέ-
λεξεν, εύγενώς προσφερθείσα, ή λογία κυρία Πηνε-
λόπη Καίρη.

Μία άποψις τοῦ νέου κτιρίου τοῦ Ἀρσακείου εἰς τὸ Ψυχικόν.

Ἀπόστολος Ἀρσάκης

Τιμὴ καὶ εὐγνωμοσύνη ὀφείλεται εἰς ὅλους τοὺς μεγάλους ἐθνικοὺς εὐεργέτας, ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον ὅπου ὅλαι αἱ Ἑλληνίδες ὀφείλουσιν τὴν μεγαλύτεραν εὐγνωμοσύνην, εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἂν καὶ ἔζη μακρὰν τῆς Ἑλλάδος, ἡ ψυχὴ του καὶ ἡ σκέψις του ἦτο πάντοτε ἐστραμμένη πρὸς αὐτὴν καὶ ὁ ὁποῖος ἐσκέφθη τὴν γυναῖκα, εἶναι ὁ **Ἀπόστολος Ἀρσάκης**. Ὁ μέγας αὐτὸς φεμινιστὴς ὁ ὁποῖος ἐσκέφθη νὰ χρησιμοποιήσῃ ὅλην τὴν περιουσίαν του, τὴν ὁποίαν διὰ τῆς πνευματικῆς του ἐργασίας ἀπέκτησε, διὰ νὰ χαρίσῃ εἰς τὰς Ἑλληνίδας τὸν ἀναφαίρετον πλοῦτον, τὸν πλοῦτον τοῦ πνεύματος, ἐγεννήθη τὴν 6ην Ἰανουαρίου τὸ 1792 εἰς τὸ Χαρτάκοβον, μικρὸν χωρίον τῆς Ἡπείρου, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὅπου ὁ παντοδύναμος Ἀλῆ Πασᾶς, ὁ αἱματοβαμμένος αὐτὸς τύραννος, δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς Χριστιανοὺς ἄνετον βίον, παρὰ κατόπιν φοβερῶν

ἀνταλλαγμάτων θρησκείας καὶ τιμῆς. Ὁ πατὴρ τοῦ Ἀποστόλου Ἀρσάκη Κυριάκος, ὁ ὁποῖος βεβαίως διὰ τὴν εὐζωίαν του δὲν ἐσκέφθη κἄν νὰ προδώσῃ τὴν πίστιν καὶ τὴν πατρίδα του, ἀπεράσισε νὰ ἐκπατισθῇ καὶ μίαν νύκτα θυελώδῃ καὶ σκοτεινῇ παρέλαβε τὴν σύζυγόν του Βασιλικὴν καὶ τὸν μικρὸν υἱόν του Ἀπόστολον καὶ μετέβη εἰς Πρεμετὴν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ οἱ κίνδυνοι δὲν ἦσαν ὀλίγοι, δι' αὐτὸ καὶ ἐφυγάδευσεν τὸν μικρὸν Ἀπόστολον, μόλις ὀκτῶ ἐτῶν, τὸ 1800, εἰς Βουκουρέστιον, ὅπου ὁ θεῖος του Γεώργιος Ἀρσάκης, ἀδελφὸς τοῦ πατρὸς του, ἦτο πρὸ καιροῦ ἐγκαταστημένος μετὰ τῶν θείων του Ζώτου καὶ Ηλίας. Ἐκεῖ ἐν ἀσφαλείᾳ πλέον ὁ μικρὸς Ἀπόστολος ἔλαβε Ἑλληνοπρεπῆ ἀνατροφὴν ἀπὸ τὸν θεῖον του, ὁ ὁποῖος ἀμέσως διέγνωσε τὴν ἐκτακτὸν εὐφυΐαν τοῦ μικροῦ ἀνεψιοῦ του Μετὰ τὰ πρῶτα γράμματα τὸν ἔστειλε εἰς

τὸ Γυμνάσιον τὸ 1804 εἰς τὴν Βιέννην, ὅπου τὴν μόρφωσίν του ἀνέλαβε ὁ μέγας τοῦ γένους διδάσκαλος Νεόφυτος Δούκας. Μετὰ τὸ πέρασ τῶν Γυμνασιακῶν σπουδῶν τοῦ ὁ Ἀπόστολος Ἀρσάκης ἐνεγράφη εἰς τὴν ἱατρικὴν σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Χάλλης τῆς Σαξωνίας, ὅπου, ἐνῶ μετὰ μεγάλου ζήλου παρακολουθεῖ τὰ μαθήματα τῆς ἱατρικῆς, ἐγκύπτει καὶ εἰς φιλολογικὰς καὶ φιλοσοφικὰς μελέτας. Μετὰ τριετῆς σπουδᾶς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἔλαβε τὸ δίπλωμά του ὡς χειροῦργος ἱατρός μετὰ τὸν βῆθμόν Ἀριστα. Γράφει, εἰς τὴν λατινικὴν γλῶσσαν, εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν καθομιλουμένην μετὰ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν καὶ γλαφυρότητα. Ἡ ἐναίσιμος διατριβή του ἐπὶ διδακτορίᾳ εἰς τὴν λατινικὴν, (Ἀνατομικὴ περιγραφή τοῦ ἐγκεφάλου καὶ νοτιαίου μυελοῦ τῶν ἰχθύων) ἔκαμε ἐντύπωσιν εἰς ὅλον τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον καὶ ἀκόμη σήμερον εἰς πολλὰ ζητήματα τὴν συμβουλευόμεναι οἱ νεώτεροι. Μετὰ τινὰ ἔτη ἐδημοσίευσεν εἰς τὰ προλεγόμενα τῆς ἐγκυκλοπαιδείας τοῦ Στεφάνου Κομητᾶ, εἰς Ἀττικὴν διάλεκτον τὴν περισπούδαστον μελέτην «Εἰ ἔζην καὶ ταῖς γυναῖξιν ταῖς δραματικαῖς ἐπιδείξειςιν παρῆναι».

Μετὰ τινὰ καιρὸν ἐδημοσίευσεν «**συνοπτικὴν ἱατρικὴν ἱστορίαν**», εἰς τὴν καθομιλουμένην. Εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτὸ ἐξετάζει ὁ συγγραφεὺς ὅλας τὰς τύχας τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς ἐποχῆς του.

Τὸ 1814 ἐπανῆλθε εἰς Βουκουρέστιον ὅπου ἐξασκοῦσε τὴν θείαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐπιστήμην μέχρι τοῦ 1822. Εἰς ἡλικίαν 30 ἐτῶν ἐγκαταλείπει τὴν ἱατρικὴν καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν πολιτικὴν. Τὸ 1836 διωρίσθη γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας μέχρι τοῦ 1839 κατόπιν ἔφορος τῶν Νοσοκομείων, κατόπιν ἐκλέγεται βουλευτὴς καὶ μετὰ τινὰ χρόνον ἀναδεικνύεται Ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν καὶ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῶν Παραδουναβίων ἡγεμονιῶν.

Ὁ Ἀπόστολος Ἀρσάκης εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ νυμφευθῇ τὴν καθ' ὅλα ἀνταξίαν τοῦ Ἀναστασίαν, καὶ ν' ἀποκτήσῃ δυὸ λαμπρὰς θυγατέρας καὶ ἓνα υἱόν, ὁ ὁποῖος δυστυχῶς ἀπέθανεν. Αἱ θυγατέρες του Ἑλένη καὶ Ὀλυμπία, ὑπανδρευθεῖσαι ἡ μὲν πρώτη μετὰ τὸν Κατακουζηνόν ἡ δὲ δευτέρα

μετὰ τὸν Λαχοβάρη, ἀπέκτησαν τέκνα ἀντάξια τῶν γονέων των καὶ οὕτω ὁ Ἀπόστολος Ἀρσάκης μέσα εἰς τὴν οἰκογενειακὴν εὐτυχίαν, πλησίον τρυφερᾶς καὶ πολυτίμου συζύγου, καὶ περικυκλωμένος ἀπὸ τέκνα καὶ ἐγγόνους, ἔζησε μέχρι βαθέως γήρατος ἀπολαμβάνων τῆς μεγαλύτερας εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου, τὴν οἰκογενειακὴν χαρὰν καὶ τὸ αἶσθημα τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος. Ἐν τούτοις οὐδέποτε ἐλησμόνησε τὴν Ἑλλάδα καὶ πάντοτε σκέπτεται, ὁ ἀνωτέρας διανοητικότητος αὐτὸς πατριώτης, πῶς θὰ φανῇ χρήσιμος. ἔστω καὶ μακρὰν εἰς τὴν ἐλευθέραν πλέον πατρίδα του. Συνενοεῖται λοιπὸν μετὰ φίλους τοὺς ὁποῖους ἰδιαίτερος ἐκτιμᾷ, τὸν Θεόκλητον Φαρμακίδην, τὸν Ἀνέστην Χατζόπουλον καὶ τὸν καθηγητὴν Δαμιανὸν Γεωργίου, τοὺς ἐκθέτει τοὺς σκοποὺς του, καὶ ζητεῖ νὰ μάθῃ τίνας εἶχε μᾶλλον ἀνάγκη ἢ πατέρις του.

Καὶ οἱ τρεῖς φίλοι του, χωρὶς νὰ συνενοηθοῦν, τὸν πληροφοροῦν ὅτι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχε συσταθῇ, πνευματικὸς ὀργανισμὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Φιλεκπαιδευτικὴ Ἑταιρεία», ἡ ὁποία εἶχε σκοπὸν τὴν ἀφύπνισιν τῆς πνευματικῆς ζωῆς διὰ τῆς μορφώσεως τῶν Ἑλληνίδων, μετὰ ὑγιεῖς ἀρχάς, διὰ νὰ γείνουν καλὰ μητέρες καὶ πολίτιδες ἄξιοι νὰ ἀναθρέψουν παιδιὰ χρήσιμα εἰς τὴν Πατρίδα τους, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς παρελθούσης γενεᾶς, καὶ νὰ διαδώσῃ τὴν ἀληθῆ Ἑλληνικὴν μόρφωσιν εἰς τὴν ἄλλην ἐλευθέραν καὶ δούλην Ἑλλάδα.

Συγχρόνως κάμνουν γνωστὸν εἰς τὸν Ἀρσάκην ὅτι ἡ Ἑταιρεία μετὰ τοὺς ἐλαχίστους πόρους τῆς ἐθεμελίωσε Σχολεῖον, τὸ ὁποῖον δυστυχῶς ἀδυνατεῖ νὰ φέρῃ εἰς πέρασ διὰ τὴν ἑλλειψιν ὑλικῶν μέσων. Ἡ εἵδησις αὐτὴ πληροῖ τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀρσάκη μεγάλης χαρᾶς. Προσέρχεται ἀμέσως γενναῖος εὐεργέτης τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας εἰς τὴν κρίσιμον στιγμὴν τοῦ ἔργου τῆς. Ἀναλαμβάνει τὴν ἰδρυσιν τῆς Σχολῆς καὶ ἐξοφλεῖ ὅλας τὰς μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δαπάνας. Δὲν παύει δὲ μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του νὰ στέλλῃ γενναίας δωρεὰς εἰς τὴν Ἐκπαιδευτικὴν Ἑταιρείαν, τὴν ὁποίαν παρακολουθεῖ μετὰ στοργὴν καὶ ἀφοσίωσιν. Καὶ ἡ τελευταία του ἐπιστολὴ ἡ γραφεῖσα τὴν 4/16 Μαΐου 1874 πρὸς τὸ εἰς Ἀθήνας Δ. Συμβούλιον τοῦ Ἀρσακείου, μᾶς

παρέχει τρανὰ δείγματα τῆς ἀγάπης καὶ φροντίδος του διὰ τὸ ἴδρυμα. Δι' αὐτῆς κάμνει γνωστὸν εἰς τὸ Συμβούλιον ὅτι στέλλει διὰ τὸν ἐπ' ὀνόματι τῆς συζύγου του τιμώμενον ναὸν τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας, χρυσοκέντητον ἐπιτάφιον καὶ σταυρὸν μαζὺ μὲ θερμὰς καὶ συγκινητὰς εὐχὰς ὑπὲρ τῶν διδασκόντων καὶ διδασκομένων.

Ὁ μεγάλος αὐτὸς πατριώτης, ὁ ἀνώτερος πνευματικὸς ἄνθρωπος ἔζησε εὐτυχῆς ἐν τῷ μέσῳ τῆς οικογενείας του μέχρι τοῦ 82 ἔτους, τιμώμενος παρὰ πάντων, καὶ τὸ ὄνομά του ἐγράφη εἰς τὴν ἱστορίαν μὲ φωτεινὰ γράμματα, ὅπως διὰ τῶν ἔργων του καὶ συγγραμμάτων του ἠθέλησε νὰ φωτίσῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν τῶν ὁμοίων του.

Ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἑταιρεία, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνεπιστεύθη τὸ ἔργον του, ἐφάνη ἀνταξία τῶν ἰδεωδῶν τοῦ μεγάλου εὐεργέτου, καὶ τὸ Ἀρσάκειον, τὸ ὁποῖον ἤρχισε μὲ ὀλίγας μαθητρίδας, τὸ

1866 ἐφθασε νὰ ἔχῃ 471, ἀριθμὸς, διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀρκετὸς διὰ νὰ δείξῃ, ὅτι ὁλος ὁ Ἑλληνισμὸς ἐνόησε τὴν χρησιμότητά του καὶ ἔσπευδε νὰ στείλῃ τὰ παιδιὰ του.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητριῶν ἀπὸ χρόνου καὶ χρόνον τόσον ἠϋξανε ὥστε τὸ πρῶτον κτήριον δὲν ἦτο ἀρκετὸν καὶ ἔγιναν προσθήκαι. Τέλος διὰ τοῦ νέου κτηρίου του εἰς τὸ Ψυχικὸ, τοῦ τελείου ὑπὸ πᾶσαν ἐποψιν, δύναται νὰ μορφώσῃ μεγάλον ἀριθμὸν μαθητριῶν.

Σήμερα δὲ μὲ τὸν τόσον συγκινητικὸν ἑορτασμὸν τῆς ἑκατονταετηρίδος, αἱ ψυχὰι τοῦ ζεύγους Ἀρσάκη, αἱ ὁποῖαι βλέπουν στεφανούμενον τὸ ἔργον των, βεβλῶς χαίρουν καὶ ἀγάλλονται καὶ εὐλογοῦν ἀπὸ τὴν αἰώνιον κατοικίαν των ὅλα τὰ πνευματικὰ πικρία τους, τὰ ὁποῖα δὲν μετρῶνται πλέον εἰς ἑκατοντάδας, ἀλλὰ εἰς χιλιάδας.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

Αἱ ἄγνωστοι ἡρωίδες

Παρελαύνει πρὸ τῶν ὁμμάτων τῆς ψυχῆς μας κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς, κατὰ τὰς ὁποίας εὐλαβῶς καίεται ὁ λιβανωτὸς πρὸς τὴν ἰδέαν τοῦ πνεύματος, ὅλη ἡ χορεία τῶν συντελεστῶν τοῦ ἀληθῶς μεγάλου ἔργου τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας. Ἀποτίεται ὁ φόρος εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἐξαιρετικοὺς ἐκείνους ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι, κινούμενοι ἀπὸ τὴν ἀγνοτέραν φιλοπατρίαν, ἐφρόντισαν νὰ παράσχουν εἰς τὴν Πατρίδα τὸ κατ' ἐξοχὴν μέσον τῆς ἐκπολιτίσεώς της.

Ἀμέσως μετὰ τοὺς ἥρωας, οἵτινες ἐχάρισαν τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ τὰ ὅπλα καὶ τὴν ζωὴν των, ἄλλοι ἥρωες συντελοῦν εἰς τὴν ἀπελευθέρωσίν της τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν δημιουργίαν της εἰς ἔθνος συγχρονισμένον διὰ τῆς μορφώσεως.

Βοηθοὶ πολῦτιμοι τῆς Πολιτείας ἀναλαμβάνουν νὰ παράσχουν εἰς τὴν Ἑλληνίδα ἀφειδῶς τὴν ἐκπαιδεύσιν μὲ τὴν βαθεῖαν πίστιν, ὅτι ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τῆς γυναικὸς εἰς

τὴν Ἑλλάδα θὰ εἶναι ὁ κυριώτερος παράγων τῆς εὐδαιμονίας, τῆς μόλις ἀπὸ τὸν ζυγὸν ἀπελευθερωθείσης Πατρίδος. Τὸ ἔργον των ἐκαρποφόρησε πλουσίως. Οὐδέποτε προσπάθεια ἐστέφθη ὑπὸ τοιαύτης ἐπιτυχίας. Ὁ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἑκατονταετίας ἀπολογισμὸς εἶναι πλέον ἢ ἱκανοποιητικὸς.

Καὶ τὸ μὲν ἔργον τῶν μεγάλων τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας ἰδρυτῶν καὶ εὐεργετῶν θὰ παραμένῃ πάντοτε εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἔθνους ὡς ἡ πολυτιμότερα πρὸς αὐτὸ ὑπηρεσία καὶ ἡ συνέχισίς του μὲ τὸν ὄργανον αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος κινεῖ τοὺς φιλοτίμως παραλαβόντας τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην θὰ προβάλλεται διαρκῶς εἰς παράδειγμα τῶν μεγάλων ἀνατάσεων τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἀλλὰ δὲν θὰ ἦτο ἴσως ἄσκοπον παραλλήλως πρὸς τὴν ἀνάμνησιν τῆς μεγάλης προσπαθείας, τῆς ὁποίας οἱ καρποὶ πρόκεινται πλούσιοι σήμερον πρὸς τὸν πανελλήνιον θαυμασμόν, νὰ γίνῃ ἡ εὐλαβὴς μνεῖα ὅλης ἐκείνης

τῆς ἀφανοῦς χορείας, ἡ ὁποία ἐπραγματώσε τὴν προσπάθειαν αὐτὴν καὶ σιωπηλὰ καὶ ἀθόρυβα ἐπετέλεσε τὴν ἱερὰν μυσταγωγίαν ἀνὰ τὰ πέρατα τοῦ Πανελληνίου.

Εἶναι αἱ ἑλληνίδες κόραι, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὰ πρῶτα κυρίως ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ ἔθνους ἐξεληθοῦσαι ἀπὸ τὸ φυτώριον διεσπάρησαν εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς ὅπου ἔζη καὶ ἐκινεῖτο ὁ ἑλληνισμὸς. Ἡ ἐπιτελεσθεῖσα ὑπ' αὐτῶν ἐργασία κατὰ τὴν πρώτην ἰδίως πεντηκονταετίαν τῆς ζωῆς τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας εἶναι ἡ πολυτιμότερα ὑπηρεσία πού ἦτο δυνατόν νὰ παρασχεθῇ εἰς τὸ ἔθνος ὁλόκληρον.

Εἶναι ἡ ἐποχὴ, κατὰ τὴν ὁποίαν μόλις εἶχεν ἀνανήψει ὁ ἑλληνισμὸς ἀπὸ τὸν λήθαργον, ὁ ὁποῖος εἶχε καταλάβει τὴν ὑπαρξίν του ἐπὶ αἰῶνας ὁλοκλήρους· μία ἐποχὴ γεμάτη προλήψεις ἀκόμη καὶ δυσπιστίαν διὰ τὴν ἀνεπτυγμένην γυναῖκα, ὅπου ὁ προορισμὸς της ἐθεωρεῖτο ἐκπληρούμενος μᾶλλον ἢ δὲν ἤξευρε γράμματα, ὅπου δὲν εἶχε κηρυχθῇ ἀκόμη, τοῦλάχιστον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς δόγμα πίστεως ἡ μόρφωσις τῆς γυναικὸς, ὡς κυρίου παράγοντος τοῦ πολιτισμοῦ τῶν λαῶν, ὅπου ἡ συστηματικὴ ἀνάπτυξις της ἡ πνευματικὴ ἦτο εἰς χεῖρας μόνον τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας.

Ἐπρόκειτο ἡ Ἑλληνὶς νὰ ἐπιτελέσῃ ἕνα ἄθλον εἰς τὸ κυριώτατον πεδῖον τῆς δράσεώς της καὶ τὸν ἄθλον αὐτὸν ἐκαλεῖτο νὰ ἐπιτελέσῃ κυρίως ἡ ἀπόφοιτος τοῦ Ἀρσακείου. Αὐτὴ ἦτο ἐπαγγελματικῶς μορφωμένη, αὐτὴ ἡ ἐμποτισμένη μὲ τὰ νάματα τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως, αὐτὴ ἔσπευδεν ἀπὸ τοῦ διεσπαρμένου ἑλληνισμοῦ τὰ πέρατα εἰς τὸ μοναδικὸν δι' αὐτὴν κέντρον τῆς παιδείας ὅπου τὴν ἐδέχετο ἡ στοργικὴ ἀγκάλῃ τοῦ σχολείου, ὅπου ἡ θαλπωρὴ, ἡ ὁποία παρείχετο ἀπὸ τοὺς εὐεργέτας της ἡμιλλᾶτο πρὸς τὴν δαψιλῶς χυνομένην ἀγάπην τῶν διδασκάλων της.

Ἔτσι παρήλασαν ἐπὶ ἕνα αἰῶνα ὁλόκληρον γενεαὶ ἑλληνίδων ἀπὸ τὸ τέμενος ἐκείνο τὸ ἱερόν, ὅπου ἡ ψυχὴ τῆς ἑλληνίδος ἐφήβου διεπλάσσετο κατὰ τὸν ἰδανικώτερον τρόπον.

Καὶ διεσπείροντο τοιοῦτοτρόπως ἀνὰ τὰ πέ-

ANNA GIANNOPOULOU
ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ

ρατα τοῦ κόσμου αἱ ἑλληνίδες μορφωμένοι γυναῖκες. Ἐφωδιασμένοι μὲ ὅλα τὰ ὅπλα μὲ τὰ ὁποῖα τὰς ὥπλιζεν ἡ θερμουργὸς πίστις τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας ἐκαλοῦντο ἐκεῖ νὰ ἐκτελέσωσι τὸν μεγάλον των περιορισμόν.

Ἀλλὰ τὸ ἔργον των ἦτο δύσκολον τοῦλάχιστον κατὰ τὸν πρῶτον ἐκείνον καιρὸν τῆς ἀμαθείας. Ὡς διδασκάλισσαι, στελλόμεναι εἰς τὰ ἀπόμακρα μέρη τῆς ἑλληνικῆς γῆς εἶχαν νὰ παλαίσουν μὲ χιλίους ἐχθροὺς. Εἶχαν νὰ προσφέρουν κάτι πού ἐθεωρεῖτο περιττὴ πολυτέλεια διὰ τὴν γυναῖκα, εἶχον νὰ κηρύξουν ἐκεῖνο, πού ἡ ἀμαθὴς μάζα ἀπέρριπτε μὲ σαρκασμούς, εἶχαν νὰ ξερριζώσουν συνηθείας, βαθεῖα ριζωμένας καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἕλληνος τῶν πρώτων δεκαετηρίδων τοῦ ἐλευθέρου βίου.

Ἐπρεπε εἰς τὴν ψυχὴν τῶν νεαρῶν ἐκείνων ὑπάρξεων νὰ ὑπάρχῃ μεγάλη δόσις πίστεως καὶ θάρρους, διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ἀφιερῶσουν τὸν βίον των εἰς ἔργον τόσον ἐπίπονον καὶ βαρὺ.

Ἀλλὰ τὸ ἔργον ἐξετελεῖτο μὲ τὴν ζέσιν καὶ τὸν ἀλτρουισμόν τῶν εὐγενῶν ψυχῶν. Ἐκεῖ εἰς τὰ ἀπόμακρα καὶ ξενόγλωσσα πολλάκις

χωρία, τὰ βυθισμένα εἰς τὴν ἀγλὴν τῆς βαρβαρότητος ἀκόμη, μακρὰν ἀπὸ τὴν εὐμάρειαν καὶ τὸν στοίχειώδη ἀνθρωπισμόν, ἢ ἀπόφοιτος τοῦ Ἀρσακείου, ἢ νεαρὰ διδασκάλισσα ἔκαλειτο νὰ ἀφιερῶσιν ὅλην τὴν τὴν ὑπαρξιν εἰς τὴν ὠφέλειαν τῶν ἄλλων. Ἐξω τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος ὁ προσορισμός της ἐγιγαντώνετο, διότι ἔπρεπε νὰ ἐμπνέῃ εἰς τὰς ψυχὰς τὴν πίστιν εἰς τὰ ἰδανικά τῆς φυλῆς, ἐνῶ γύρω της ἐμαίνετο ἡ θηριωδία καὶ ὑπενομεύετο ἡ ὑπόστασις τοῦ ἔθνους. Εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου, ὅπου ἐστέλλετο, ἦτο ἀνάγκη νὰ παλαίσῃ πρὸς τὰς ξένας ἐπιδράσεις καὶ νὰ κρατῇ στερεὰν τὴν πίστιν εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὰ πεπρωμένα τοῦ Γένους. Αὐτὸ τὸ πελώριον ἔργον ἐτελεῖτο ἀπὸ τὴν ἄσημον διδασκάλισσαν τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ ἔξωτερικοῦ, τὴν ἀπόφοιτον τοῦ Ἀρσακείου.

Καὶ ἀκολουθοῦσε ὁ ρόλος τῆς μητέρας. Ἀπὸ τὴν ἰδίαν κυψέλην ἐξῆλθε τὸ σμῆνος τῶν νεαρῶν ἑλληνίδων ποὺ ἐπερίμενε ἔξω ἡ ζωὴ μὲ τὰς ἀπαιτήσεις καὶ δυσχερείας της. Ἡ Ἑλλὰς εἶχεν ἀνάγκη ἀπὸ μητέρας μὲ φωτισμένην διάνοιαν, ἐθνικὸν φρόνημα καὶ ἠθικὰς ἀρχάς. Τὰ ξένα σχολεῖα, τὰ ὁποῖα ἐλειτούργουν ἐν Ἑλλάδι τότε, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ δώσουν τὸ ὕλικόν ποὺ ἐχρειάζετο. Αἱ Ἀρσακειάδες ἐνεψύχωσαν τὴν ἑλληνικὴν οἰκογένειαν καὶ ἔδωσαν εἰς αὐτὴν τὸν γνήσιον ἑλληνικὸν χαρακτῆρα της. Αὐταὶ κυρίως ἐνεφάνισαν τὴν εἰκόνα τῆς Ἑλληνίδος μορφωμένης μητρός, ἢ ὁποῖα ἐπροχώρει συνειδητὰ εἰς τὸν μεγάλον προσορισμόν της.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι τὸ ἔργον ἐτελέσθη μὲ τὴν διάχυτον ἐκείνην ἀλκὴν ποὺ χαρακτηρίζει τὰ μεγάλα δημιουργικὰ ἔργα μὲ τὰ ἀσάλευτα βάρη καὶ τὴν αἴγλην τὴν ὑπέροχον.

Παραλλήλως πρὸς τὰς Ἑλληνίδας διδασκάλισσας καὶ μητέρας αἱ ὁποῖαι εἶναι δημιουργήματα τῶν μόχθων τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας δὲν πρέπει νὰ ἀγνοηθῇ ὅλη ἐκείνη ἡ συμπαθὴς σειρά τῶν γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι μὲ τὰ ἴδια ἔφοδια ἐπάλαισαν εἰς τὸ ἀνώτερον πνευματικὸν πεδίον, εἰς μίαν ἐποχὴν δυσμενῆ διὰ τὴν γυναικείαν ἀνωτέραν δρᾶσιν. Σήμερον, ὅποτε ἡ Ἑλληνίς ἔχει ἀποκτήσει πλήρη ἐλευθερίαν κινήσεως εἰς ὅλας τὰς σφαῖρας τοῦ πνεύματος, ἐννοεῖ τὸν πόνον τῶν γυναικῶν ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι, ἀφοῦ ἐγνώριζον τὰ ἀγαθὰ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως φθά-
νουναι μέχρι τοῦ ὁρίου, τὸ ὁποῖον ἡ μόρφωσις τοῦ Ἀρσακείου παρεῖχεν εἰς αὐτάς, ἔμμενον στάσιμοι ἐκεῖ, διὰ νὰ γίνουν ὅμως ἀκριβῶς διὰ τοῦτο αἱ φλογεραὶ θιασώτιδες τῆς γυναικείας μορφώσεως.

Κανεὶς δὲν λησμονεῖ ὅτι εἰς ὁλόκληρον σχεδὸν τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας καὶ ἐξῆς ἡ γυναικεία διανόησις ἐτροφοδοτήθη σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὰς ἀποφοίτους τῶν παρθενωγείων καὶ διδασκαλείων τοῦ Ἀρσακείου καὶ ὅτι, ὅ,τι εἶχε νὰ παρουσιάσῃ εἰς γυναικείαν δρᾶσιν ἡ Ἑλλὰς ἦτο ἔργον ἰδικόν των.

Στρατιὰ ὁλόκληρος γυναικῶν τῶν γραμματέων, φωτισμέναι ὁδηγοί, πολύτιμοι παραστάτιδες εἰς τὸ ἔργον συζύγων, πατέρων, ἀδελφῶν, τολμηραὶ πρωτοπόροι εἰς τὰ ἔργα τῆς κοινωνικῆς ὠφελείας μὲ τὰ μικρὰ μέσα, τὰ ὁποῖα παρεῖχεν εἰς αὐτάς ἡ περιορισμένη μόρφωσις των, ἐκράτησαν ὑψηλὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἑλληνίδος καὶ παρουσίασαν ὄγκον ἐργασίας ἀξιόθαιμαστον.

Σήμερον, ὅποτε εἰς τὴν Ἑλληνίδα γυναῖκα ἔχουν ἀνοιχθῇ ὅλαι αἱ πύλαι πρὸς πᾶσαν ὁδὸν τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως ἢ μεγάλη ὑπηρεσία τῶν γυναικῶν ἐκείνων προκαλεῖ εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν τῶν συγχρόνων Ἑλληνίδων τὴν ζωηροτέραν συγκίνησιν.

Ὅλη ἡ στρατιὰ τῶν γυναικῶν αὐτῶν μὲ τὴν πολυσχιδῇ δρᾶσιν, ἐνῶ τιμᾷ τὸ ἔργον τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας, ἐξυψώνεται συγχρόνως εἰς τὴν συνειδήσιν μας εἰς χορείαν ἡρωίδων, ἀνταξίων ἀπογόνων ἐκείνων τοῦ 21.

Ἐὰν ἐκείνων αἱ μορφαὶ ἤρθησαν εἰς σύμβολα ἱερά, τούτων ἡ δρᾶσις ἡ φωτεινὴ ἐθεμελίωσε τὸ ἀναγεννηθὲν ἔθνος. Ἐκείνων τὸ ἔργον ὑμνήθη ὡς ἐφάμιλλον τῶν ἐλευθερωτῶν τῆς Πατρίδος, ἀλλὰ καὶ τούτων ἡ πολύτιμος ὑπηρεσία δὲν εἶναι μικροτέρας ἀξίας. Ἡ ἐλευθερωθεῖσα Ἑλλὰς εἶχεν ἀνάγκη ἐξανθρωπίσεως, ἡ δὲ δούλη ἀκόμη ἐνισχύσεως ψυχικῆς. Τὸ ἔργον αὐτό, δὲν εἶναι ὑπερβολὴ ἀν λεχθῇ, ὅτι τὸ ἀνέλαβε κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ ἀπόφοιτος

τοῦ Ἀρσακείου καὶ τὸ ἐξετέλεσεν ἐπὶ σειρὰν ἔτων μὲ θέρμην ἱεραποστολικήν.

Οὕτω διεπλάσθησαν αἱ πρῶται γενεαὶ διὰ τῶν χειρῶν τῶν ἐμπνευσμένων ἐκείνων ἑλληνίδων καὶ παρεσχέθη εἰς τὸ ἔθνος ἡ πολυτιμότερα ὑπηρεσία. Ἡ ὑπηρεσία αὕτη ἀρκεῖ διὰ νὰ καταστήσῃ τὸ ἔργον τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας ἀθάνατον, δίδουσα εἰς αὐτὸ τὴν αἴγλην τῶν μεγαλοπνῶν ἔργων τοῦ Ἀγῶνος καὶ ἐξυψώνουσα αὐτὸ εἰς τὴν ἐθνικὴν συνειδήσιν καὶ τὴν ἐσπεῖ εὐγνωμοσύνην τῆς Ἑλλάδος.

Διὰ τοῦτο κατὰ τὰς στιγμὰς αὐτάς τὰς ἐπισήμους, καθ' ἃς τελεῖται τὸ εὐλαβὲς μνημόσυνον τῶν μεγάλων τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας εὐεργετῶν καὶ ἐξαιρεται ἡ ἐπὶ ἓνα ὁλόκληρον αἰῶνα ἀκαταπόνητος καὶ θαυμα-

στὴ προσπάθεια, ὀφείλομεν νὰ ἀτενίσωμεν μὲ σεβασμόν πρὸς τὸ ἀνώνυμον καὶ ταπεινὸν πλῆθος, τὸ ὁποῖον τὴν εὐγενῆ ἐκείνην σκέψιν κατέστησε τὴν ὠραιότεραν πραγματικότητα.

Πρὸς τὰς σκιὰς τῶν ἀγνώστων αὐτῶν ἡρώιδων ὑψοῦται ἡ σκέψις μας εὐγνώμων καὶ μία ὑπόσχεσις ἐξέρχεται τῶν χειλέων μας, νὰ συνεχίσωμεν ἡμεῖς, αἱ συνάδελφοί των, τὴν σεμνὴν παράδοσιν ἐπὶ τῶν βάσεων, τὰς ὁποίας αὐταὶ ἐθεμελίωσαν μὲ τὴν αὐτὴν θέρμην καὶ τὰ αὐτὰ ἰδανικά πρὸς τὸ συμφέρον τῆς συγχρόνου Ἑλληνίδος καὶ τὴν πραγματικὴν εὐδαιμονίαν τῆς ἀγαπητῆς Πατρίδος.

ΑΓΑΘΗ ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑ

Ἀπόφοιτος Ἀρσακείου, Καθηγήτρια τοῦ ἐν ἈθINAIS Γυμνασίου τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας

Πῶς τὰ κορίτσια μας ἐτοιμάζονται γιὰ τὸν ρόλο συζύγου καὶ μητρός.

Ἡ Οἰκοκυρικὴ Σχολὴ Ἀρσακείου

Μία τηλεφωνικὴ πρόσκλησις μᾶς ξαφνιάζει:

— Ἐδῶ ἡ διευθύντρια τῆς Οἰκοκυρικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀρσακείου. Σᾶς παρακαλῶ αὐριο τὸ ἀπόγευμα στὰς 6, ἐλᾶτε στὸ Ἀρσακεῖον Ψυχικοῦ. Αἱ μαθήτριά της Οἰκοκυρικῆς Σχολῆς θὰ σᾶς προσφέρουν ἓνα παγωτό.

— Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴν τιμὴν...

— Μὰ δὲν εἶναι «τιμῆς ἐνεκεν»!... Σᾶς καλοῦμε γιὰ νὰ γράψετε...

Νὰ καὶ μιὰ φορὰ ποὺ μᾶς σερβίρεται δημοσιογραφικὴ πρόσκλησις μετ' εἰλικρινείας.

Ἀπ' τὴν πλατεῖα τοῦ Ψυχικοῦ ἀρχίζει νὰ φαίνεται στὸ βάθος, πρὸς τὴν Πεντέλη, τὸ μέγαρον τοῦ νέου Ἀρσακείου. Κτισμένο καθῶς εἶναι ἐπὶ σχετικῆς ἀνωφρείας, σὲ σχῆμα ἐξαπλωμένου περιστεριοῦ μ' ἀνοικτὰ τὰ πτερά, περιτριγυρισμένο ἀπὸ πλούσια πρασινάδα καὶ πλαισιωμένο ἀπὸ τὸν διάφανο γαλάζιο Ἀιτικὸ οὐρανό, παρουσιάζει μιὰ εἰκόνα γοητευτικὴ. Δεξιὰ του, σ' ἓνα καταπράσινο λοφίσκο, τὸ ἐκκλησάκι του, μιὰ πέγλα!

Δὲν ξέρω ποιὸς διάλεξε τὴ θεοὶ αὐτὴ ποὺ τὸ ἔκτισαν, οὔτε ποιὸς ἐξεπότησε τὰ ἀρχιτεκτονικά του σχέδια. Θὰ πρέπη ὅμως νὰ εἶναι ἓνας ἀληθινὸς καλλιτέχνης. Κάθε φορὰ ποὺ βλέπω τὸ Ἀρσακεῖο τὸ εὐρίσκω καὶ ὠραιότερο. Ἐχει κάτι ἀπ' τὴν ἀπαλὴ ἀπλὴ γραμμὴ τ' ἀντικυνοῦ βουνοῦ, ποὺ κατὰ τὸν ποιητὴ «κι' ὁ ὕμνητὸς ἀκούει γερότὸς τὸ ἐρωτικὸ τραγοῦδι τοῦ Φαλήρου». Ἐτσι ξαπλωτὸς καθὼς εἶναι ὁ πενταώροφος αὐτὸς ἀρχιτεκτονικὸς κολοσσὸς τοῦ Ἀρσακείου, κατορθώνει νὰ φαίνεται ἓνα χαριτωμένο κόσμημα «στῆς γῆς τὸ δακτυλίδι».

Ἐλαφροὶ κι' ἐμεῖς ἀπ' τὴ μαγευτικὴ θέα τοῦ τοπίου καὶ τὸ μυρωμένο ζωογόνο ἀέρα, ἀνεβαίνουμε ἕως τὰ προπύλαια τοῦ Ἀρσακείου. Τὶ εὐχάριστος ἐκπληξίς! Στρωμένα τραπεζάκια μὲ πολὺ γούστο, φορτωμένα μὲ διάφορα δροστικὰ γλυκίσματα, φαίνονται νὰ μᾶς περιμένουν μ' ἀνοικτὰς ἀγκάλας... Ἀλλά, πρὸς τὸ παρόν... «Θοῦ, Κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου!» Αἱ νεαρὰ μέλλουσαι οἰκοδέσποιναί μᾶς

ΑΣΠΑΣΙΑ ΣΚΟΡΔΕΛΗ
Διευθύντρια Οικοκυρικής Σχολῆς Ἀρσακείου

παρακαλοῦν νὰ περάσωμε προηγουμένως ἀπὸ τὰ μυστικά ἐργαστήριά των. Ὑπομονή, λοιπόν!

Στὴν ἀπέραντη κουζίνα βλέπουμε πρόσχαρες μὲ τὶς λευκὲς ρομπίτσες των τὶς δεσποινίδες νοικοκυρὲς ἔμπρὸς στὶς ἡλεκτρικὲς κουζίνες νὰ ἐτοιμάζουν διάφορα ἐδέσματα. Εὐτυχῶς μᾶς λυποῦνται καὶ μᾶς προσφέρουν μεζὲ ἀπὸ τὶς νοστιμώτατες τυρόπηττες καὶ κοτόπηττες, πὺν ἢ μυρουδιά τους μᾶς ἔχει ἤδη λυγώσει.

Στὸ διαμέρισμα αὐτὸ γίνεται καὶ ἡ εἰδικὴ συστηματικὴ προπαίδευσις τῶν μαθητριῶν τῆς Οἰκοκυρικῆς Σχολῆς εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν, ὑγιεινὴν καὶ οἰκονομικὴν κατάρτισιν ἐδεσματολογίων. Καταλλήλων δηλαδὴ φαγητῶν διὰ κάθε ἡλικίαν - ἐνηλίκους, γέροντας, βρέφη καὶ παιδιά - διὰ κάθε ἐποχὴν τοῦ ἔτους, καὶ διὰ κάθε οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς οἰκογενείας. Ἐτοιμάζουν εὐχάριστα, ποικίλα φαγητά, πλήρη ἀπὸ ὑγιεινῆς ἀπόψεως καὶ ἄνευ περιττῆς δαπάνης. Τὸ ὄγδοον δηλαδὴ θαῦμα διὰ τὸ ἑλληνικὸν σπῖτι, πὺν συνήθως ἡ πεινᾷ ἢ πετᾷ τὰ φαγητὰ χωρὶς ποτὲ νὰ ἱκανοποιοῦνται οἱ ἄνθρωποι του!

Ἐπίσης καὶ ἄλλα πρακτικὰ μαθήματα δι-

δάσκονται ἐδῶ, ὅπως π.χ., τὸ ἐπιστημονικὸ πλύσιμο, καθάρισμα καὶ σιδέρωμα τῶν διαφορῶν ἐνδυμάτων ἀναλόγως τῆς χημικῆς συστάσεως τοῦ ὑφάσματος, διδασκόμενον ἀπὸ τὴν εἰδικὴν χημικὴν καὶ γεωπόνον διδά Κοκκέβη. Εἰς ἄλλας αἰθούσας διδάσκονται διάφορα ἄλλα πρακτικὰ μαθήματα: πρακτικὰ νοσοκομειακὰ ἀπὸ τὴν γνωστὴν μας κ. Γιαβάση, κοπτικὴν, ραπτικὴν καὶ λοιπὰ οἰκοκυρικὰ ἀπὸ τὰς δίδας Ἀσπρογέρακα, Σεργάκη Πλουμπίδου καὶ Ζερβούδη, εἰδικὰς καθηγητρίας τῆς Οἰκοκυρικῆς, σχέδιον καὶ ζωγραφικὴν ἀπὸ τὴν καλλιτέχνίδα διδά Βουκίδου, ποικίλην χειροτεχνίαν - πλεκτικὴν, βιβλιοδετικὴν, κατεργασίαν ξύλου, μετάλλου, δέρματος καὶ πλῆθος ἄλλα εἶδη ἐργοχείρων - ἀπὸ τὴν συμπαθεστάτην διδά Πλυτζανοπούλου, εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἔκθεσιν κυριολεκτικῶς ἐξεχάσθημεν, θαυμάζοντες τὰ ἐκθέματα.

— Μὰ περᾶστε, λοιπόν, κάτω! Δὲν θὰ βρῆτε πιά τίποτε! μᾶς φωνάζει μιά χαριτωμένη πιτσιρίκα... ἐπίδοξος οἰκοδόσποινα.

Καὶ δὲν εἶχε ἄδικο τὸ κορίτσι. Πλέον ἀπὸ ἑκατὸ καλεσμένοι ἔχουν στρωθῇ γιὰ καλὰ, σὰν στὸ σπῖτι τους, καὶ καταβροχθίζουν τὰ τερψιλαρύγγια... Εἶναι οἱ γονεῖς τῶν μαθητριῶν τῆς Οἰκοκυρικῆς, αἱ τελειόφοιτοι μαθήτριά τοῦ γυμνασίου καὶ μερικοὶ ἄλλοι, πὺν τὶς οἶδε πῶς «τιμῆς ἔνεκεν!» τῆς κ. διευθυντρίας τοὺς ἔφερεν ἔως ἐδῶ...

Νὰ σᾶς ἀπαριθμήσω, τώρα, τί εἶδους γλυκὰ καὶ πόσα μᾶς προσέφεραν αἱ νεοφώτιστοι οἰκοκυραῖ; Μὰ, σᾶς λυποῦμαι... Θὰ σᾶς κάμω τὴ χάρι νὰ μὴ σᾶς εἰπῶ τίποτα... Μόνον θὰ σᾶς συμβουλευσω—ὑπὸ ἑχεμύθειαν—τοῦ χρόνου νὰ πληροφορηθῆτε πότε θὰ εἶναι πάλιν ἡ δεξίωσις αὐτὴ καὶ νὰ ζητήσετε ἀπὸ τὴν κ. διευθύντρια μίαν πρόσκλησι «τιμῆς ἔνεκεν!».

Ἀλλά, γιὰ σταθῆτε, ὑπάρχει ἔλπις νωρίτερα νὰ κατορθώσετε νὰ περάσετε ἀπὸ τὴ Νιρβάνα αὐτὴ. Ἡ κ. διευθύντρια μοῦ ἔλεγεν ὅτι ἡ δεξίωσις αὐτὴ ἦταν τελείως πρόχειρος καὶ ὅτι ἐτοιμάζει σπουδαίαν ὑποδοχὴν διὰ τὰς ἑορτὰς τῆς Ἑκατονταετηρίδος τοῦ Ἀρσακείου, κατὰ τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον. Ἀρχίστε, λοιπόν, κυρίαί καὶ κύριοι, ἀπὸ αὔριον κι' ὅλας,

τὰς προσπάθειάς σας γιὰ νὰ ἐπιτύχετε σχετικὴν πρόσκλησιν.

* *

Αἱ νεώτεραι δεσποινίδες ὅμως, ἄς μὴ φαντασθoῦν παρακαλῶ, ὅτι Οἰκοκυρικὴ Σχολὴ τοῦ Ἀρσακείου θὰ εἰπῇ πῶς μαζεύονται ἐκεῖ μερικὰ κοριτσόπουλα γιὰ νὰ κατασκευάζουν γλυκὰ καὶ νὰ τὰ τρῶνε ἔπειτα. Ὑπάρχουν στὴ Σχολὴ αὐτὴ καὶ μερικά... ξυνόπικρα, ἔκτος ἂν τὰ προτιμοῦν: εἶναι τὰ θεωρητικὰ μαθήματα! Ἐν πρώτοις χρειάζεται διὰ νὰ εἰσέλθετε εἰς τὴν Οἰκοκυρικὴν Σχολὴν, ἀπολυτήριον γυμνασίου ἢ ἐμπορικῆς σχολῆς ἢ ἄλλου ἀνωτέρου παρθεναγωγείου, καὶ τότε ἡ φοίτησις εἶναι μονοετής. Ἐχει ληφθῇ ὅμως πρόνοια καὶ γιὰ κάθε ἄλλο κορίτσι στοιχειώδους μορφώσεως, πὺν θέλει νὰ ἐτοιμασθῇ γιὰ τὰ μέλλοντα καθήκοντα μιᾶς καλῆς συζύγου καὶ μητρος. Μόνον πῶς τότε διδάσκονται καὶ ἄλλα μαθήματα καὶ ἡ φοίτησις εἶναι διετής.

Καθὼς μοῦ ἔλεγεν ἡ κ. διευθύντρια, αἱ μαθήτριά της μὲ μεγάλον ἐνθουσιασμὸν παρακολουθοῦν τὰ πρακτικὰ μαθήματα, γιὰτὶ βλέπουν πῶς μὲ τὴν κατάλληλον μέθοδον καὶ τὰ τέλεια σημερινὰ οἰκοκυρικὰ μέσα ἡμπορεῖ κάθε κυρία νὰ εἶναι καὶ πραγματικὴ βασίλισσα τοῦ οἴκου της. Δὲν εἶναι ὅμως λιγώτερος ὁ ἐνθουσιασμὸς των καὶ διὰ τὰ θεωρητικὰ μαθήματα. Ἀκοῦστε τί διδάσκονται: Τροφονομία, διαιτητικὴ, οἰκιακὴ οἰκονομία, βρεφοκομία, παιδοκομία, ὑγιεινὴ, θεραπευτικὴ, φυσικὴ καὶ χημεία, στοιχειώδης λογιστικὴ, γενικὴ παιδαγωγικὴ καὶ εἰδικὴ διὰ βρέφη καὶ νήπια, ψυχολογία, ἱστορία τῆς τέχνης, φιλοσοφικὴ, ἠθικὴ καὶ... μὰ δὲν θυμοῦμαι καὶ πόσα ἄλλα μοῦ ἔλεγεν. Ἐλησμόνησα τὰς μουσικὰς διαλέξεις καὶ ἀκροάσεις τοῦ κ. Ἀργυροπούλου καθὼς καὶ τὴν ἀκρόασιν τῶν ἄλλων ὁμιλῶν τοῦ ἀνωτέρου προσωπικοῦ καὶ τῆς ἐκλεκτῆς διευθυντρίας τοῦ Ἀρσακείου κ. Α. Γιαννοπούλου. Ἐπίσης καὶ τὰς ἐκδρομὰς. Ἐφέτος ἐπεσκέφθησαν, συνοδευόμεναι ἀπὸ εἰδικoὺς καθηγητὰς πάντοτε, τὸ Σούνιον, τὴν Ἐπίδαυρον, τὴν Ἐλευσίνα, τὸ Δαφνί, τὴν Αἴγινα, ἐπανειλημμένως τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὰ διάφορα μουσεῖά μας. Ἀς μὴ ξεχάσω

ἀκόμη ν' ἀναφέρω τὸ τέννις, τὸ χορό, τὸ πιάνο, καὶ τὶς ξένες γλώσσες, ἂν ἐπιθυμῆτε.

Καὶ ὅλα αὐτὰ, παρακαλῶ, μόνον μὲ 3 χιλιάδες δίδακτρα ἐτησίως καὶ χιλίας δραχμὰς δι' ἔξοδα μαγειρικῆς. Σημειώστε δὲ ὅτι ἡ Φιλεκαπαιδευτικὴ Ἑταιρεία ἐπιβαρύνεται μὲ τὸ ἐξαπλάσιον τῆς Σχολῆς αὐτῆς. Ἄν εἰσπράττη δηλαδὴ εἴκοσι χιλιάδας δραχ. ἐξοδεύει πρὸς χάριν της ἑκατὸν εἴκοσι!!

Τώρα θὰ σᾶς μαρτυρήσω καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐφετεινῶν τελειοφοίτων. Ἑλλήν Ἀνδρεάδου, Φλωρεντία Ἀποστολάκη, Ἰσμήνη Σπυράτου, ἀδελφαὶ Ἀθανασοπούλου, ἀδελφαὶ Ψιμάρα, Τερέζα Δρόσου, Εἰρήνη Θεοφανοπούλου, Μαρία Παναγιωτίδου, Εὐτυχία Ἰακουέλ, Μπέση Λουκοπούλου, Σοφία Πατζαλῆ, Ἑλένη Σωτηροπούλου, Ἀριάδνη Νικολοπούλου, Κονδύλω Ἀγγελοπούλου, Βασιλεία Καραβάνου, Μαρία Τολμαδάκη. Ὅπου τὶς βρῆτε, ζητήσατε τὰ φῶτά των καὶ πρὸ πάντων βάλτε τὶς στὴν κουζίνα!

Δὲν θὰ μαρτυρήσω ὅμως τίποτε γιὰ τὴν Διευθύντριαν, τὴν ψυχὴν τῆς Σχολῆς αὐτῆς... Ἡ κυρία Ἀσπασία Σκορδέλη, ἡ κορωνὶς αὐτῆς τῶν Ἑλληνίδων παιδαγωγῶν, ἡ ὁποία ἀκούραστος, πλήρης ἀγάπης, εὐγενείας καὶ ἀφοσιώσεως ἐπὶ ἡμῖς ἀκριβῶς αἰῶνα (1887-1937) ἀσχεῖ τὴν πασίγνωστον εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν της ἐπὶ τῶν παιδιῶν μας, ἡ σοφὴ κυρία Ἀσπασία Σκορδέλη, τὴν ὁποίαν ἀναφέρουν μετὰ θαυμασμοῦ, σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης ὅσαι εἶχαν τὴν τύχην νὰ εἶναι μαθήτριά της, ἡ κυρία Ἀσπασία Σκορδέλη, ὁ μέγας ἀνθρωπιστής, ὅπως τὴν ὀνομάζουν ἀνώτεροι ἐκπαιδευτικοὶ μας, ἔχει τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν προσφέρει τίποτε εἰς τὴν Σχολὴν καὶ μὲ παρακαλεῖ νὰ μὴ ἀναφέρω λέξιν περὶ αὐτῆς...

Ἀς μὴ θυμῶσθῃ ἡ καλὴ μας φίλη πὺν τὴν παρακούομεν. Τὴν βεβαιώνομεν ἐπισήμως ὅτι δὲν τῆς τὰ γράφομεν «τιμῆς ἔνεκεν»! Ἡ δουλειά μας βλέπετε, τοῦ δημοσιογράφου, εἶναι νὰ δεχθῇ μὲν τὸ μὴ «τιμῆς ἔνεκεν» παγωτόν, νὰ σεβίσῃ ὅμως τὴν ἀλήθειαν πρὸς τὸ ἀναγνωστικὸν κοινόν.

ΡΟΖΑ Α. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
(Ἀπόφοιτος Ἀρσακείου)

Ἑθνικὴ Ὑπαπαντή.

Ἄς μεταφερθῶμεν ἐπ' ὀλίγον νοερῶς εἰς τὴν χώραν, ἀπὸ τῆς ὁποίας, πρὸ εἴκοσι περίπου αἰώνων, ἐξεπορεύθη τοῦ κόσμου ἡ σωτηρία. Μέσα εἰς ἓνα Ναὸν ἡ εὐλογημένη **Μητέρα**, ἡ ἀγνή Μαριάμ, λευκὴ ὡσάν τοὺς κρίνους τῆς Ἰουδαίας, δροσερὰ ὡσάν τὰ ἀμάραντα ρόδα τῆς Ἱερικοῦς, μὲ τὴν χάριν τῶν ὑακίνθων τῆς Πατρίδος τῆς καὶ περιχυμένη ἀκόμη ὅλη ἀπὸ τὴν θείαν χάριν λάμπουσα ἀπὸ μητρικὴν ἀγαλλίασιν κρατεῖ εἰς τὴν ἀγκάλην τὸ Θεῖον Βρέφος. Ἐρχεται νὰ τελέσῃ τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου τοῦ Μωϋσέως κεκανονισμένα: νὰ παρουσιάσῃ τὸν Υἱὸν τῆς εἰς τὸν Θεόν, «τοῦ παραστῆσαι αὐτὸν τῷ Κυρίῳ.» Ἄς προσέξωμεν εἰς τὸ πρᾶγμα ὡς εἰς ἓνα μέγαλον συμβολισμόν, ἀλλὰ καὶ ὡς μίαν πραγματικότητα τεραστίας σημασίας: Ἡ **Μητέρα**, **αὕτη** εἶνε ἡ ὑπόλογος ἀπέναντι τῆς Θεότητος τότε, ἔναντι καὶ τῆς Κοινωνίας σήμερον. **Αὕτη**, ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀσθενὴς ὀντότης εἶνε, εἴτε τὸ δέχοντα οἱ πολλοὶ εἴτε καὶ ὄχι, ποὺ κρατεῖ εἰς τὰ χέρια τῆς μαζὶ μὲ τὴν τρυφερὰν ὑπαρξίν καὶ τὴν τύχην τῆς μικρᾶς αὐτῆς ὑπάρξεως· ἀλλὰ, μαζὶ μὲ αὐτὴν καὶ τῆς κοινωνίας ὀλοκλήρου τὰς τύχας. Τί τάχα δὲν ἡμπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ τὸ ἄτονον αὐτὸ σήμερα βρέφος μὲ τὸ πέρασμα τῶν ἐτῶν; Εἰς τί μέγαλο, καλὸ ἢ κακό, εἶνε ἄρ' αὖτε γε προωρισμένον νὰ συντελέσῃ; Ποίους νέους ὀρίζοντας ν' ἀνοίξῃ, ἢ ποίας θύρας εὐημερίας διὰ παντὸς νὰ κλείσῃ εἰς τὸ ἄμυστον περιβάλλον του ἢ καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν ὀκλήρου; Ἴδου τί σήμερον τελείως ἔχει πλέον κατανοηθῇ ἀπὸ τοὺς διέποντας τὰ τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, καὶ τίνος ἐπομένως σκοποῦ κοινωνικοῦ συστηματικῶς ἐπιδιώκεται ἡ ἐπίτευξις. Οἱ μᾶλλον εἰς τὴν εὐημερίαν τῶν λαῶν των προσκαίμενοι ἀρχηγοί, ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον σπεύδουν, διὰ παντὸς τρόπου καὶ μὲ πᾶσαν ἀκόμη θυσίαν, τὸν κυριώτατον αὐτὸν κοινωνικὸν μοχλόν, τὴν **Μητέρα**, νὰ χρησιμοποιήσουν, διὰ τὴν χώραν, ἕκαστος μὲ ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλυτέραν ἀποδοτικότητα. Μὲ μυρίους πράγματι, τρόπους ζητοῦν τὴν τεραστίαν ἐπιρροὴν τῆς νὰ τρέψουν ἐπ' ἀγαθῷ καί, ἐνῷ ἰδρῶν κέντρα μορφώσεως εἰδικῶς διὰ κάθε τά-

ξεως **Μητέρα**, συνιστοῦν ἐκ παραλλήλου ἑορτασμοὺς πολιτικοὺς καὶ διαφόρων εἰδῶν τιμητικὰς διαιρέσεις δι' ἐκείνας ἐκ τῶν μητέρων, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, ἐξεπλήρωσαν τὴν ἱερὰν ἀποστολὴν των. Τελευταίως ἀκόμη Ἀρχηγὸς Κράτους ὑποδειγματικοῦ σήμερον, ὁ Μουσσολίνι, πλὴν καὶ ἄλλων, ἐξαιρετικῶς ὅλως τιμὰς ἀπένειμεν εἰς τὰς ἐξ ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἰταλίας ἐν Ρώμῃ συγκεντρωθείσας ἀντιπροσωπείας τῆς **καλλιτεχνίας**, καὶ ἐθέσπισεν, ὅπως **ἐπισήμως, καθ' ὅλην τὴν Ἰταλίαν**, ἐορτάζηται ἡ «Ἡμέρα τῆς Μητέρας καὶ τοῦ Παιδιοῦ» τὴν παραμονὴν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, δώσας τὴν μεγαλυτέραν ἔκτασιν εἰς τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ κοινωνικοῦ ἑορτασμοῦ. Ἦδη εἴμεθα εὐτυχεῖς, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐνοήθη εἰς τὴν οὐσίαν του ἀπὸ τοὺς βλέποντας πάντοτε εἰς τὸ βάθος τῶν πραγμάτων, καὶ μὲ ἐνθουσιασμόν ἱερὸν σπεύδοντες, πρὸς τοῖς ἄλλοις, νὰ ἐπαναφέρωμεν εἰς τὴν Πατρίδα τῆς καὶ τὴν **ξενητευμένην Ἑλληνικὴν ἐορτήν**. Διότι ἡ μεγάλη ἔννοια τῆς μητρότητος κατὰ τὸν πανηγυρικώτερον τρόπον ἐτιμᾶτο ἀπὸ τοὺς προγόνους μας μὲ τὴν μεγάλην τὴν σεμνοπρεπεστάτην ἐορτὴν τῆς «**Θεομοφόρου Δήμητρος**»: τῆς Δήμητρος δηλαδὴ τιμωμένης ὄχι πλέον μόνον ὡς θεᾶς τῆς γεωργίας, ἀλλὰ καὶ ὡς θεᾶς προστάτιδος τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν ἐκπορευομένης κοινωνικῆς τάξεως καὶ ἁρμονίας, **θεσμῶν τοὺς ὁποῖους ἡ Θεὰ-Μήτηρ εἰς τὴν Γυναῖκα καὶ τὴν Μητέρα εἶχεν ἀποκλειστικῶς, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἐμπιστευθῇ**. Μὲ πομπὴν μεγάλην ἀνάλογον σχεδὸν ὡς πρὸς τὴν σημασίαν πρὸς τὴν τῶν Παναθηναίων, αἱ ὑπανδρὶ γυναικες, κατόπιν νηστείας αὐστηροτάτης συμβολιζούσης τῆς Γυναικὸς τὴν ἐγκράτειαν, ἔφερον τὰς **ιεράς Βίβλους**, ὅπου ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων ἦσαν ἐγγεγραμμένοι οἱ πανάγιοι θεσμοί, εἰς τὸ Ἱερὸν τῆς Ἐλευσίνος, καὶ ἐν συγκινήσει ἀγία καὶ ἐν προσευχαῖς, προσέφερον τὴν λατρείαν των εἰς τὴν Θεὰν-Μητέρα, καὶ ἐπανηγύριζαν τὸν γάμον καὶ τὴν οἰογένειαν καὶ τὴν μητρότητα ὡς εὐλογίας τῶν θεῶν, ὡς δῶρα ἀτίμητα τῶν πρὸς

τὸν ἀνθρώπον θείας εὐνοίας. Ἡ τελευταία ἡμέρα ἡ «**Καλλιγένεια**» λεγομένη, ἀπέβλεπε τὴν θείαν ἐκείνην Ὀντότητα, εἰδικῶς ὡς **Μητέρα**, ἡ ὁποία ἐν τῇ ἀφάτῳ ἀγαλλιάσει αὐτῆς, ἐπεκτείνει τὴν ἰσχυρὰν προσπάθειάν της καὶ ἐπὶ ὅλων τῶν ἄλλων μητέρων ἐπορεύουσα καὶ βοηθοῦσα εἰς τὴν γέννησιν ὠραίων καὶ γερῶν παιδιῶν. Ἦτο ἡ πραγματικὴ «Ἡμέρα τῆς Μητέρας», τόσον ἀρχαία, καθὼς, βλέπετε, εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας **καὶ αὕτη ἀκόμη**, διὰ νὰ πιστοποιηθῇ, ἅπαξ ἔτι, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον, ἐν στιγμῇ διανοητικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἔγραψε κάποτε ὁ Τουρκένιεφ: «Ἕλληνες εἰσθε **οἱ ἀριστοκράται** τοῦ ἀνθρωπίνου γένους».

Ἄλλ' ἡ τόσον παλαιὰ αὕτη ἀριστοκρατία, πρέπει νὰ τὸ εἰποῦμε, ἐπιβάλλει καὶ καθήκοντα μεγάλα. Δὲν θὰ ὀμιλήσωμεν περὶ τῆς ἱερᾶς αὐτῆς ἀναγκαιότητος καὶ πάλιν. Ἐτονίσθησαν τοσάκις ἔως σήμερον. Θὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς μίαν παραβολὴν μόνον. Ὡραία παράδοσις λέγει, ὅτι, ὅταν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐὰ ἐξεδιώχθησαν ἀπὸ τὸν Παράδεισον, ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ ἐκλαυσαν τὴν δυστυχίαν των τέλος ἐστράφησαν πρὸς τὸν Ἀγγελον, ὁ ὁποῖος, αὐστηρὸς, τὰς θύρας τοῦ Παραδείσου ἐφρούρει.

«Δός μας», τοῦ εἶπαν, «κάτι, τὸ ὅποιον νὰ μᾶς ὀδηγῇ εἰς τὴν ζωὴν, ἀφοῦ τὸ μέγα ἁμάρτημα τῆς παρακοῆς μᾶς ἀπεξένωσεν ἀπὸ τὸν Θεῖον Πατέρα. Οἱ Ἀγγελοι δὲν θὰ ὀδηγοῦν πλέον τὰ βήματά μας. Λυπήσου μας». Σκεπτικὸς ὁ Ἀγγελος ἐστράφη πρῶτον πρὸς τὸν Ἀδὰμ εἰς τὸν ὦμον τοῦ ὁποίου ἐστηρίζετο ἡ πρώτη τῶν ἀνθρώπων Μητέρα: «Ὅταν ὁ Αἰώνιος σὲ ἐπλάσῃ», τοῦ εἶπεν, ἀπὸ τὴν κόνιν τῆς γῆς, καὶ σοῦ ἐνεφύσησεν πνοὴν ζωῆς, τὴν κεφαλὴν σου ὕψωσες, πρὸς τὸν Οὐρανόν, καὶ πρὸς τὴν Ἥλιον διηυθύνθη τὸ πρῶτον σου βλέμμα. Ὁ Ἥλιος ἔειπε τὸ λαμπρὸν ὑπόδειγμά σου. Μὲ ἀκτινοβολίαν ὄφιν, ἀκούραστος, ἀρχίζει καθημερινῶς τὸ ἔργον του, καὶ προχωρεῖ χωρὶς τίποτε νὰ τὸν κάμνῃ νὰ παρεκκλίνῃ. Παντοῦ, ὁπόθεν διέρχεται, φέρει τὴν εὐλογίαν· περιρροεῖ τὴν πρὸ τῶν ποδῶν του μυκωμένην καταιγίδα, καὶ μετὰ τὴν μάχην, ὠραιότερον δεικνύει ἑαυτόν, καὶ ἀφθονώτερα τὰ ἀγαθὰ του διασκορπίζει. Αὕτη ἔειπε ἡ εἰκὼν τοῦ ἐπὶ γῆς ταξειδίου σου». Δειλὴ καὶ

τρέμουσα ἡ **πρώτη Μητέρα τῶν ἀνθρώπων** ἐπλησίασεν ἤδη τὸν οὐράνιον ἐντολοδόχον: «Εἰπέ καὶ εἰς ἐμὲ ἐπίσης», τὸν παρεκάλεσε, «μίαν λέξιν διαφωτιστικὴν καὶ παρήγορον. Διότι πῶς θὰ ἦτο δυνατόν ἡ ἀσθενὴς γυναῖκα, χωρὶς ἓνα οὐράνιον ὀδηγόν, τὴν πορείαν της ἐπὶ τῆς γῆς νὰ ἐκτελέσῃ;»

Ἀπερίγραπτον συμπάθειαν ἡσθάνθη τὸ Χερουβεὶμ διὰ τὴν χαρίεσσαν καὶ τρυφερὰν γυναῖκα, καὶ μὲ μειδίαμα ἀφάτου ἀγαθότητος τὴν προσέβλεψεν, ἐνῷ τῆς ἔλεγε: «Τὴν στιγμὴν ποὺ ὁ **Πατήρ** εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ δύνοντος ἡλίου σὲ ἐπλάττειν, οἱ ὀφθαλμοί σου δὲν ὑψώθησαν μέχρι τοῦ Οὐρανοῦ, ἀλλ' ἐχαμήλωσαν ἐπάνω εἰς τὰ ἄνθη τῆς Ἑδέμ, καὶ ὁ πρῶτος ἦχος ποὺ ἤκουσες ἦτο ὁ ψιθυρὸς τῆς πηγῆς. Τὸ ἔργον σου ἄς εἶνε ὅμοιον πρὸς τὸ ἔργον τῆς Μητέρας Φύσεως: Ἐν ἡσυχίᾳ θεῖκῃ αὕτη παράγει πᾶν ὅτι μέγα καὶ ὠραῖον. Τὸ πᾶν εἰς τοὺς κόλπους της βλαστάνει. Φέρει εἰς φῶς τὸ ἄνθος καὶ τὸν καρπὸν, καὶ τὸν ἑαυτὸν της στολίζει μὲ ὅτι αὕτη ἡ ἰδίᾳ ἔφερον εἰς φῶς. Ἡ Μεγάλῃ Μητέρα, ἡ Φύσις αὕτη ἄς εἶνε Εὐὰ, τὸ ἰδικόν σου ὑπόδειγμα». Καί, στρεφόμενος πρὸς ἀμφοτέρους ὁ φρουρὸς τοῦ Παραδείσου, συνεπλήρωσεν: «Ἡ ἑνωσίς σας ἄς εἶνε τόσον εἰλικρινὴς καὶ ἐντελής, ὅσον ἡ τοῦ Ἥλιου μετὰ τῆς Γῆς».

Εἶθε κάθε Ἕλληνις μητέρα νὰ ἐμποτιστῇ μὲ τὸ βαθὺ νόημα τῆς ὠραίας παραβολῆς, καὶ στολισμὸν τῆς κύριον νὰ θεωρήσῃ πάντοτε τὰ ἄνθη καὶ τοὺς καρπούς, τοὺς ὁποῖους ἀπὸ τὰ σπλάγχνα της φέρει εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν ζωὴν. Εἶθε νὰ ἐμμελῇ πάντοτε εἰς τὰς θείας Ἑλληνικὰς παραδόσεις, πιστὴ καὶ ἀγρυπνὸς φύλαξ τοῦ Ἱεροῦ τῆς οἰκογενείας, **ἐν τῷ πνεύματι, φυσικά, τῆς προόδου καὶ τοῦ καλῶς ἐννοουμένου πολιτισμοῦ**, ὁ ὁποῖος τὴν γυναῖκα θέλει μὲν πραγματικὴν σύντροφον τοῦ ἀνδρός, **ἰσάξια καὶ ἰσότημον πρὸς αὐτόν**, ἀλλ' ἀκριβῶς δι' αὐτὸ καὶ ἔχουσιν βαθεῖαν τῆς ἀποστολῆς της ἐπίγνωσιν.

Μέσα εἰς τὸν γενικὸν ταραγμὸν τῶν ψυχῶν τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου καὶ τὴν παρεξήγησιν τῶν πάντων, θέλομεν νὰ ἐλπίζωμεν εἰς μίαν προσεχῆ χαραυγὴν ἄλλης ἡμέρας ὑπὸ τὴν εὐεργετικὴν κυρίως ἐπιρροὴν τῆς ἀνεπτυγμένης σή-

μερον μητέρας καὶ τῆς ἀντιλαμβανομένης ἐπο-
μένως πλήρως τῆς ἀποστολῆς της, τὴν ἔκτασιν.
Εἶθε νὰ μὴ βραδύνη νὰ σημάνη ἡ ὥρα τῆς
ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως, καθ' ἣν ἡ Ἑλληνίς Μη-
τέρα, ἐν ἐπιγνώσει πλήρει τοῦ τί ἔχει καὶ
αὐτὴ συνεισφέρει εἰς τὴν Πατρίδα, θὰ
ἀξιωθῇ, ἀγαλλομένη καὶ ὑπερήφανος νὰ εἰσελθῇ
εἰς ἕνα ἄλλον Ναόν, εἰς τὸν νοερὸν Ναὸν τῆς
Πατρίδος, ὅπου, παρουσιάζουσα τὸ ἔργον της,
τοὺς καρπούς της, τὰ ἰσάξια τέκνα της, νὰ ἀκούσῃ
ἀπὸ χεῖλη ἱερὰ τὸν ἔπαινον καὶ τὴν εὐλογία.

ANNA ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ

Ἀπόφοιτος Ἀρσακείου Ἀντιπρόεδρος Λυκείου Ἑλληνίδων

Λυρικὲς πρόζες

Φθινοπωριάτικο

Τὸν ἔρωτά σου τ' ὀλιγόχρονο ἀναπολῶ,
τὰ πένθιμα τοῦ φθινοπώρου βράδυα
ποῦ ὅλα γύρω τὰ στοιχεῖα θρηνοῦν, στενάζουν
καὶ μοιρολογοῦν,
τὸ πεθαμμένο καλοκαῖρι...
Στὸ στοιχειωμένο δάσος, δειλά, σέρνω τὸ βῆμα
μου, ποῦ ἄλλοτε
τῆς ζήσης μας ἦταν ἡ χαρά! Καὶ μεῖς σὰν τὰ
πουλιά τ' ἀξένοιαστα,
τοῦ Ἑρωτα ἐτραγουδοῦσαμε, τραγούδια
Σαπφικά...

Γύρω μου τώρα ἀπλώνεται θανατερὴ ἡσυχία.
Καὶ τὰ χλωμὰ τὰ χεῖλη μου, κάποιον τραγοῦδι
ψιθυρίζουν
σὰν μοιρολόι... Βγαλμένο ἀπ' τὴν καρδιά βαθεῖα.
Γιὰ τὸν χαμένον ἔρωτα,
γιὰ τὴν χαμένη τὴν ἀγύριστη χαρά!
Μὰ πάλι δ' ἐν βαρυγκομῶ, ἐγὼ ἀπάνω σου, τῆς
ὁμορφιάς καμάρι!

Κι' ὡς ἔκτισα μὲ τὴν ἀγάπη σου, Πύργους καὶ
Κάστρα Ἰσπανικά
μὲ χίμαιρες ὀνειρώων.

Ποῦ τώρα τὰ συντρίμματα τοὺς μὲ κάνουν, σὰν
τὴν Νιόβη νὰ θρηνώ.

Ὁχι! Δὲν βαρυγκομῶ, δὲν σὲ μισῶ. Δὲν σοῦ
κροτάω κάκια.

Ὁχι, γιατί τὴν δύναμη δὲν ἔχω, μὰ γιατί ἐσὺ
σ' αὐτό, φταίχτης δὲν εἶσαι.

Τί φταῖς Ἐσὺ;

Εἶναι γραφτό! Κάθε λουλοῦδι θὰ μαρνανθῇ
ὡσὰν πλακώση τὸ χινόπωρο

Τὰ φύλλα του θὰ κιτρινίσουνε, θὰ πέσουν...

Κι' ὁ ἔρωτάς σου τί ἦταν;;

Ἕνας ἀνθός! Ἕνα καλοκαιριάτικο λουλοῦδι,
ἦταν κι' αὐτός....

Σεπτέμβριος 36.

ΕΥΡΗ ΒΑΡΙΚΑ - ΚΑΤΣΙΛΥΒΑ
Ἀπόφοιτος Ἀρσακείου Ἀθηνῶν

Ἑλληνίδες εἰς τὰ γράμματα

Ὅτε ὁ προϊστορικὸς ἀντάρτης Προμηθεὺς ἤρπασε
τὸν φωσφόρον καὶ αἰωνίως ἄσβεστον πυρσὸν ἀπὸ
τὰς χεῖρας τῆς σοφίας καὶ δι' αὐτοῦ διέγραψε τὴν
φωτοδοτεῖραν τροχίαν τοῦ ἀνὰ τὸν κόσμον σύμπαντα,
πλείστους συνήντησε τοὺς ὁπαδοὺς εἰς τὸν ἀνάντην
δρόμον τοῦ οὔτινες τρέχοντες ἐπὶ τὰ ἔχνη τοῦ τὰ
φωτεινά, προσεπάρθησαν νὰ φθάσουν τὸ ἰδεῶδες τέλος
καὶ κατακτήσουν τῆς ἀθανάτου δόξης τὸν ἀμάραντον
θαλλόν. Διότι ὁ πυρσὸς μετελαμπάδευε τὸ φῶς τὸ
τόσα ὑποσχόμενον εἰς πάντα πρόθυμον νὰ τὸ δεχθῇ
εἰς πάντα αἰσθανόμενον τὴν δῖαν τοῦ νὰ διαφωτισθῇ
καὶ νὰ διαφωτισθῇ ἐκεῖ, ὅπου ἡ πλάνη καὶ τὸ σκότος
ἐβασίλευον.

Μὲ τὸ ἀνέσπερον ἐκεῖνο φῶς τότε διεφωτίσθησαν
οἱ χειρισθέντες τὴν γραφίδα, τὴν σμίλην καὶ τὴν
σφύραν, ὅσον καὶ τοῦ χρωστήρος τὴν παραστατικὴν
τὴν ἀπαράμιλλον καὶ ἔγραψαν, ἐλάξευσαν καὶ ἀπετύ-
πωσαν αἰώνια, ἀθάνατα καὶ ἀνυτέρβλητα μεγα-
λουργήματα.

Ἐνταῦθα ἔκτοτε ὑψώθησαν τὰ Ἱερὰ καὶ τὰ Τε-
μένη καὶ οἱ ἱεροὶ Βωμοί, ὅπου ἡ Ἐπιστήμη καὶ τὰ
Γράμματα καὶ ἡ Παιδεία καὶ αἱ Τέχναι κατέφυγον
ταχύπτεροι καὶ ἔμειναν διὰ παντός ἐκεῖ ὡς θεῖα
πρότυπα, πρὸ τῶν ὁποίων διερχόμενοι οἱ ἀλλεπάλ-
ηλοι αἰῶνες νὰ κλίνουν γόνυ καὶ τηροῦν σιγὴν ἐξ
ὑπερτάτου θάμβους.

Καὶ ὁ ἀθάνατος αὐτὸς πυρσὸς φερόμενος εἰς χεῖ-
ρας τοῦ ἀντάρτου τοῦ κατακτητοῦ, μετέδωκε τὴν
ὕποβλητικὴν του λάμπην εἰς ἄνδρας καὶ γυναῖκας,
τὸ δὲ στερέωμα τῆς Τέχνης καὶ τοῦ Πνεύματος εἰς
τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα ἐδέχθη ἔκτοτε τὰς ἐμφανί-
σεις ἡλίων καὶ πλειάδων καὶ ἀστερισμῶν μὲ τὰς
θελκτικωτέρας ἀνταυγείας καὶ μαρμαρυγὰς, πρὸς τοὺς
ὁποίους τείνουν πάντοτε αἱ εὐγενεῖς ἀνθρώπιναι διά-
νοιαι μὲ τὴν ἐλπίδα ἔστω καὶ τῆς προσεγγίσεως.

Ἡ σχηματισθεῖσα ἔκτοτε πνευματικὴ παλαίστρα,
ἐδέχθη εἰς τὸν ἰδεῶδη στίβον της τοὺς ἄρρενας καὶ
θῆλεις ἀθλητὰς ἀποδυθέντας εἰς τοὺς εὐγενεστέρους
ἐξ ὅσων ἐδημιουργήθησαν ποτὲ ἄγῳνας, ἄγῳνας τῆς
ἠθικῆς τελειώσεως καὶ τῆς πνευματικῆς ἐξελίξεως
τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ τῆς δημιουργίας ἐνὸς
πολυτισμοῦ, προωρισμένου νὰ ὑπερβῇ κατὰ τὴν στάθ-
μην πάντας τοὺς ἀπ' αἰώνων δημιουργηθέντας.

Οἱ εἰς τὴν παλαίστραν ἐκείνην τὴν πνευματικὴν
πραγματοποιηθέντες ἀθλοὶ, Ἡράκλειοι πραγματικῶς,
ἀθλοὶ τοῦ Ἑλλήνος ἀνδρός, ἀθλοὶ τῆς Ἑλληνίδος,
εἶναι ἰσόβαθοι καὶ ἀξιοῦν ἐξ ἴσου τοῦ ἀριστείου
τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ὑπερτάτης τέχνης τὸν ἀμά-
ραντον θαλλόν.

Διότι ἐθεάθη ἡ Λεσβία ἀηδὼν Σαπφῶ, ἀνερχο-
μένη τολμηρῶς τῆς δόξης τὰς βαθμίδας διαφνοστεφῆς
καὶ ὑπερήφανος, καὶ νὰ διεκδικῇ ἰσότημον τὸν φωτο-
στέφανον τῆς μεγαλοφυΐας πρὸς τὸν Ὀμηρον.

Ἡ Κόριννα ἡ ἐκ Τανάγρας πάγκαλος ποιήτρια
ἐνίκησε τὸν Πίνδαρον πέντε φορὰς εἰς τὸν ἀγῶνα
τῆς ποιήσεως.

Ἡ Ἥρινα καὶ ἡ Τελέσιλλα ἦσαν ποιήτριαι ἀρι-
στοτέχνιδες.

Ἀλλὰ καὶ εἰς παλαιότερους χρόνους βλέπομεν τὴν
θυγατέρα τοῦ Ἡγήτορος, τοῦ βασιλέως τῆς Θεσσα-
λικῆς γῆς, τὴν Ἀγανίκην, πρώτην γυναῖκα ἀστρονό-
μον ν' ἀνακαλύπτει τὴν αἰτίαν τῶν ἡλιακῶν ἐκλείψεων
καὶ νὰ ὀρίξῃ ἀκριβῶς τὸν χρόνον τῶν.

Καὶ βλέπομεν τὴν Αἴσαν φιλόσοφον τοιαύτης
μάλιστα περιωπῆς, ὥστε νὰ δισδέχεται τὸν μέγαν
Πυθαγόραν, τὸν πατέρα της, εἰς τῆς σχολῆς του τὴν
διεύθυνσιν.

Ἀλλὰ καὶ αἱ μετόπαι καὶ τὰ ἀετώματα καὶ τὰ
λοιπὰ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως μεγαλουργήματα κατὰ
μερίδα πλείστην δὲν ὀφείλονται εἰς τὴν σοφὴν καὶ
καλλιτέχνιν Ἀσπασίαν, τοῦ Σωκράτους τὴν διδάσκα-
λον, ὅπως ὁ ἴδιος τὴν ἀπεκάλεσε; Ἐκείνη καθωδή-
γησε τὸν νοῦν τοῦ Περικλέους καὶ τοῦ Φειδίου ὥπλισε
τὴν χεῖρα μὲ τὴν ἱστορικὴν καὶ θαυματοποιὸν του
σμίλην, δι' ἧς ἐλάξευσεν ἐκεῖνα τ' ἀνυτέρβλητα διὰ
τὰ ὁποῖα ἔκτοτε κανχῶνται οἱ αἰῶνες.

Καὶ παρερχόμενοι ἄλλας πολλὰς, τὴν Ὑπατίαν
βλέπομεν τὴν πρόεδρον τῆς Ἀλεξανδριανῆς Ἀκαδη-
μείας, εἰς χρόνους μάλιστα καθ' οὓς τὰ γράμματα
ἐλαμπον εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἐκεῖθεν ἐξεπήγαγε καὶ
ἐπεβάλλετο μία νεοφανὴς φιλοσοφία, ἡ Νεοπλατωνική.

Ἡ περίφημος ποιητικὴ φιλόσοφος Ἀθηναῖς εἰς
τὸ Βυζάντιον, ἡ Πουλχερία, ἡ Θεοφανώ, ἡ διαδόσασα
τὰ ἑλληνικὰ γράμματα εἰς Γερμανίαν, ἡ Εὐδοκία ἡ
Μακρεμβολίτισσα καὶ ἡ περίφημος ἱστορικὴ Ἄννα ἡ
Κομνηνὴ ἀφήκαν τῆς ὑπὲρ τῶν γραμμάτων δράσεως
τῶν τεκμήρια καὶ ἄλλαι τῆς ἰδίας τῶν πνευματικῆς
δυνάμεως δαίγματα ὑψηλὰ τοιαῦτα, ὥστε νὰ ἐκτιμῶν-
ται σήμερον ὡς ἀδιάφυστοι ἱστορικαὶ πηγαί.

Ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ βάρους τοῦ μοναχικοῦ κελίου
τῆς ἡ περικαλλῆς Κασσιανῆς ἀφῆκε νὰ ρεῦσουν οἱ
ἀνεξάντλητοι ποταμοὶ τοῦ ποιητικοῦ της οἴστρου εἰς
λυρικὰς ποιητικὰς ψῆδας πρὸς τὸ πάθος τοῦ Θεαν-
θρώπου, διὰ τὴν μετανοήσαν ἀμαρτωλὴν, καὶ κα-
ταλαμβάνει μίαν τῶν κορυφαίων θέσεων ἐν τῇ Βυ-
ζαντινῇ ὕμνογραφίᾳ, ἥτις ἀποτελεῖ μίαν τῶν λαμπρο-
τέρων σελίδων εἰς τὴν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων
ἱστορίαν.

Ἐγκύπτουσα ἀπὸ χρόνου μακροῦ εἰς τὴν μελέτην
τῆς παντοίας δράσεως τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν καὶ
τῆς πνευματικῆς τοιαύτης, μάλιστα ἰδιαίτερος δὲ
ἐκείνων αἰτινες ἔδρασαν ἀπὸ τοῦ ἔτους 370 μ. Χ.
ὁπότε ἐγεννήθη ἡ μεγάλη Ὑπατία, μέχρι τοῦ 1148,
ὁπότε ἐτελείωσε τὴν δεκαπεντάτομον ἱστορίαν της ἡ
Ἄννα ἡ Κομνηνὴ, εὐρισκομένης ἤδη τῆς ἐργασίας
μου αὐτῆς ὑπὸ ἔκδοσιν, μίαν ἐντύπωσιν βαθεῖαν ἀπε-
κόμισα. Ὅτι εἰς τὰς γυναῖκας τῆς Ἑλλάδος μεγάλης
ἀξίας πνευματικὰ κεφάλαια ὀφείλονται καὶ ὅτι αὗται

συνετέλεσαν κατὰ σπουδαιότητην μοῖραν εἰς τὴν συν-
ολικὴν ἀντίληψιν περὶ Ἑλλάδος, ὡς τῆς κοιτίδος τῶν
ἐπιστημονικῶν καὶ τῶν παντοίων ἄλλων φώτων.

Ἀνασκόπησις λεπτομερὴς καὶ ἐξονυχιστικὴ τοῦ
ἔργου τῶν ἡδύνατο ν' ἀποτελέσῃ Γραμματολογίαν
πολυεπίδον ἀνὰ μία σελὶς τῆς ὁποίας ν' ἀποτελῇ καὶ
σελαγίζουσιν μαρμαρυγὴν εἰς τὸ παγκόσμιον πνευμα-
τικὸν στερέωμα.

Εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τῶν διανοουμένων
Ἑλληνίδων, καὶ εὐχομαι ὅπως εἶναι ἐξ ἐκείνων, αἱ
ὁποῖαι θὰ λάβουν τὰ διανοητικὰ τῶν φῶτα ἐκ τοῦ
σεμνοῦ τεμένους τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας,
ἐναπόκειται ἡ ἀνασκόπησις τοῦ ἔργου τῶν γυναικῶν
ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι σήμερον ἀκμάζουν δρῶσαι καὶ
τιμῶσαι τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα.

ΕΥΦΡ. ΛΟΝΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
Ἀπόφοιτος Ἀρσακείου

Ἐκδόσεις

Δύο Ἀνέκδοτα Γράμματα τοῦ Λούντση καὶ τοῦ
Βαλαωρίτη, ὑπὸ Μαριέττας, Ἐπτανησίας. Ἀνατύπω-
σις ἐκ τῆς Νέας Ἑστίας. Τὸ περιεχόμενον τῶν δύο
ἐπιστολῶν, ποῦ στὸ πρωτότυπο εἶνε γραμμένες στὴν
ἰταλική—ἀναφέρονται στὸ σύγγραμμα τοῦ ἱστορικοῦ
Ἑρμάννου Λούντση: «Ἡ Ἐπτανησος τῶν Ἐνετῶν»
ποῦ ἐξεδόθη τὸ 1851. Οἱ δύο αὐτὲς ἐπιστολὲς εἶνε
ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρουσες, γιατί ἀποτελοῦν—οὕτως
εἰπεῖν—περίληψιν τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ πραγματικῶς
σπουδαίου αὐτοῦ βιβλίου, ποῦ συμπεριλαμβάνει τόσα
σπουδαῖα πράγματα, νὰ διασαφήσῃ πολλὰ καὶ νὰ
πρωτογνωρίσῃ τόσα ἄλλα ἀκόμη. Ἡ Μαριέττα Μι-
νώτου (Ἐπτανησία) ἡ ἀκούραστος ἐρευνήτρια τῆς
ἐπτανησιακῆς φιλολογίας, προσέθεσε, μὲ τὴν ἐκδοσὶν
αὐτὴν, μίαν ἀκόμη σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὸ ἐν γέ-
νει πολῦτιμον ἔργον της.

Ὑπὸ τῆς γνωστῆς καλλιτέχνιδος, κυρίας Θαλαίας
Φλωρᾶ-Καραβία ἀγγέλεται ἡ ἐκδοσις ἐνὸς πολὺ ἐνδια-
φέροντος ἔργου: Πολεμικαὶ Ἐντυπώσεις τοῦ 1912—
1913, ποῦ περιλαμβάνουν ἐπιστολὰς τῆς καλλιτέχ-
νιδος γραφείας ἀπὸ τὸ Μακεδονικὸν καὶ Ἡπειρωτικὸν
μέτωπον, ὡς καὶ 160 πίνακες καὶ σκίτσα της. Οἱ ἐρ-
γάται τῆς νίκης ἀπὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου μέχρι τοῦ
ἡρωικοῦ ὀπλίτου περνοῦν ἀπὸ τὰς σελίδας τοῦ βιβλίου
αὐτοῦ.

Προεγγραφαὶ διὰ τὸ ἔργον γίνονται εἰς τὰ βιβλιο-
πωλεῖα Κολλάρου, Πυρσοῦ καὶ Καούφμαν.

Μεταξωτὰ Χρυσασπίδος

Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν μαθητικὴν ζωὴν εἰς τὸ Ἀρσάκειον

Εἰς τὸ Ἀρσάκειον ἐφοίτητα δυὸ μόνον ἔτη εἰς μικρὰν ἡλικίαν. Ἦμουν δέκα ἐτῶν ὅταν οἱ γονεῖς μου με ἐνέγραψαν ἡμισύσσιτον μαθήτριαν.

Μετά φοίτησιν τεσσάρων ἐτῶν εἰς τὸ Παρθενάγω-
γεῖον Χίλλ παρουσιόσθην εἰς τὴν ἐξεταστικὴν ἐπιτρο-
πὴν τοῦ Ἀρσακείου διὰ νὰ δώσῃ διπλωματικὸς ἐξε-
τάσεις καὶ κατόπιν ἐπιτυχῶν ἐξετάσεων ἔλαβον πτυχίον
πρώτης τάξεως. Ἐπομένως ὀλίγον ἐγνώρισα τὴν κυ-
ρίαν Καβανιόρη ὡς διευθύντριαν τοῦ Ἀρσακείου, τὴν
ἐγνώρισα ὁμως πολὺ ὡς διδασκάλισσαν, διότι ἡ κυ-
ρία Καβανιόρη, κατ' ἔτος ἐσχημάτιζε δυὸ τάξεις
Γαλλικῶν, τὴν μικρὰν καὶ τὴν μεγάλην, ἀσχέτως ἀπὸ
τὴν τάξιν εἰς τὴν ὁποίαν αἱ μισθίτηται ἀνῆκον εἰς τὰ
Ἑλληνικά. Ἐφοίτησα καὶ εἰς τὰς δύο καὶ ποτὲ δὲν
θὰ λησμονήσω τὴν ὥραίαν μέθοδον τῆς διδασκαλίας
τῆς. Καὶ αὕτῃ ἡ Γραμματικὴ, ἡ ὁποία ἤτο εἰς τὰ
Ἑλληνικά ὁ ἐφάπτης τῆς μαθητικῆς ζωῆς μου, με-
τὴν τόσον μεθοδικὴν διδασκαλίαν τῆς ἀλγοριθμότητος
Καβανιόρη, ἐγένετο μάθημα τερπνὸν καὶ τὸ παρηκο-
λοῦθουν εὐχαρίστως.

Ἡ κυρία Καβαριάρη Ἑλβετίς τὴν πατρίδα καὶ μὲ μόρφωσιν ἐγκυκλοπαιδικὴν ἤξευρε νὰ ποιήσῃ τὸ μάθημα μὲ διαφόρους διηγήσεις καὶ νὰ διεγείρῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν. Αἱ μικραὶ ἐκθέσεις καὶ τὰ διάφορα ποιήματα, τὰ ὅποια ἐμανθάνομεν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ἑλβετῶν ποιητῶν, ἅττι ἄφιναν εἰς τὴν ψυχὴν μας τὸ ὡραῖον, ὅπως τὰ ἀρωματικά ἄνθη ἀφίνουσιν τὴν λεπτὴν εὐωδίαν των εἰς τὸ χερί πού τὰ συλλέγει. Τὸ Γ'. ἔτος δὲν ἤμουν δυστυχῶς μαθήτριά της πλέον, ἤμουν ἐσωτερικῇ εἰς τὸ Παρθεναγωγεῖον Χίλλ. Καὶ ἐκεῖ ἡ διδασκαλίᾳ τῶν Ἑλληνικῶν ξηρὰ καὶ φορτωμένη μὲ γραμματικούς καὶ συντακτικούς κανόνας, ὥστε νὰ χάνεται τὸ ὕψος καὶ τὸ κάλλος τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ἐμπρὸς εἰς τὰ ὡραιότερα μέρη τῆς Ὀδυσσεΐας τοῦ Ὀμήρου νὰ μένωμεν ἀσυγκίνητοι.

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὰ Γαλλικὰ πόση διαφορὰ εἰς τὴν διδασκαλίαν. Εἶχαμε τώρα Γάλλον καθηγητὴν σοφόν, σοβαρὸν καὶ εὐγενέστατον, Ποιητὴν [δὲ εἶχαμε ὅλον ἐκεῖνο τὸ ἔτος τὸν Βίκτωρα Οὐγκώ' ἀπειρηθῆσαμε τὸ μακρότατα φιλλεληνικὸν ποίημά του «Αἱ κεφαλαὶ τοῦ Σεραγίου» τὴν Νανμαχίαν τοῦ Ναυαρίνου, τὸν Ναπολέοντα τὸν δευτέρον καὶ τέλος τὸ «Τὸ τι ἀκούει κανεὶς ἐπάνω στὸ βουνό», τὸ μεγαλόπνοον τοῦτο καὶ μακρὸν ποιῆμα τὸ τόσον χαρακτηριστικὸν τῆς Μούσης τοῦ Βίκτωρ Οὐγκώ, ἡ ὁποία ἀρέσσκεται εἰς ἀντιθέσεις εἰκόπων. Ἀκούει δηλαδὴ (τὸ βουνὸ βρῖσκεται εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Βρειτάνης) ἀπ' ἐνὸς τὴν βοήν τοῦ ὠκεανοῦ, ὁ ὁποῖος ὡς πάναν νίκησιν ἀνεβαίνει ἀδιατάρακτος πρὸς τὸν Δημιουργὸν τοῦ παντὸς, ἀπ' ἑτέρου τοὺς θρήνους καὶ τοὺς διαπληκτισμοὺς τῶν ἀνθρώπων, τὰς βλασφημίας των κατὰ τῆς θρησκείας, τὰς

κραιναὶ τῆς ἀπελπισίας των. Τοῦ ποιήματος τούτου τὸ φιλοσοφικὸν ὕψος μόλις μετὰ δύο δεκαετηρίδας ἠδυνήθηεν ν' ἀντιληφθῇ· ἀλλ' αἱ δυσκολίαι εἰς τὴν μελέτην δὲν μ' ἐφόβιζαν πλέον. Ὅπως τὰ νέα χελιδόνια, τὰ ὁποῖα ἡ μητέρα των μὲ ὑπομονὴν συνείθισε νὰ πετοῦν, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς ἀποδημίας των, χωρὶς δισταγμοὺς ἀκολουθοῦν τοὺς συντρόφους εἰς τὰ μακρὰ των ταξείδια πρὸς ἀγνώστους τόπους, εἶχα καὶ ἐγὼ περὰ καὶ τὴν ὥθησιν μοῦ εἶχε δώσει ἡ κυρία Αἰβαριάρι.

Αὐταὶ εἶναι αἱ ἀναμνήσεις μου περὶ τῆς κυρίας Καβανούρη· τὴν ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη, ὅταν ἐπέτυχα εἰς τὰς διπλωματικὰς ἐξετάσεις μου καὶ μὲ συνεχάρη· μ' ἐδέχθη εἰς τὴν αἴθουσάν της ὅπου ἄλλοτε μᾶς ἐδίδασκεν, ὅχι πλέον ὥς μικρὰν μαθήτρίαν της, ἀλλ' ὥς δεσποινίδιον· μοῦ ἐνθύμησε τὴν ἀποστοροφὴν μου πρὸς τὴν γραμματικὴν καὶ μοῦ εἶπε μίαν παρατήρησίν της, ἡ ὁποία μοῦ ἐφ' ἀέρωσε πόσον βαθεὶά ἐσκέπτετο ὥς παιδαγωγός. «Δὲν εἶναι σπάνιον μοῦ εἶπε, ν' ἀπατηθῇ ὁ διδάσκαλος ὥς πρὸς τὰς ἱκανότητας τοῦ μαθητοῦ του, συμβαίνει καμμίᾳ φορᾷ στὰ παιδιὰ, ὅταν διέρχωνται μακρὸν καὶ ἐπίπονον στάδιον ἀναπτύξεως, ν' ἀποφεύγουν ἐξ ἐνστίκτου τὴν προσήλωσιν τοῦ νοῦ των εἰς μάθημα, τὸ ὁποῖον δὲν διεγείρει συγχρόνως ζωνηρὰ τὸ ἐνδιαφέρον των».

Καὶ ἄλλας παρατηρήσεις τῆς μου εἶπε, ὥς πρὸς πτυχιούχον πλέον, ἐκ τῶν ὁποίων ἐννόησα πόσον ἡγύπα τὸ ἔργον τῆς καὶ πόσον ἐνδιαφέρειο διὰ τὴν πρόοδον τῶν Ἑλληνίδων.

Τὴν ἐνθυμοῦμαι τρία εἴη κατόπιν, ὅταν ἀπέθανε μακρὰν μας ὁ πατέρας μου καὶ ἦλθε μὲ τὴν ἀχώρι στον φίλην τῆς τὴν κυρίαν Καλλιόπην Πετροκοκκίνου τὴν ὑποδιευθύντριαν τοῦ Ἀρσακείου νὰ μᾶς συλλυπηθῇ. Παρηγόρησε τὴν ἄρρωστη μητέρα μας καὶ ἡμᾶς τὰ τέσσαρα παιδιά—ἦμουν τὸ μεγαλύτερον—ὅπως μόνον εὐγενῆς καρδίᾳ εὗρισκει λέξεις νὰ παρηγορῇ λυπημένους. Δι' αὐτὸ μὲ σέβας τὴν ἐνθυμοῦμαι καὶ τὸ σέβας μου πρὸς αὐτὴν ἠῤῥησεν, ὅταν ἔμαθα ὅτι εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν ὅπου ἐνοσηλεύθη καὶ ἀπέθανεν, ὄφῃκε διὰ διαθήκης τὴν περιουσίαν τῆς.

Δύο ξένων παιδαγωγῶν τηρῶ τὴν μνήμην μ' εὐ-
 λάβειαν, τῆς Καβανιάρη καὶ τῆς Ἀμερικανίδος Φα-
 νῆς Χίλλ. Ἡ Φανὴ Χίλλ πολὺ προγενεστέρα τῆς Κα-
 βανιάρη, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα εὐθύς μετὰ τὸ τέρμα
 τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἁγῶνος μας τοῦ 1821, δὲν εἶχε
 τὴν σοφίαν τῆς Καβανιάρη, ἦτο ὁμως παιδαγωγὸς μὲ
 πείραν καὶ μὲ τὴν φιλελληνικὴν καρδίαν της καὶ τὴν
 Χριστιανικὴν ἀπόλητον, χωρὶς στόμονον καὶ ἐπιδειξίν,
 ἐμόρφωσε γενεὰς πολλὰς Ἑλληνίδων, αἱ ὁποῖαι ἀνεδεί-
 χθησαν ἀφωσιώμεναι σύζυγοι καὶ μητέρες πολῦτιμοι.

Ἑλίουπολις 10 Αὐγούστου 1936

ΑΡΣΙΝΟΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
Ἀπόφοιτος Ἀρσακείου

Τὰ ἑκατὸ χρόνια τοῦ Ἀρσακείου.

Γιορτάζονται τὰ ἑκατὸ χρόνια τοῦ Ἀρσακείου
καὶ ἡ γιορτὴ αὐτὴ πόσες σκέψεις μᾶς γεννᾷ,
πόσες ἀναμνήσεις μᾶς φέρνει!

Γιὰ μᾶς ποὺ εἴχαμε γεννηθῇ ἔξω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ποὺ εἴχαμε περάσει τὰ παιδικὰ μας χρόνια σὲ ξένο περιβάλλον, τὸ Ἀρσάκειο εἶχε ἰδιαίτερη σημασία καὶ ἀξία. Ἦτο σχολεῖο τῆς Ἐλευθέρης Ἑλλάδας, στὸ ὁποῖο θὰ μπορούσαμε νὰ συνεχίσουμε τὴν γενικὴ μας μόρφωσι καὶ νὰ γνωρίσουμε τὸν τόπο μας, τὸν ὁποῖον ἤξεύραμε μονάχα ἀπὸ βιβλία ἢ ὀλιγόχρονα ταξίδια. Καὶ ἄλλα σχολεῖα ἦσαν πολὺ γνωστὰ σὰν τὸ Ζάππειο καὶ πειὸ κοντὰ στὶς κοινότητες τῆς Νοτίου Ρωσσίας Παρ' ὅλα αὐτά, ἰδίως ἐκεῖνοι ποὺ κατήγοντο ἀπὸ τὴν Ἐλευθέρη Ἑλλάδα τὸ προτιμοῦσαν.

Σ' αὐτὸ ἀπέβλεπαν σχεδὸν ὅλοι. Αἱγοὶ ὅμως κατ' ὠρῶνταν νὰ στείλουν τὰ παῖδιά τοὺς στὰς Ἀθήνας, γιὰτὶ ἦσαν μακρὰ καὶ γιὰτὶ πολλοὶ προτιμοῦσαν νὰ τὰ στείλουν στὰ ρωσσικὰ σχολεῖα. Οἱ Ἕλληνες τῆς Ρωσσίας παρ' ὅλο τὸν ἐνθουσιασμὸν ποὺ εἶχαν γιὰ κάθε τι τὸ ἐλληνικόν, αἰσθάνοντο βαθεῖα τὴν καταθλιπτικὴν ἐπιδράσιν τοῦ γύρω πολιτισμοῦ καὶ γενικὰ τῆς γύρω ἀνώτερης ζωῆς. Ὅσες ὅμως ἐφθάναν ἕως ἐδῶ βρίσκανε στὸ Ἀρσάκειον τὸ κατάλληλον περιβάλλον καὶ νὰ μορφωθοῦν καὶ νὰ γνωρίσουν τὸ ἔθνος ὁλόκληρον, γιὰτὶ οἱ ἐσωτερικὲς τοῦ Ἀρσκακείου ἀποτελοῦσαν ἀληθινὰ μὴ μικρὰ πανελλαδικὴν κοινωνίαν. Ἐκεῖ μέσα ἀντιπροσωπεύοντο οἱ ἐπαρχίαι τοῦ ἐλεύθερου Κράτους, ἡ Κύπρος, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Μ. Ἀσία, ἡ Ἀμερικὴ, ἡ Ρωσσία, ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη. Ἐκεῖ μέσα ἐγνωρίζομεθα μετὰξὺ μας ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ ἐρχόμεθα ἀπὸ διαφοροὺς τελείως κόσμους, μὲ διάφορην ἀντίληψιν γιὰ τὴν ζωήν. Ἐκεῖ μέσα ὑπὸ τοὺς ἴδιους ὅρους τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐμπενοῦμεθα ἀπὸ τὰ ἴδια ἰδανικὰ γιὰ κάθε τι τὸ ὠραῖον καὶ τὸ καλόν, μαθαίναμε νὰ ἀγαποῦμε τὸν τόπον μας, πλῆκτεῖά, εἰλικρινά, ἀποκτοῦσάμε τὴν βαθεῖαν συνειδήσιν πῶς πρέπει μὲ τὴν ἐργασία μας νὰ συντελέσωμε καὶ μεῖς στὴν ἀνύψωσιν τῆς στάθμης τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ μας. Σειρὰ μαθημάτων μὲ

ἀνώτερη μόρφωσι, με βαθειὰ συνειδησι τοῦ καθήκοντος ἀπέναντί μας μᾶς καθοδηγοῦσε πρὸς τὸν σκοπὸ πού εἶχον καθορίσει στὸ Ἀρσάκειο οἱ ἰδρυτές του—τῇ δημιουργίᾳ τῆς προοδευτικῆς νοικοκυρᾶς. Ὅλη δὲ αὐτὴ ἡ μόρφωσις ἐδίδετο μέσα σὲ περιβάλλον γεμάτο θέρμη, στοργὴ καὶ ἐνδιαφέρον πού εἶχε δημιουργήσει ἡ Διευθύντρια μας ἡ σεβαστὴ Κυρία Μαρία Ἀλεξανδρίδου. Ἀτμόσφαιρα ἀληθινῆς ἀγάπης κυριαρχοῦσε τὴν ἐποχὴν μας στὸ ἐσωτερικὸ Ἀρσάκειο. Ἀδελφικὸ ἐνδιαφέρον, ἀδελφικὴ ὑποστήριξις, αὐθόρμητη χωρὶς κανένα συμφέρον ἀγάπη χαρακτῆριζε ὅλες τὶς σχέσεις καὶ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῶν ἐξωτερικῶν μαθητριῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ Ἀρσακειοῦ. Ἀλησμόνητα γιὰ μᾶς χρόνια! Μὰ καὶ οἱ κόποι ὄλων ὅχι μονάχα τῆς ἐποχῆς μας καθηγητῶν καὶ διευθυντριῶν μὰ καὶ τῶν προηγούμενων καὶ τῶν κατόπιν δὲν πῆγαν χαμένοι. Καὶ ποῦ δὲν βρίσκονται καὶ δὲν ἐργάζονται Ἀρσακειάδες! Σ' ὅλα τὰ ἄκρα τῆς ὑψηλίου. Ἐξετάζοντας δὲ τὴν δρᾶσι τους τὴν ἐκπολιτιστικὴν, τὴν κοινωνικὴν, τὴν φιланθρωπικὴν, τὴν ἐκπαιδευτικὴν, σκέπτεται κανεὶς μὲ εὐγνωμοσύνη τὸ Ἀρσάκειο, δηλαδὴ τὰ Ἀρσάκεια τῆς Ἑλλάδος, πού σκόρπισαν στὸ διάστημα ἑκατὸ χρόνων τόσο φῶς, πού ἐνέπνευσαν στὶς γυναῖκές μας τόση ἀγάπη γιὰ δουλεῖν καὶ γιὰ τὸ γενικὸ καλὸ, πού μπόρεσαν νὰ δημιουργήσουν στρατὸ ὁλόκληρο ἀπὸ ἡρωίδες, οἱ ὁποῖες στὰ σκληραβωμένα μέρη διέσωζαν μὲ θυσία αὐτῆς τῆς ζωῆς τους τὴν φλόγα τῆς ἀγάπης γιὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ πολεμοῦσαν στὸ ἐξωτερικὸ τὶς χίλιες δυὸ ξένες ἐπιδράσεις.

Γιορτάζονται τὰ 100 χρόνια τοῦ Ἀρσακείου.
Τί μακρὺς, καὶ φαντάζομαι ὅχι εὐκολὸς δρόμος,
γεμάτος ὅμως ἀνυπολόγιστη ἀξία γιὰ τὴν Ἑλ-
ληνίδα, γιὰ τὸν τόπο μας.

ANNA ΣΤΑΜΑΤΕΛΑΤΟΥ

Διευθύντρια τῆς Παπαστρατέου Σχολῆς
Ἀπόφοιτος: Ἀρσάκειον

Ὅσο περισσότερα σχολεῖα ἔχει ἓνα κράτος
τόσες ὀλιγώτερες θὰ χρειασθῇ εἰσπλητές καὶ φυ-
λακὲς. Ὅρατιος Μανν

Ἀναμνήσεις.

1936! ἡ ἑκατονταετηρίς τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας, τοῦ Ἀρσακείου! Τί ἀναμνήσεις μοῦ φέρει αὐτός ὁ ἑορτασμός, εἰς ἐμένα, ἡ ὁποία εἶδα τὸν ἑορτασμόν τῆς πεντηκονταετηρίδος! Πενήντα χρόνια! Κοπελλίτσα τότε εἰς τὸ 1886, λευκόθριξ μάμμη μετρία ἐγγόνια τώρα. Ἀρσακείας—ἡμισύσσιτος—ἀπὸ τοῦ ἀλφαβήτου μέχρι τῶν τελευταίων τάξεων, πόσα δὲν ἔχω νὰ ἐνθυμηθῶ! Τὰς παλαιὰς διευθυντρίας τοῦ σχολείου μας ὡς τὴν κ. Κίτσου, ἡ ὁποία ἦτο μία ὁστεώδης στεγνὴ καὶ μαύρη, ἀξιοπρεπῶς πάντοτε ἐνδεδυμένη κυρία, καὶ τόσον ἐπιβλητικὴ. «Ἡ Κυρία!» ἐλέγαμεν τὰ κορίτσια, ὅταν τὴν συναντούσαμεν καὶ σεβασμός μας καὶ ὀλίγος φόβος μᾶς κατελάμβανεν. Ἡ κ. Καλλιόπη Καγκάδη, ἡ ὑποδιευθύντρια ἦτο ὁ ἀντίθετος πόλος ἀπὸ ἐξωτερικῆς ἐμφανίσεως τῆς διευθυντρίας. Ἦτο ξανθὴ, παχουλὴ, ροδόχρους καὶ ἀφράτη. Ἐνεδύετο μὲ ἀνοιχτὰ χρώματα, ἀντιθέτως πρὸς τὴν κ. Κίτσου, ἥτις ἐφόρει συνήθως μεταξοτὰ μαῦρα.

Εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς πεντηκονταετηρίδος τὸ Διοικητικὸν συμβούλιον τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν κυρίων ἀρχιμανδρίτου Καλογερά προέδρου, Ἀλεξάνδρου Ἀντωνιάδου ἀρχιάτρου, γραμματέως καὶ τῶν συμβούλων Ἀγγέλου Σίμου, Ἰωάννου Μπότση, Ἀθανασίου Βαλαβάνη, Δρόσου, Τσαουσσοπούλου, Χρήστου Παπαδοπούλου καὶ Χατζημιχάλη Ιατροῦ.

Ἡ πεντηκονταετηρίς ἐωρτάσθη εἰς τὸ ὑπαιθρον εἰς τὴν κεντρικὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρσακείου, ἕνα ψυχρότατον πρωτὶ τοῦ Ὀκτωβρίου. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Α', ὁ ὁποῖος παρίστατο, ἐξήγησε πρῶτον τὸν μανδύαν του καὶ ἔπειτα, ἐπειδὴ ἐξηκολούθει νὰ κρυώνῃ, παρεκάλεσε νὰ συντομευθῇ, εἰ δυνατόν, ὁ μακρότατος πανηγυρικός λόγος, τὸν ὁποῖον ἐξεφώνει ὁ καθηγητὴς μας, τῆς ἱστορίας, Γεώργιος Βιώνης. Κάποιος ἐστέλλετο κατὰ μικρὰ διαλείμματα καὶ τὸν ἔσυρεν ἀπὸ τὸ ἄκρον τῆς ρεδιγκότας του, διὰ νὰ τοῦ συστήσῃ νὰ συντομεύσῃ· ἀλλ' αὐτὸς ὅλως ἀφωσιωμένος εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ λόγου του, δὲν ἠσθάνετο καθόλου τὰ τραβήγματα καὶ ἐξηκολούθει... ἐξηκολούθει. Ὅταν ἐπὶ τέλους ἐτελείωσεν, ἡ ἀνακούφισις ἦτο γενικὴ.

Ἐκ τῶν μαθητῶν, κατὰ τὸ διάστημα τῆς μαθητείας μου, μία εἰκὼν ἐξεχώριζεν εἰς τὰς ἀναμνήσεις μου: ἡ Λουκία Ἰωάννου. Μοῦ φαίνεται, ὅτι τὴν βλέπω ἀκόμη νὰ διέρχεται πρὸ τῆς τάξεώς μου, μετὰ τετράδια τῆς μουσικῆς εἰς τὸ χέρι καὶ νὰ πηγαίνει εἰς τὸ μάθημά της, τοῦ πιάνου, πού τῆς ἔδιδεν ὁ καθηγητὴς Φαμπρικέζης.

Ὁ Φαμπρικέζης μετὰ τὰ ἄγρια γαλανὰ μάτια καὶ τὸ αὐστηρότατον πρόσωπον. Καὶ ἐμεῖς, ὡς μικρότεροι μαθητῆται δὲν εἰξεύρω τί ἐθαυμάζομεν περισσό-

τερον, τὸ εὐγενὲς καὶ ὠραϊότατον κανονικὸν πρόσωπον τῆς Λουκίας, ἡ τὸ θάρος της νὰ πηγαίνει εἰς τὸ μάθημα τοῦ αὐστηροῦ καθηγητοῦ, ὁ ὁποῖος ἴσως δὲν ἦτο καὶ τόσον κακός, ὅσον μᾶς ἐφαίνετο.

Ἡ Λουκία Ἰωάννου ἦτο ἡ ὠραία τοῦ σχολείου μας. Εἰς τὴν ἐτησίαν ἐορτὴν τῆς ὁποιοῦς τῶν δώρων εἰς τὰς ἐσωτερικὰς μαθητρίας, κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ νέου ἔτους, ἡ Λουκία ἦτο ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἔδιδαν ὡς ντάμαν διὰ τὴν καθρίλλειαν, εἰς τὸν βασιλέα, ὅταν ἤρχιζεν ὁ χορός.

Τὰ δῶρα ἦσαν τοποθετημένα κάτω ἀπὸ τὸ δένδρον τῶν Χριστουγέννων καὶ ἡ βασίλισσα Ὀλγα ἐμοίραζε μετὰ τὰ ἴδια της χέρια εἰς τὰς ἐσωτερικὰς μαθητρίας τὰ δῶρά των. Τὰ δῶρα αὐτὰ διάφορα μικροπράγματα, τὰ ὁποῖα προσέφερε τὸ σχολεῖον, δὲν ἦσαν πάντοτε καλὰ διαλεγμένα καὶ κατάλληλα διὰ παιδιὰ. Ὅταν ἐφευγαν οἱ βασιλεῖς, αἱ μαθήτριά ἐχόρευαν καὶ διεσκέδαζον πλέον μεταξύ των χωρὶς κανένα περιορισμόν.

Καὶ ἔχω ἀκόμη ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια μου μίαν κόρην, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαχεν ὡς δῶρον ἐν... κηροπήγιον. Ἦτο μία ἄσχημη κοκκινόμαλλα μετὰ χονδρὰς πλεξίδες. Ἐκόλλησεν εἰς τὸ κηροπήγιόν της ἕνα ἀναμμένο κεράκι καὶ περιέτρεχε τὰ αἰθούσας φωνάζουσα: «Διὰ νὰ χρησιμοποίησω τὸ δῶρόν μου!»

Χρόνια ἐπέρασαν ἀπὸ τότε. Μετὰ καμμίαν ἀπὸ τὰς συμμαθητριάς μου δὲν συνηντήθημεν πλέον εἰς τὴν ζωὴν καὶ οὐτε μετὰ τὰς ἄλλας μαθητριάς. Ἄλλαι ἐφυγαν διὰ τὰς ἐπαρχίας, ἄλλαι διὰ τὴν ὑπόδουλον Ἑλλάδα καὶ μετὰ τὰς ἀθηναίας μᾶς ἐχώρισαν αἱ διαφορετικαὶ συνθήκαι τοῦ βίου. Ἐσκορπίσθημεν εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς Ἑλλάδος, σπεύρουσαι ἢ καθε μίαν ὅτι καλὸν μᾶς ἐπροΐκινεν ἡ φύσις, ἡ ἀνατροπὴ καὶ ἡ ἐκπαίδευσις. Τί νὰ ἀπένεινε τάχα ἡ ἐκ Βάρνης πρώτη καὶ ἀγαπητοτέρα μου φίλη Περσεφὼν Βάλληγδα; Δὲν τὴν ἐπανεῖδα πλέον! Διὰ τὴν Λουκίαν Ἰωάννου ἔμαθα, ὅτι μετέβη ἀργότερα εἰς Βιέννην καὶ ἐσπούδασε ἄρπαν. Ὑπῆρξεν ἡ πρώτη Ἑλληνὶς ἀρπίστρια καὶ ἔγινε καθηγήτρια τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν. Δὲν ὑπανδρεύθη, ἐδόθη ὅλη εἰς τὴν μουσικὴν, ὅπου εἶχεν ἐξαιρετικὸν τάλαντον. Ἀπέθανεν εἰς τὸ Γηροκομεῖον-Πτωχοκομεῖον Ἀθηνῶν πρὸς διετίας περίπου, ἀποῦ ἐχάρυσεν εἰς τὴν ἀγαπητοτέραν της μαθήτριά, τὴν ἄρπαν της, τὴν προσφιλεῖ αὐτὴν σύντροφον τῆς ζωῆς της.

ΜΑΡΙΑ Κ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ

.....
Ὅσοι ἔχουν ἐμβαθύνει εἰς τὸ πῶς πρέπει νὰ διοικεῖται ἡ ἀνθρωπότης ἔχουν πεισθῇ ὅτι ἡ τύχη τῶν κρατῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν νέων.
 Ἀριστοτέλης

Κοινωνικὴ Πρόνοια τοῦ Δήμου.

Μοῦ εἶπαν νὰ γράψω κατὰ ὡς παλαιὰ ἀποφοῖτος τοῦ Ἀρσακείου, κ' ἐγὼ ἐκλέγω ὡς θέμα τὴν δουλειά μου, τὴν Κοινωνικὴ Πρόνοια τοῦ Δήμου διότι ἔχω πεποίθησι ὅτι πολὺ ὀλίγες ἀπὸ τὴς ἀναγνώστριες τῆς «Ἑλληνίδος» θὰ ξέρουν τί κάμνει διὰ τοὺς ἀπόρους ὁ πρῶτος Δήμος τῆς Ἑλλάδος.

Βέβαια συγκρινόμενος ὁ Δήμος Ἀθηναίων μετὰ τὰ ὅσα κάμνουν οἱ ἄλλοι Εὐρωπαϊκοὶ Δήμοι εἶναι ἐλάχιστα, ἀλλὰ συγκρινόμενος μετὰ Βαλκάνια, ὡς συνεζητήσαμε μετὰ ὅλους τοὺς ἀντιπροσώπους Κοινωνικῆς Προνοίας κατὰ τὸ τελευταῖον Βαλκανικὸν Συνέδριον, εἶναι πολλὰ, ἂν λάβωμεν μάλιστα ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ Τμήμα εἶναι ἀρτισύστατον καὶ ἡ Προστασία τοῦ Ἐκθέτου διὰ πρῶτην φορὰν ἐφαρμόζεται μετὰ σύστημα εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Δήμος Ἀθηναίων διὰ τὰς πολλαπλὰς ἀνάγκας τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν διαθέτει περὶ τὰ 25.000.000, ἥτοι εἰς Δημοτικὸν Νοσοκομεῖον 7.000.000, εἰς Δημοτικὸν Βρεφοκομεῖον 8.000.000, εἰς Φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα 1.000.000, εἰς Παιδικὸν Σταθμὸν 150.000, εἰς Παιδικὰ Λουτρά 400.000, εἰς νοσήλεια 6.000.000.

Ὁ αἰτῶν τὴν ἀρωγὴν τοῦ Δήμου ὑποβάλλει αἰτήσιν εἰς κ. Δήμαρχον, ὁ ὁποῖος διαβιβάζει ταύτην εἰς τὸ Τμήμα Δημοτικῆς Προνοίας, ὅπου θὰ βοηθήσῃ ποικιλοτρόπως τὸν αἰτοῦντα κατόπιν κοινωνικοῦ ἐλέγχου κατ' οἶκον.

Τὸ Τμήμα Δημοτικῆς Προνοίας στεγάζεται εἰς τὸ Ὑγειονομικὸν Κέντρον τοῦ Δήμου ἀπαρτιζόμενον ὅλον ἀπὸ θῆλυ προσωπικόν. Μία τμηματάρχης, 4 ἐπόπτριαι, 3 ἐπισκέπτριαι ἀδελφαί, 2 νηπιαγωγοί, 4 ἀδελφαὶ λουτρῶν εἶνε τὸ προσωπικόν του, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναλάβει νὰ ἱκανοποιῇ τὰς πολλαπλὰς παρουσιαζόμενας ἀνάγκας τῶν ἀπόρων δημοτῶν. Ἦτοι: ἐξασφαλίζει εἰς τὸν ἀσθενὴ κρεβάτι εἰς τὸ Δημοτικὸν Νοσοκομεῖον ἢ εἰς τὴν ἐπίτοκον εἰς τὸ Δημοτικὸν Μαιευτήριον, τοποθετεῖ τὸν φυματικὸν εἰς τὴν Σωτηρίαν ἢ Σανατόριον ἂν δύναται νὰ συμπληρώσῃ καὶ ὁ ἀσθενὴς εἰς τὰ

νοσήλεια τοῦ κατὰ, ἢ εἰς τὸ Δρομοκαίτειον τὸν τρελλόν. Πληρώνει 750 δραχμὰς δι' ἑκάστον φυματικὸν καὶ 720 δι' ἑκάστον τρελλόν.

Τὸ Τμήμα Κοινωνικῆς Προνοίας φροντίζει ὄχι μόνον διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἀσθενῶν εἰς διάφορα νοσοκομεῖα ἀλλὰ καὶ παρακολουθεῖ αὐτοὺς εἰς τὰ διάφορα θεραπευτήρια. Οὕτω ἔχει καὶ παρακολουθεῖ εἰς Σωτηρίαν 250 ἀσθενεῖς, εἰς Σανατόριον Ἀποστολίδου 36, εἰς Σαν. Παπανικολάου 37, εἰς Πεντέλη 5, εἰς Νταοῦ Πεντέλης 5, εἰς Σαν. Πάρνηθος 28, εἰς Κλινικὴν Καραμάνη 5, εἰς Ἀσκληπιεῖον 37, εἰς Γηροκομεῖον 22, εἰς Δρομοκαίτειον 130, εἰς Ψυχιατρεῖον 33, εἰς Ζηρίνειον 11 κλπ.

Τὸ Τμήμα εἶναι ὑπεύθυνον ἐναντι τοῦ Δήμου καὶ παρακολουθεῖ τοὺς ἀσθενεῖς τοῦλάχιστον ἀπ᾽ τοῦ μηνὸς κατὰ νοσοκομεῖον, οἱ εἰσερχόμενοι δὲ πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ εἶναι ἀποροὶ καὶ δημόται Ἀθηναίων. Δι' ἑκάστον ἀσθενὴ ὑπάρχει ἐν τοῖς Γραφείοις εἰδικὸν δελτίον συμπληρωμένον ὑπὸ τῆς ἐπισκεπτρίας κατόπιν τοῦ κατ' οἶκον ἐλέγχου.

Τὸ Τμήμα δὲν ἀσχολεῖται μόνον μετὰ τοὺς ἀσθενεῖς, δίδει θετικωτέραν προστασίαν εἰς τὸ σπῆναι τοῦ Ἀθηναίου δημότου, ἥτοι ἀπομακρύνει τὸ παιδί ἀπὸ τὴν ἀρρώστη μητέρα ἢ πατέρα. Ὅταν ὁ πατέρας εἶναι δημοσυντήρητος εἰς τὸ Φρενοκομεῖον ἢ τὸ Φθισιατρεῖον τὸ πέρνει καὶ τὸ στέλλει στὴ Βούλα, εἰς τὰς ἐγκαταστάσεις τοῦ Δημοτικοῦ Βρεφοκομείου διὰ νὰ μὴ μένῃ στοὺς δρόμους, ἢ ἂν εἶναι ἀδύνατον τὸ στέλλει εἰς τὸ Ζηρίνειον, ἂν ἔχῃ φυματίωσιν εἰς τὸ Ἀσκληπιεῖον κλπ.

Ὁ Δήμος διὰ τὸ παιδί δὲν κάμνει πολλὰ πράγματα, ἀφίνει ἄλλους ὁργανισμοὺς ἔχοντας ὡς μόνον ἀποστολὴν τὴν προστασίαν τοῦ παιδιοῦ, ὡς τὸ Πατριωτικὸν Ἰδρυμα, νὰ τὸν συμπληρώσουν.

Πάντως διὰ τὸ νόμιμον παιδί ἔχει Παιδικὸν Σταθμὸν παιδιῶν 3—6 ἐτῶν ἐργαζομένων μητέρων εἰς Ἀγ. Γεώργιον ὅπου 130 παιδάκια ἐργαζομένων μητέρων διημερεύουν καὶ μορφώνονται ὑπὸ εἰδικῶν νηπιαγωγῶν ἀπὸ πρωίας

μέχρι ἑσπέρας, ὅποτε αἱ μητέρες ἐπιστρέφουσαι τῆς ἐργασίας των τὰ παραλαμβάνουν καθαρά, χορτάτα καὶ παιδαγωγημένα μακρὰ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ δρόμου, τοῦ κακοῦ αὐτοῦ ὁδηγοῦ γιὰ τὶς ἀσχημάτιστες παιδικὲς ψυχούλες.

Ἔχει τὰ Παιδικὰ Λουτρά, 4 εἰς τὰς Ἀθήνας (piscines) ὅπου τὰ παιδάκια ποὺ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πηγαίνουν στὴ θάλασσα λούονται μὲ θαλάσσιο νερὸ ὅλο τὸ καλοκαίρι. 400.000 στοιχίζει ἑτησίως στὸ Δῆμο ἡ λειτουργία τῶν Παιδικῶν Λουτρῶν. Εἰδικαὶ ἀδελφαὶ λουτρῶν ἐπιβλέπουν τὰ παιδάκια κατὰ τὸ λουτρό των.

Ὁ Δῆμος ἔχει ἑξωτερικὸν Παιδιατρικὸν Ἰατρεῖον εἰς τὴν Πλατείαν Ψυρρή. Τὸ ἀδύνατο παιδί τὸ στέλνει στὸ Ζηρίνειον τῆς Βούλας νὰ δυναμώσῃ, πληρώνει 600 δραχμὰς δι' αὐτό, τὸ φυματικὸ τὸ στέλνει εἰς τὸ Ἀσκληπιεῖον καὶ πληρώνει 1200 δραχ. μηνιαίως.

Ἄν ὅσα κάνει ἡ Δημοτικὴ Πρόνοια διὰ τὸ παιδί εἶναι ὀλίγα, ὅσα κάνει διὰ τὸ ἔκθετο, οὐ τὴν προστασίαν ἔχει ἀποκλειστικῶς ἀναλάβει, εἶναι πολλά, καὶ ἡ προσπάθειά του ἀποβλέπει νὰ ὁλοκληρωθῇ σὺν τῷ χρόνῳ ἡ προστασία τοῦ ἔκθετου ἐν Ἀθήναις, ἢ μᾶλλον ἐν Ἑλλάδι διότι τὸ Δημοτικὸν Βρεφοκομεῖον εἶναι σχεδὸν πανελλήνιον, δεχόμενον παιδιὰ ἐξ ὅλων τῶν Ἑπαρχιῶν.

Ἡ Δημοτικὴ προστασία τοῦ ἔκθετου ἄρχεται ἀπὸ τὸ Δημοτικὸν Μαιευτήριον, ἐκεῖ γεννῶνται τὰ ἄπορα καὶ ἑξώγαμα, κατόπιν αἱ μητέρες μετὰ τῶν τέκνων των ἔρχονται εἰς τὸ Δημοτικὸν Βρεφοκομεῖον ὅπου ὑποχρεοῦνται διὰ νόμου νὰ παραμείνουν ἓνα τετράμηνον καὶ κατόπιν ἐγκαταλείπουν τὰ τέκνα των διὰ νὰ τ' ἀναλάβῃ ὁ Δῆμος Ἀθηναίων, ὁ ὁποῖος τὰ κρατεῖ μέχρι ἀπογαλακτισμοῦ (6 μηνῶν) ἐν τῷ Βρεφοκομείῳ, κατόπιν τὰ παραδίδει εἰς ἑξωτερικὰς παιδοκόμους κατόπιν αὐστηροῦ κοινωνικοῦ καὶ ἱατρικοῦ ἐλέγχου μὲ μηνιαίας ἀποδοχὰς 500 δραχ. δι' ἕκαστον βρέφος, μέχρι 3 ἐτῶν ὅποτε τὰ συγκεντρώνει εἰς τὸ ἐν Βούλᾳ Τμήμα τοῦ Δημοτικοῦ Βρεφοκομείου ὅπου λειτουργεῖ νηπιαγωγεῖον καὶ πλῆρες ἐξατάξιον Δημοτικὸν σχολεῖον. 659 παιδιὰ συντηρεῖ σήμερα τὸ Δημοτικὸν Βρεφοκομεῖον.

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἑξαταξίου σχο-

λείου ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Κοτζιάς ὁ ὁποῖος τὴν προστασίαν τοῦ ἔκθετου, τὴν μὴ ὑπάρχουσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀνέλαβε μὲ ἐνθουσιασμόν καὶ ψυχὴν ὁποῖαν ἐκεῖνος δύναται νὰ διαθέσῃ σκέπτεται νὰ ἰδρῦσῃ Βιοτεχνικὰς Σχολὰς ὥστε τὰ ἔκθετα νὰ ἀποδοθοῦν εἰς τὴν Κοινωνίαν χρήσιμοι πολῖται καὶ ἐμψυχωμένοι μητέρες.

Β. ΓΑΤΟΠΟΥΛΟΥ
Ἀπόφοιτος Ἀρσακείου
Τμηματάρχης Δημοτικῆς Πρόνοιας
Διευθύντρια Δημοτικῶν Βρεφοκομείων

Ἀ ν ἄ μ ν η σ η

Στις παλιές μου συμμαθήτριες τοῦ Ἀρσακείου

ὦ φιλενάδες μου, ποὺ ζήσαμε μαζί
μὲ τὰ παιγνίδια καὶ μὲ τὰ μαθήματα
μέσα στὴν ἔγνοια τοῦ σχολείου καὶ στοῦ σπιτιοῦ
[τὴ σκόλη,

ἀκόμα μὲ τὴν ὄψη σας ἢ τὴν ὄψη μου ζῇ,
καὶ ζῶ γὰρ σὰς τὰ ἴδια τὰ αἰσθήματα,
ὦ φιλενάδες μου, μαθήτριες τοῦ παλαιοῦ καιροῦ!
Καὶ τώρα νιὲς χαριτωμένες
μητέρες κι ἂν δὲ γίνετε, ἄχαρες
ἀπὸ τὸν κόσμον τὸν κακὸ,
σκυφτές, δυστυχισμένες
ὦ φιλενάδες μου, ὅσες θὰ πῆρε ὁ θάνατος
στὸ περιβόλι τον νὰ τις ξαναφύτῃ.
Κι ὅσες ἐπὶ θάλασσα, θὰ πῆρες,
κι ὅσες ἡ ζωὴ θὰ ἔχῃ ξεπλανέψῃ
σὲ κακὲς στράτες ἢ σὲ μοῖρες καλὲς μοῖρες,
ὦ παιδικές μου καὶ καλές μου φιλενάδες,
κι ἂν εἴσατε ἀπόκληρες τοῦ κόσμου ἢ κυράδες,
μέσ' στὴν καρδιά μου μὴ χαρὰ καὶ μιὰ γαλήνη
ὁμορφῇ, ὅπως δὲν εἶναι ἡ ὁμορφιά,
ὁμορφῇ ὅπως εἶναι ἡ καλωσύνη,
μὲ κάνει τούτῃ τὴ στιγμὴ καὶ τούτῃ τὴ βραδυὰ
νὰ σὰς θυμᾶμαι....

Ἄχ νὰ μπορούσατε μιὰ — μιὰ
ν' ἀργοδιαβίνατε τώρα μπροστά μου!
ὅσο καὶ νὰ σὰς ἄλλαξε ὁ χρόνος καὶ ἡ συμφορὰ
ἢ μὲ τὴ φτώχεια, ποὺ μᾶς δένει μὲ σκοινιά
ἢ λευκοφόρες μὲ τὰ στέφανα τοῦ γάμου,
κρατῶ γιὰ σὰς ὁλόδροσο στ' ἀδελφικὸ μου στόμα
τῶν πρώτων μας χρυσῶν ὥρῶν
τὸ φίλημα ἀκόμα.

ΛΙΑΝ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ ΙΑΚΩΒΙΔΟΥ
Ἀπόφοιτος Ἀρσακείου

Τὰ ἑκατὸ χρόνια τοῦ Ἀρσακείου

Ἐκατὸ χρόνια συμπληρώνονται, ἀφ' ὅτου ὁ ἀείωνος ἄρσας, εἶχε τὴν ἐμπνευσι νὰ δωρήσῃ στὸ ἑλληνικὸ κράτος τὸ πρῶτο μεγάλο ἐκπαιδευτήριον θηλέων.

Ἐκατὸ χρόνια! Πόσες γενεὲς Ἑλληνίδων πέρασαν μέσα ἀπ' τὸν ναὸν αὐτὸν τῆς διανοήσεως καὶ τῆς σκέψεως! Ποία σπουδαία ἐπίδρασι εἶχε στὴν πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ διάπλασι τῶν χιλιάδων αὐτῶν κοριτσιῶν ποὺ πέρασαν τὰ μαθητικά τους χρόνια στὸ εὐεργετικὸ αὐτὸ ἴδρυμα, ποὺ ἦτο καὶ εἶνε ἓνα σημεῖον πολιτισμοῦ καὶ προόδου στὸν τόπον μας!

Ἐκεῖ μέσα ἔμαθαν οἱ σκλαβωμένες Ἑλληνοπούλες τὴν ἱερότητα τῆς λέξεως πατρίς καὶ οἱ ἐλεύθερες, τὶς ὑποχρεώσεις ποὺ εἶχαν ἀπέναντι τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν τους.

Ἐκεῖ μέσα, διαπαιδαγωγήθηκαν χιλιάδες μητέρες, γιὰ νὰ μεταδώσουν στὰ παιδιά τους τὰ ἰδεώδη τῆς φυλῆς καὶ τὰ καθήκοντα πρὸς τὴν οἰκονόγειαν, τὴν κοινωνία καὶ τὸν πλησίον: καὶ μέσα ἐκεῖ πολλὲς ἀπ' αὐτὲς καλλιέργησαν τὴν κλίση τους πρὸς τὰ γράμματα, τὶς ἐπιστήμες καὶ τὶς τέχνες, στὰ ὁποῖα ἐπεδόθησαν μὲ ζῆλον καὶ διέπρεψαν ἀργότερα τόσον, ὥστε ν' ἀποτελοῦν τιμὴ γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ Ἀρσάκειον ἦτο ἀνέκαθεν ὁ πόθος πλουσίων καὶ πτωχῶν, νὰ στείλουν τὰ κορίτσια τους νὰ σπουδάσουν σ' αὐτό.

Ἰδρῦθησαν κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἑκατονταετίας καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτήρια θηλέων, μὲ δρᾶσι ἀξιόλογη. Τὸ Ἀρσάκειον ὅμως, κρατεῖ πάντα τὰ σκήπτρα στὴν κίνησι τῆς μορφώσεως τῶν Ἑλληνίδων. Εἶνε ἡ μάννα, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν βγῆκαν ὅλα τὰ ἄλλα ποὺ τὴν βοηθοῦν καὶ αὐτὰ στὴν μόρφωσι καὶ διαπαιδαγωγίῃ τῶν κοριτσιῶν μας. Σήμερα μάλιστα χόρις στὴν προσπάθεια τῆς ἐξαιρετικῶς μορφωμένης διευθυντρίας του διὰ τὸν πλήρη συγχρονισμό του πρὸς τὶς νέες τάσεις τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης καὶ πρὸς ὅλες τὶς ἀπαιτήσεις καὶ τὶς ἀνάγκες τῆς ζωῆς, τὸ Ἀρσάκειον στέκεται περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐποχὴ στὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς του, ὥστε πολὺ δίκαια νὰ θεωρῆται καὶ ἀπὸ ξένους ἀκόμα παιδαγωγούς, ἐφάμιλλον πρὸς πολλὰ ἀπὸ τὰ γνωστότερα εὐρωπαϊκὰ τοῦ εἴδους αὐτοῦ.

Ὅσες περᾶσαμε ἀπὸ τὰ θρανία του, εἴμεθα εὐγνώμονες καὶ πρὸς τὸν μεγάλον ἱδρυτὴν καὶ πρὸς τοὺς διδάξαντας μὲ νοσταλγία δὲ πάντοτε ἐνθυμούμεθα τὰ μαθητικά μας χρόνια.

Καὶ ἂν κάποτε δυσανασχετούσαμε καὶ βρῖσκαμε τυραννικὴ τὴν ζωὴ τοῦ σχολείου καὶ δὲν κυττάζαμε τὴν ὥρα νὰ τελειώσουμε, ἄς μᾶς τὸ συγχωρήσουν. Ἦτο ἀποτέλεσμα τῆς ἀνυπομονησίας τῆς νεότητος καὶ τῆς ἀγνοίας τῆς ζωῆς.

Πόσο θὰ θέλαμε καὶ σήμερα νὰ γινόμεθα ἄλλη μιὰ φορὰ Ἀρσακειαῖες!

Δυστυχῶς τὰ χρόνια δὲν γυρίζουν πίσω!

ΔΩΡΑ Δ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
Ἀπόφοιτος Ἀρσακείου

Παιδικὲς Ἀναμνήσεις

Μικρὸ παιδάκι, μαθήτρια στὸ σχολεῖο ποῦ ἦταν ἀντίκρου ἀπὸ τὸ Ἀρσάκειον, ἀντίκρουσα γιὰ πρώτη φορὰ τὸν ἐπιβλητικὸ ὄγκο του, ποὺ ἐπρόβαλλε μὲ μεγαλοπρέπεια ἀνάμεσα ἀπὸ ὅλα τὰ μικρὰ τριγύρω του σπήτια.

Μεγάλῃ Παρασκευῇ. Ἡ μεγάλη πύλη του ἀνοιξε καὶ χεῖμαρρος ἀπὸ φῶτα μὲ τὸν ἑσταυρωμένο μπροστά, ξεχύθηκε στὸ δρόμο, ἐν-ῶ τὸ συγκινητικὸ «Ἐκστηθὶ φρίττων Οὐρανε» ἀντηχοῦσεν ὁλόγυρα.

Κι' ἐγέμισεν ἀπὸ συγκίνησιν ἡ παιδικὴ ψυχὴ μου.

Καὶ ἤλθε καὶ μένα ἡ σειρὰ μου νὰ περάσω αὐτὴ τὴν Πύλη. νὰ καθίσω στὰ θρανία τοῦ Ἀρσακείου, νὰ συμμερισθῶ ὅλους τοὺς κόπους, ὅλες τὶς συγκινήσεις, ὅλες τὶς πνευματικὲς χαρὲς τῆς ζωῆς του.

Καὶ πόσα βράδια ποὺ ἀμέριμνα τραγουδοῦσαν τὰ παιδιὰ περπατώντας στοὺς μεγάλους διαδρόμους του, μίλιε πάλι στὴ ψυχὴ μου τὸ μεγαλεῖο τοῦ Ἀρσακείου

Ἐνας μεγάλος ξενιτεμένος Ἕλληνας τὸ ἔχτισε γιὰ νὰ σπουδάσῃ τὶς μητέρες τῆς φυλῆς του. ἂν νὰ τοὺς ἔλεγε «Ἐγὼ ποὺ ἐπέτυχα στὴ ζωὴ μου. θέλω νὰ ἀναπτύξετε ὅτι δυνάμεις ἔχετε μέσα σας, καὶ τότε βέβαια οἱ δυνάμεις αὐτὲς θὰ ἀκτινοβολήσουν γύρω σας». Πόσες καὶ πόσες γενεὲς Ἑλληνοπούλες πέρασαν κάτω ἀπὸ αὐτὲς, τὶς κολόνες, περπάτησαν σ' αὐτοὺς τοὺς διαδρόμους, καθίσαν στὰ θρανία του, ἀνοῖξαν τὴν ψυχὴ τους στὴ διδασκαλία του καὶ σκόρπισαν ἔπειτα γιὰ νὰ βάλῃ κάθε μιὰ τὸ λιθάρι της στὴ ζωὴ τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος.

Ποιὰ λίγο, ποιὰ πολὺ, ὅλες τὸ ἔβουλαν τὸ λιθάρι τους. Νὰ μπορούσαν ὅλες αὐτὲς οἱ δυνάμεις νὰ μὴ χωρισθοῦν ἀπὸ τὸ Κέντρο. Κάθε μιὰ ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται, κάθε μιὰ ἔχει τὴ δική της σκοπιὰ στὴ ζωὴ. Νὰ ἦταν δυνατόν κάθε μιὰ νὰ μεταδώσῃ τὶς σκέψεις της, τὴν πεῖρά της, τὶς ἀντιλήψεις της, γιὰ τὸ καλὸ τῆς ὁλότητος, γιὰ τὴ συνέχεια τῆς προσπάθειας ἀσκάλισσας ποὺ μίλησαν μὲ τὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ τοῦ ἐλεύθερου καὶ τοῦ ὑποδούλου, ποὺ αἰσθάνθηκαν τὶς ἀνάγκες του, τοὺς πόθους του, οἰκοδιδασκάλισσες, μητέρες, νὰ ἦταν τρόπος νὰ μείνουν συνδεδεμένες, νοιώθοντας τὴ μεγάλη δύναμι ποὺ ἀντιπροσωπεύουν, τί μεγάλο καλὸ ποῦ θὰ μπορούσαν νὰ κάμουν ἢ μιὰ στὴν ὅλη καὶ σ' ὅλους μαζί.

Βορτάζει ἐφέτος τὸ Ἀρσάκειον τὰ ἑκατὸ χρόνια ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του. Καὶ τὸ ὄνειρό γίνεται πραγματικότης. Τὸ θαυμάσιον νέο κτίριον τῆς Φιλελευθέρου Ἑταιρείας ὑψώνεται σὲ θαυμαστὸ περιβάλλον. Χάρης στὴν πρωτοβουλία τῶν διοικούντων ἕνας πυρὴν ἀπὸ τὰς παλαιὰς μαθητρίας του συγκεντρώνεται καὶ ἰδρύεται ὁ Σύλλογος τῶν ἀποφοίτων. Ἡ καλὴ ἀρχὴ ἔγινε. Ἐλπίζω καὶ εὐχομαι πλούσιοι νὰ εἶνε οἱ καρποί.

ΖΩΗ Κ. ΝΙΚΟΛΕΤΟΠΟΥΛΟΥ
Ἀπόφοιτος Ἀρσακείου

Ποῦ εἶσε καροί, παιδικοί μου καιροί;

Εἶνε τώρα κάπου 55 χρόνια πὺν πρωτοπῆγα στὸ Ἀρσάκειο καὶ δὴ εἰς τὴν β' τοῦ προτύπου, ὅπου μᾶς ἐδίδασκεν ἡ κ. Κατίνα Πύργου. Τὸ μάθημα τῶν τεσσάρων τάξεων τοῦ προτύπου ἐγένετο τότε εἰς μίαν κοινὴν μεγάλην αἴθουσαν· εἰς κάθε γωνίαν τῆς ὁποίας ἦτο ἐγκατεστημένη ἀπὸ μία τάξις, χωρὶς, κατὰ τὴν ἐνθύμησίν μου, ἡ μία νὰ ἐνοχλῇ τὴν ἄλλην. Διευθύντρια ἦτο τότε ἡ κ. Μαριέττα Κίτσου, μία σοβαρά, ἐπιβλητικὴ προσωπικότης, ψηλὴ, λιγνὴ, πὺν φοροῦσε μαῦρο φόρεμα μὲ μακρὰ οὐρά. Ἡ θέα τῆς ἀρκοῦσε ἀπὸ μακρὰ διὰ νὰ τρέπονται εἰς φυγὴν μερικαὶ μαθήτριά με τὴν ἐκφώνησιν «ἡ κυρία!» τὸ ὁποῖον μ' ἐξέπληττε, διότι εἶχα τὴν τύχην, εἰς τὴν πρώτην μας συνάντησιν νὰ λάβω ἀπὸ τὸ χέρι τῆς μιὰ «ζωγραφιά» ὅπως τὶς ἐμάζευαν τότε τὰ παιδιά. Ὑποδιευθύντρια ἦτο τότε ἡ κ. Εἰρήνη Πρινάρη, συμπαθητικὴ καὶ μὲ πολὺ γλυκὺν τρόπον.

Ἄν καὶ παρῆλθεν ἔκτοτε μισὸς αἰώνας καὶ πλέον, θυμοῦμαι ὅχι μόνον τὰ ὀνόματα σχεδὸν ὅλων τῶν συμμαθητρίων μου καθὼς καὶ τῶν διδασκαλισσῶν καὶ καθηγητῶν πὺν μ' ἐδίδαξαν κατὰ τὰ ὀκτὼ περίπου ἔτη πὺν ἐφοίτησα, στὸ Ἀρσάκειο, ἀλλὰ καὶ τὸν Μπάρμπα-Ἀναγνώστη τὸν γέρο περιβολάρη, πὺν ἐμάλωνε ὅταν κατὰ τὰ διαλείμματα πὺν παίζαμε στὸ περιβόλι—ἂ ὅχι, «εἰς τὸν κῆπον»—τοῦκοβε κανεῖς «τὶς Κατίνες» ὅπως ἔλεγε κάτι λουλούδια. Ἐπίσης καὶ τοὺς δύο Κερβέρους πὺν φρουροῦσαν τὴν εἴσοδο τοῦ παρθεναγωγείου, τὸν ἀσπρογένη Μπάρμπα Δημήτρη καὶ τὸν Μπαρμπ-Ἀναστάση μὲ τὴν ἀσπρη φουστανέλλα του.

Τὸ μεγαλείτερον ὅμως γεγονός τῆς ἐποχῆς τοῦ σχολικοῦ μου βίου ἦταν ἡ ἐορτὴ τῆς πεντηκονταετηρίδος τοῦ Ἀρσακείου, ἡ ὁποία ἐορτάστηκε στὴ «μικρὰ αὐλὴ» εἰς τὸ κέντρον τοῦ σχολείου, ὅπου εἶχαν στηθῇ ἐξέδραι διὰ τὶς μαθήτριες. Θυμᾶμαι τὴν εἴσοδον τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους Γεωργίου Α' καὶ Ὀλγας, τοὺς ὁποίους ὑπεδέχθημεν μὲ τὸν ὕμνον «Χαῖρε Βασιλεῦ Ἑλλήνων», κατόπιν ἠκολούθησεν ὁ ὕμνος «Σήμερον ἐορτὴ μεγάλη ἐγγνώμων ἡ καρδιά ψάλλει». Μουσικὴν ἐδίδασκε τότε εἰς τὸ Ἀρσάκειον ἡ Δίνα φὸν Λότνερ πὺν εἶχε πρωτοέλθει τὴν ἐποχὴν ἐκείνην στὰς Ἀθήνας.

Θυμᾶμαι ὅτι μ' εὐχαρίστησι ἐπήγαυα καθημερινῶς στὸ σχολεῖο διασχίζοντας τὴν πλατεῖα μὲ τὸ μνημεῖο τῶν ἐν Δραγατανίῳ πεσόντων, ὅπου τώρα εὗρίσκεται ἡ Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη. Ἐτήρησα πάντοτε εὐχάριστες ἐντυπώσεις καὶ μ' ἐνδιαφέρον θὰ παρακολουθῶς τώρα τὴν ἐορτὴν τῆς ἐκατονταετηρίδος. Χαιρετῶ δὲ τὰς συμμαθητρίδας μου. Καὶ τώρα; «Εἰμαι ἤδη γέρον, φιλάσθενος καὶ παράξενος, ἐτελείωσα ἓνα πολὺ ἀγαπητὸ μου παιδικὸ μυθιστόρημα μὲ τὸν τίτλον «Πυργότου Ἀπομνημονεύματα»,...καὶ σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο βροῖσκομαι κ' ἐνὼ σήμερα.

ΜΑΡΘΑ ΜΟΥΡΡΑ-Υ. τὸ γένος ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ βραβεῖον τῆς εἰρήνης πὺν εἶχε προκηρύξει ἡ Αἰδὴ Ἀμπερντίν, πρόεδρος τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου Γυναικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος: «Διὰ ποίων μέσων μπορεῖ νὰ ἐμψυχωθῇ ἡ νεολαία ὅλων τῶν χωρῶν ὥστε νὰ ἐννοήσῃ ὅτι εἶνε προωρισμένη νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν εἰρήνευσιν τοῦ κόσμου τὴν ὁποίαν περιμένει μὲ τόση λαχτάρᾳ ἡ ἀνθρωπότης», ἀπενεμήθη εἰς τὴν Νορβηγίδα Tordis Dannevig.

Διάσημοι Ἑλληνίδες

Θεσσαλὶς.

Ἡ πρώτη Ἐφευρέτις τοῦ Ἐμβολιασμοῦ.

Μία Ἑλληνὶς ἱατρὸς τοῦ 1700.—Ἀνακαλύψασα ἐμβόλιον κατὰ τῆς εὐλογίας εὐηργέτησε τὴν ἀνθρωπότητα.—Ὁ θεωρούμενος ὡς ἐφευρέτης τοῦ ἀντιευλογικοῦ ἐμβολίου Γέννερ ἤκμασεν ἑκατὸν ὀλόκληρα ἔτη μετὰ τὴν Θεσσαλίδα.

Ἡ ἐφεύρεσις Θεσσαλῆς γυναικός, τὴν ὁποίαν ὁ σοφὸς Σάθας ἀναφέρει εἰς μίαν ἐκ τῶν συγγραφῶν του καὶ τὸ ἄγνωστον σωτικὸν ἔργον τῆς ἀξίζου νομίζω νὰ γίνουν καὶ εἰς τοὺς πολλοὺς γνωστά, ἔστω καὶ μετὰ πάροδον αἰώνων δύο ἀφότου ταῦτα συνετελέσθησαν. Δεικνύει, ἄλλως τε καὶ ἡ περίπτωσις αὕτη, μὰς μὲ τόσας ἄλλας, τὴν ὅλως ἐξαιρετικὴν τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς ζωικότητα, τὴν ὁποίαν οὔτε ἡ μακραίων τοῦ ἔθνους δουλεία, οὔτε τὰ συναφῆ πρὸς αὐτὴν δεινοπαθήματα ἴσχυσαν νὰ καταπνίξουν. Καὶ εἶνε καλὸν τὸ μοναδικὸν αὐτό, πράγματι, τῆς φυλῆς πλεονέκτημα, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ δι' ὅλων τῶν μέσων, νὰ ὑπομνήσκῃται εἰς ἐκείνους ἰδίᾳ ἐκ τῶν ὁμοειδῶν, οἱ ὁποῖοι, διὰ τὸν ἓνα ἢ διὰ τὸν ἄλλον λόγον, ἀποθαρυνόμενοι, εἶνε φυσικὸν νὰ χάνουν καὶ τὴν πρὸς δρᾶσιν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα, τῆς ὁποίας τόσῃν σήμερον ἰδίως, ἔχει ἡ Πατρίς ἡ ἀγκύνη.

Ἐπὶ τὴν κατὰ καιροὺς Ἑλληνίδες, αἱ ὁποῖαι προσέφερον εἰς τὴν Πατρίδα, εἰς τὸ εἶδος τῆς ἐκαστῆς, οὐσιαστικὰς πράγματι ὑπηρεσίας, καὶ τῶν ὁποίων αἱ πράξεις εἶναι τελείως ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἠγνοημένα.

Ἡ Θεσσαλὶς, ὅπως εὗρίσκομεν τὸ ὄνομα τῆς ἀναγεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Σάθας, ἀναμφισβητήτως, εἶνε μία ἐξ αὐτῶν, ἐπενοήσασα τρόπον ἰδίον σωτηρίας ἐκ τῆς βοροτολμοῦ νόσου εὐλογίας, ἡ ὁποία, ἐνσκήψασα βαρυτάτη κατὰ τὸ 1700, ἐδεκάτιζεν ἀνὰ Εὐρώπην ἅπασαν, τὰ ἐντελῶς κατ' αὐτῆς ἀνυπεράσπιστα πλήθη. Εἰς τὴν ἐφεύρεσίν τῆς ἡ ἐκ Θεσσαλίας πρακτικὴ ἱατρὸς προηγήθη κατὰ πολὺ ὡς βλέπομεν, τοῦ μεγάλου Γέννερ. Αἰῶνα ὅλον πρὶν ὁ μέγας αὐτὸς τῆς ἀνθρωπότητος ὀλοκλήρου εὐεργέτης φέρῃ εἰς φῶς τὴν σωτηρίαν καὶ μεγαλοφυᾶ ἐφεύρεσίν του, τὸν διὰ τῆς δαμαλίδος ἐμβολιασμένον, ἡ ἀπλοῖα Ἑλληνὶς εἶχε σώσει, κατὰ τὸ 1700, χιλιάδας ὅλων ὁμοειδῶν καὶ Τούρκων, μὲ μίαν μέθοδόν τῆς, ἀνάλογον πρὸς τὴν τοῦ Γέννερ.

Ἰδοὺ τί ἐπὶ λέξει γράφει σχετικῶς ὁ Σάθας, βιογραφῶν τὸν Πυλαρινόν, σπουδαῖον ἱατρὸν τῶν χρόνων ἐκείνων, ὁ ὁποῖος, ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ἀξίας καὶ φήμης του, εἶχε προσελθῇ ἀρχίατρος εἰς τὴν Αὐλὴν

Πέτρου τοῦ Μεγάλου τῆς Ρωσίας «Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐμάστιζε τὴν Εὐρώπην ἡ φρικώδης τῆς εὐλογίας νόσος, κατ' ἧς ἡδυνάτει πᾶσα ἱατρικὴ συνδρομή. Γυνὴ τις τότε ἐκ Θεσσαλίας καταγομένη, ἐπενοήσε τὸ κατὰ τῆς φθοροποιῶν ταύτης νόσου ἀλεξιτήριο κέντροσμα πρὶν ὁ Γέννερ ἐφεύρῃ τὴν δαμαλίδα· ἡ δὲ θεραπεία τῆς Θεσσαλίδος, μεταδοθεῖσα ἐφ' ὅλου τοῦ τουρκικοῦ κράτους, ἐξήσκειτο ἐπιτυχῶς ὑπὸ Ἑλληνίδων. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον διέτριβεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἕτερος Ἑλλήνων ἱατρὸς, ὁ Ἐμμωνουὴλ Τιμόνης, Χῖος πιθανῶς τὴν πατρίδα. Ὁ Πυλαρινὸς μετὰ τούτου ἐξήτασαν τὴν θρυλουμένην ἐγκέντρισιν, καὶ ἐπιστημονικῶς ἐπέισθησαν, περὶ τῆς ὠφελείας. Ὁ Τιμόνης, ἐν ἔτει 1713, ὡς μαθητὴς καὶ μέλος τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης ἀνήγγειλε τὴν ἐφεύρεσιν πρὸς τὸν Ἀγγλον ἱεροδιδάσκαλον Βόδβαρ, ὁ δὲ Πυλαρινὸς πρὸς ἕτερον Ἀγγλον φισιολόγον καὶ ἱστορικόν, τὸν Γουλιέλμον Σέραρδ πρόξενον τότε ἐν Σμύρῃν, δημοσιεύσας κατὰ τὸ 1715 ἐν Βενετίᾳ λατινιστὶ καὶ ἰδίᾳ πραγματεῖαν περὶ τοῦ ἐγκεντρίσματος».

Ἡ ἐφεύρεσις τῆς πρακτικῆς Ἑλληνίδος ἱατροῦ ἔπρεπε, νομίζω, νὰ ἐξετασθῇ ὑπὸ ἐπιστημόνων, ἵνα ἀποδειχθῇ, κατὰ πόσον τὸ σωτήριο τότε κατὰ τῆς ἐπαράτου νόσου φάρμακον τῆς ἀπλοῖα Ἑλληνίδος ἔχει ὁμοιότητα μὲ τὸ ὑπὸ τοῦ μεγάλου Γέννερ χρησιμοποιηθέν. Καὶ ναὶ μὲν δὲν συντρέχει περίπτωσις νὰ ἐλαττωθῇ ὁ θαυμασμός καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς τὸν Γέννερ· ἀλλ' εἶνε παρήγορον, ὁπωσδήποτε, διὰ κάθε γνήσιον τῆς Ἑλλάδος τέκνον νὰ διαπιστώσῃ μὲ γεγονότα τὸ ἀκμαῖον καὶ τὴν ἐφευρετικὴν τῆς φυλῆς του. Καὶ τὸ ἀνωτέρω εἶνε ἐν ἐπὶ πλέον δεῖγμα τῆς ἀκμαιότητος αὐτῆς καὶ τῆς ὅλως ἐξαιρετικῆς ιδιοσυστάσις τοῦ κυττάρου τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Πράγματι, κατὰ τὴν διὰ τῶν αἰώνων σταδιοδρομίαν του, τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα δὲν ἔπαυεν ἀποδεικνύον ἄλλοτε εἰς ὑψηλὰ πνευματικὰ ἐπιπεδα καὶ ἄλλοτε εἰς ἐνεργείας εὐεργετικὰς πρακτικώτερας φύσεως, τὴν ἀκατάβλητον ζωικότητα τῆς αἰωνίας Ἑλληνικῆς Φυλῆς.

ΛΟΥΪΖΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ
ἀποφοῖτος Ἀρσακείου

Ἀνυπόμειθα ὅτι ὁ περιορισμένος χώρος τοῦ περιοδικοῦ μας δὲν μᾶς επέτρεψε νὰ δημοσιεύσωμεν ὅλα τὰ ἄρθρα πὺν μᾶς ἐστάλησαν ἀπὸ ἀποφοίτους τοῦ Ἀρσακείου. Ἰδίως ἠναγκάσθημεν νὰ παραλείψωμεν εἰς τὸ τεῦχος αὐτὸ τὰ ὑπερβολικῶς ἐκτενῆ ἄρθρα ἐπιφυλασσόμενα νὰ τὰ δημοσιεύσωμεν προσεχῶς.

Ἐπίσης μὲ ὅλας τὰς προσπάθειάς μας δὲν μπορέσαμε νὰ συγκεντρώσωμεν, ὅσας ἠθέλαμεν εἰκόνας προφῆν διευθυντρίων τοῦ Ἀρσακείου. Δημοσιεύομεν μόνον ὅσας καταρθώσαμε νὰ εὐρωμεν.

Τὸ Ἀρσάκειο τῆς Κερκύρας.

Ἦταν στὰ 1868. Τέσσερα χρόνια ἔπειτα ἀπὸ τὴν Ἑνωσὴ. Ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἑταιρεία ἐπεκτείνοντας τὸ ἐθνικὸ μορφωτικὸ τῆς ἔργο ἀπεφάσισε νὰ ἰδρῦσῃ Παρθεναγωγεῖο καὶ στὴν προσαρτηθεῖσα Ἑπτάνησο.

Ἦταν ἄλλως καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ Ἀρσάκη νὰ ἰδρυθῇ Παρθεναγωγεῖο στὴν πιὸ πλησιόχωρη πρὸς τὴν ὑπόδουλη ἀκόμα Ἑλλάδα ἐλληνικὴ χώρα. Καὶ ἡ Κέρκυρα ἦταν ἡ πιὸ κατάλληλη. Ἦταν ἡ πρωτεύουσα τῶν ἑπτὰ νησιῶν, ἦταν ὁ τόπος μὲ τὴ μεγάλη ἱστορικὴ καὶ πνευματικὴ παράδοση. Καὶ ἡ στιγμή ἡ ψυχολογικὴ ἦταν τόσο κατάλληλη! Ἐπρεπε νὰ ζωογονηθῇ τὸ ἐθνικὸ φρόνημα ἔπειτα ποὺ ἔφυγαν ἐπὶ τέλους οἱ ξένοι, ἔπρεπε νὰ πάρῃ πιά τὴν τέλεια ἐλληνικὴ ὄψη ἡ χώρα. Στὶς ἄλλες προσπάθειες γιὰ νὰ δημιουργηθῇ αὐτὴ ἡ ζωὴ προστέθηκε καὶ ἡ πιὸ ἴσως σπουδαία. Νὰ δοθῇ μόρφωση συστηματικὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ στὰ κορίτσια. Ἐνα βῆμα πολὺ ὑπολογισμὸ στὴν πνευματικὴ ἐξέλιξη τῆς Ἑπτανήσους. Ἀπὸ τώρα τὰ κορίτσια ἐδῶ στὴν Ἑπτάνησο θὰ μορφώνονται συστηματικά, γιὰ νὰ ἐτοιμάζονται γιὰ ἀνεπτυγμένες γυναῖκες καὶ πιὸ πολὺ ἀκόμα θὰ ἔπαιρναν τὸ πτυχίον τῆς διδασκαλίας, γιὰ νὰ διδάξουν τὴν νέα γενεά. Καὶ τὸ ἔργο, ἓνα ἔργο σπουδαιότατο γιὰ τὴν ἐποχὴ, τὸ ἀνέλαβε ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἑταιρεία καὶ τὸ δέχθηκε μὲ χαρὰ ἀνείπωτη ὁ τόπος.

Ὁ δῆμος πρόσφερε τὸ οἶκον. Τὸ παλιὸ μοναστήρι τῶν Φραγκισκανῶν μοναχῶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Βενετοκρατίας. Ἀπὸ τὸ στενὸ ἀλλὰ κεντρικὸ κορφιάτικο δρόμο, τὴν ὁδὸ Νικηφόρου Θεοτόκη, δὲν φαίνεται τίποτα, παρά μιὰ σιδερένια πόρτα μὲ τὴν ἐπιγραφή «Παρθεναγωγεῖον τῆς ἐν Ἀθήναις Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας», ποὺ ἀνεβάζει μὲ μερικὰ σκαλιά σὲ μιὰ πλατεῖα πλακόστρωτη. Ὅπως ἀνεβαίνει μπροστὰ σου ἔχεις τὴν ἐκκλησίαν τοῦ μο-

ναστηριοῦ τοῦ San Francesco καὶ πιὸ μέσα τὴν εἴσοδο τοῦ σχολείου.

Ἐνα πελώριο σιωπηλὸ καὶ μονότονο τετράγωνο μὲ μιὰ αὐλὴ στὴ μέση καὶ στοές καὶ θολωτὲς πόρτες καὶ ὑπόγεια.

Σωστὸ καθολικὸ μοναστήρι. Μιὰ γλυσίνα αἰωνόβια ἦταν ἀπὸ τὰ χρόνια ἐκεῖνα τὰ μοναστηρήσια τὸ μόνο χαρούμενο θέαμα μὲ τὴν πράσινη καὶ μῶβ ὁμορφίαν τοῦ μέσα σ' ἐκείνην τὴν πένθυμη μοναξιά. Οἱ σιλουέττες τῶν μοναχῶν διαγράφονταν σιωπηλὲς καὶ ἀργοκίνητες στὸ σῆμα τοῦ δειλινοῦ, ὅταν καὶ τὸ αὐστηρὸ στὴν ἀπλότητά του γύρω σπίτι καὶ ἡ αὐλὴ ἔπαιρναν ἐκείνην τὴν ὄψη τὴ λυπητερὴ ποὺ δίνει στὰ πράγματα ἡ ὥρα αὐτὴ.

Μὰ ἡ κατάσταση ἄλλαξε. Ἐπειτα ἀπὸ τετρακόσια χρόνια πίεσι ξενικὴ καὶ ἀλλόδοξη ποὺ οἱ ἐκκλησίαι οἱ καθολικὲς καὶ τὰ μοναστήρια κτίζονταν μέστη μέση ἀπὸ τὴν πόλιν γιὰ νὰ προκαλοῦν τὸ θρησκευτικὸ αἶσθημα τοῦ λαοῦ, ἔπειτα ἀπὸ τὸ πέρασμα καὶ ἄλλων ἀκόμα ξένων λαῶν βρῆκε ὁ τόπος ἐπὶ τέλους τὸν ἑαυτὸ του.

Κι' ἔπειτα ἀπὸ τὸν γενικὸ καὶ συθέμελο ἐνθουσιασμό, ποὺ τράνταξε τὸ εἶναι ὁλόκληρο τῶν ἑπτὰ νησιῶν ἄρχισε τὸ ἔργο τῆς ὁργανώσεως πιά τῆς ἐθνικῆς. Διοίκηση ἐλληνικὴ καὶ σχολεῖα· σχολεῖα ποὺ θὰ δυνάμωναν τὸ φρόνημα καὶ θὰ δημιουργοῦσαν τὴν ζωὴν τὴν ἐλληνικὴν.

Ἐτσι τὸ μελαγχολικὸ βενετσιάνικο μοναστήρι ἔδινε τὴ θέσιν του μιὰ μέρα στὸ ἐλληνικὸ Παρθεναγωγεῖο.

Τὴν πένθυμη σιγὴ διαδέχθηκαν οἱ χαρούμενες φωνοῦλες τῶν παιδιῶν, τὴν αὐστηρὴ σοβαρότητα ἡ ξένοιαστη εὐθυμία, τὸ ἀποτράβηγμα ἀπὸ τὴ ζωὴ, τὸ ξετίναγμα πρὸς αὐτὴ, τὸ γεμᾶτο ἅπληστη χαρὰ καὶ παιδιὰτικες φαντασίες. Φωλιά μὲ πολυάριθμα πουλάκια, ποὺ χαρούμενα

ξεφώνιζαν, φυτῶριο ποὺ θάδινε ἀργότερα καὶ στᾶλλα νησιὰ καὶ στὴν Ἠπειρὸ ἀπέναντι τίς γυναῖκες μὲ τὴν ἐλληνικὴ μόρφωση, τίς διδασκάλισσες μὲ τὸ φλογερὸ ζῆλο. Στὰ ἑβδομήντα χρόνια τῆς ζωῆς τοῦ σχολείου ἔγινε μιὰ ἐργασία τόσο πελώρια ποὺ καὶ γι' αὐτὴ μονάχα ἀξίζει τὸ μεγάλο ἔργο τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας. Ἡ Ἠπειρὸς ἦταν ἀκόμα ὑπόδουλη· τὰ κορίτσια, ὅσα μπορούσαν, στέλλονταν ἀπὸ κεῖ γιὰ νὰ μορφωθοῦν στὸ Ἀρσάκειο τῆς Κερκύρας· μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση, στὴν εικοσιπενταετία αὐτὴ ποὺ πέρασε ἀπὸ τότε, ἡ Κέρκυρα πιὸ πολὺ ἐτροφοδότησε τὴν ἐλεύθερη χώρα μὲ διδασκάλισσες ποὺ σκορπίστηκαν στὰ χωριὰ τῆς ἡπειρωτικῆς παραλίας καὶ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς. Ἀλλὰ τὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια οἱ νεαρὲς διδασκάλισσες τράβηξαν γιὰ ὅπου δῆποτε τῆς Ἑλλάδος καὶ κυρίως στὴ βόρειο, ποὺ ἡ ἀνάγκη εἶναι μεγαλύτερη.

Ἐτσι εἶναι σκορπισμένες σ' ὅλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα ἀπόφοιτες τοῦ Ἀρσακείου Κερκύρας, κορίτσια γεμᾶτα ἀγνὸ ζῆλο γιὰ τὸ ἔργο τους—τὸν ἀγνὸ ζῆλο τῶν εἴκοσι χρόνων—μὰ ἐκτεθειμένα στοὺς φοβεροὺς κινδύνους τῆς ζωῆς. Μονάχο ὅπλο ἔχουν τὴν παρακαταθήκην ποὺ τοὺς ἔδωσε τὸ σχολεῖο νὰ φυλάξουν ἱερή. Μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ αὐστηρὸ περιβάλλον ἡ ὥρα τῆς διδασκαλίας ἔπαιρνε τὴν ὄψιν ἱεροτελεστίας· καὶ τὸ περιβάλλον ἐκεῖνο διέθετε πιὸ πολὺ καὶ κατεύθυνε μὲ ἓνα μυστικὸ τρόπο τίς ἐφηβικὲς ψυχὲς ποὺ ζητοῦσαν νὰ μάθουν καὶ νὰ φτερωθοῦν. Καὶ οἱ σχολικὲς γιορτὲς ἀκόμα στὴν μεγάλη, τετράγωνη αὐλὴ μὲ τὴν πυκνὴ πρασινάδα τῆς γλυσίνης ἢ στὴν ἀπέραντη αἴθουσα μὲ τὰ στρογγυλὰ παράθυρα καὶ τίς θεόρατες πόρτες ἔπαιρναν κάτι τὸ μυστικὸ, κάτι ποὺ χάραζε ἀδρὲς γραμμὲς στὶς ἐφηβικὲς καρδιὲς ποὺ χτυποῦσαν δυνατὰ ὡς νὰ ἀκούσουν τὸ ὄνομά τους κατὰ τὴν ἀπονομὴν τῶν βραβείων ἢ τίς κρίσεις γιὰ τὰ ἔργα τους.

Παράλληλα τὸ σχολεῖο ἐνεργοῦσε καὶ κατ' ἄλλο τρόπο, γιὰ νὰ δυναμώσῃ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἐθνικῆς ζωῆς τοῦ τόπου μέσα στὶς ξένες ἐπιρροές. Λάβανε μέρος καὶ στὶς ἐθνικὲς ἐορτές. Δύο φορές τὸ χρόνο, τὴ μεγάλη μας Ἑθνικὴ Ἑορτὴ τῆς 25 Μαρτίου καὶ τὴν Ἑορτὴ τῆς Ἑνώσεως τὴν 21 Μαΐου. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ Ἀρσακείου σ' αὐτὲς ἦταν ἀπαραίτητη καὶ ἔδινε τὸν πιὸ ζωηρὸ καὶ χαρούμενο τόνο. Κορίτσια τοῦ Ἀρσακείου μὲ τίς τοπικὲς ἐνδυμασίαις σὲ χοροὺς κερκυραϊκοὺς, μὲ ἀρχαῖες φορεσιὲς σὲ χοροὺς κλασσικοὺς, παράστασιν ἀρχαίου δράματος ἀπὸ σκηνῆς, γυμναστικὲς ἐπιδείξεις. Ὁ Δῆμος εὐχαριστοῦσε, οἱ ἐντόπιες ἐφημερίδες ἔγραφαν μ' ἐνθουσιασμό. Τὸ σχολεῖο ἐρχόταν πολύτιμος ἀρωγὸς στὴν γενικὴ προσπάθεια.

Τώρα ὅλα αὐτὰ δὲν θὰ μείνουν παρά μιὰ ἀνάμνηση, ἀνάμνηση ζωντανὴ βέβαια γιὰ πολὺν καιρὸ ἔπειτα ἀπὸ τόσα χρόνια ζωῆ καὶ δράσης, μὰ τὸ σχολεῖο δὲν θὰ ὑπάρχῃ πιά. Τὰ Διδασκαλεῖα καταργήθηκαν· παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία στὸν μικρὸ τόπο δὲν μπορεῖ νὰ ἰδρυθῇ. Ἡ σκοπιμότης βέβαια εἶναι φανερὴ μὰ ἀπὸ τὴν Κέρκυρα θὰ λείψῃ κάτι ποὺ ἦταν συνυφασμένο μὲ τὴν πνευματικὴν τῆς ζωῆς.

Οἱ γιορτὲς τῆς Ἑκατονταετηρίδος τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας βρίσκουν τὸ Ἀρσάκειο τῆς Κερκύρας στὶς τελευταῖες του σπινθῆρες. Στὸ πελώριο κτίριον θὰ ἐπανεέλθῃ σὲ λίγο ἢ μοναστηρήσια σιωπὴ, ὡς ποὺ νὰ χρησιμοποιηθῇ γιὰ ὁποιοδήποτε σκοπὸ. Μὰ θὰ μείνῃ ἡ ἱστορία τοῦ σχολείου ζωντανὴ γιὰ πολλὰ χρόνια, γιατί πεθαίνοντας ἔδωκε τὴ ζωὴν τοῦ στίς χιλιάδες τῶν μορφωμένων ἐλλήνων ποὺ ζοῦν καὶ ἐργάζονται, ποτισμένες ἀπὸ τὰ ἱερά νάματα ποὺ αὐτὸ ἄφθονα τίς πότισε.

Κερκυραία

Ἀπόφοιτος Ἀρσακείου

Μεταξωτὰ Χρυσολίδος

Γράμματα πρὸς τὴν «Ἑλληνίδα»

Κυρία Διευθύντρια τῆς «Ἑλληνίδος»

Ἐπειδὴ εἶχате τὴν καλωσύνην ν' ἀποταθῆτε καὶ σ' ἐμένα γιὰ τὸ τεῦχος, τὸ ὁποῖον ἡ Ἑλληνίς θ' ἀφιερῶσιν ἐκτονταετηρίδα τοῦ Ἀρσακείου, εὐχαρίστωσας σὰς γράφω, λίγα λόγια, μιὰ σελίδα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἀρσακείου, καὶ τῆς δικῆς μου δράσεως.

Εἶχα τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι διευθύντρια τοῦ Ἀρσακείου, ἓνα διάστημα σχετικῶς βραχύ. Ἦταν τὰ χρόνια περὶ τὸ 97, μιὰ ἐποχὴ πολυκύμαντη καὶ θλιβερὴ γιὰ τὸ ἔθνος.

Ὡς βάσιν τοῦ παιδαγωγικοῦ μου συστήματος ἔθεσα τὴν ἀγάπην τῶν παιδαγωγῶν πρὸς τὰ παιδιά, τὴν ἀγάπην τῶν παιδιῶν πρὸς τὸν ἄνθρωπον πού τὰ διδάσκει. Ἐνόμισα ὅτι τότε μόνον μπορεῖ ν' ἀνοιχθῇ ἐλεύθερὴ ἡ παιδιὰτικὴ ψυχὴ, καὶ ν' ἀναπτυχθῇ, ὅταν πεισθῇ πῶς ὅ,τι γίνεται μέσα στὸ σχολεῖο, τὰ μαθήματα, ἡ πειθαρχία, καὶ ἡ τιμωρία ἀκόμη, εἶναι ἀπόρροια μιᾶς ἀληθινῆς ἀγάπης. Αὐτά, ὡς πρόλογο τοῦ περιστατικοῦ πού θὰ σὰς διηγηθῶ.

Ὡς διευθύντρια τοῦ ιδρύματος, εἶχα βέβαια τὴν ἐποπτεῖαν ὅλων τῶν τμημάτων τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ. Ἐνῶ λοιπόν, συνήθως αἰσθανόμην χαρὰ στὴν ἐκτελεστικὴν καθήκοντων μου, κάτι μοῦ ἔσφιγγε τὴν ψυχὴν τὸ μεσημέρι, ὅταν ἐσκεπτόμην τὸ ἐστιατόριον τῶν ἐξωτερικῶν. Τὰ περισσότερα παιδιά, γιὰ νὰ μὴν ὑποβάλλονται στὸ πῆγαινε-ἔλα, ἔφερναν τὸ φαγητό τους ἀπὸ τὸ σπίτι τους καὶ ἔτρωγαν στὸ σχολεῖο.

Τί τραγωδία ἦτον ἐκείνη! Σκυμμένα, κρυμμένα, κάτι μασοῦσαν μὲ φόβο ἢ μὲ ντροπὴ νὰ μὴ τὰ ἰδῶ ἐγώ! Κι' ὅταν ἐπέμενα νὰ μοῦ δείξουν τὸ φαγητό τους, ἄρχιζε τὸ δράμα. Ἐνα γλωμὸ κοριτσάκι ἀναιμικό, μοῦ δείχνει ἓνα πορτοκάλι, καὶ μιὰ φέτα ψωμί. Ἐνα ἄλλο, ραχητικὸ σχεδόν, δύο κάστανα. Δυὸ ἀδελφάκια, εἶχαν νὰ μοιραστοῦν πέντε σῦκα ξερά. Μιὰ χοῦφτα ἐλῆες ἀποτελοῦσαν τὴν πολυτέλεια μιᾶς ἄλλης μικρῆς. Καὶ σπουργίτια νὰ ἦταν, νάκοβαν σὲ ψύχουλα τὸ φαγάκι τους, δὲν θὰ μπορούσαν νὰ τραφῶν. Ὅχι παιδιά 6, 9, 10, 12, 15 χρόνων, γεμάτα ζωὴ, καὶ ἀπάνω στὴν ἀνάπτυξίν τους. Μὲ κρύο, μὲ βροχή, ἔπρεπε τὸ ὑπερσπαρτιατικὸ τους αὐτὸ πρόγευμα νὰ τὰ βαστάξῃ ἀπὸ τὰς 8 τὸ πρωῒ ἕως τὸ σούρουπο. Νέα καθὼς ἦμουν τότε, (τὰ νῦτα συγκινοῦνται κι' ἐνθουσιάζονται εὐκολα), μόλις εἶχα γυρίσει ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, αἰσθάνθηκα ἄπειρο οἶκτο γιὰ αὐτὰ τ' ἄμοιρα παιδιά καὶ συγχρόνως εἶδα ὅτι αὐτοῦ ἀνοίγονταν γιὰ μένα ἓνα πεδῖον εὐεργετικῆς δράσεως. Μετὰ μικρὰν σκέψιν ἀνέφερα στὸ Συμβούλιον τὴν θλιβεράν αὐτὴν κατάστασιν καὶ ἐπρότεινα συγχρόνως νὰ διοργανωθῇ συσσίτιο γιὰ τὰ ἐξωτερικὰ παιδιά. Οἱ κύριοι σύμβουλοι, ἐδέχθησαν κατ' ἀρχὴν τὴν πρότασιν.

«Ἄν κατορθώσετε νὰ βρῆτε πόρους...»

ΕΛΕΝΗ ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ
Πρώην Διευθύντρια Ἀρσακείου Ἀθηνῶν

Αὐτὴ ἡ τελευταία τους φράσις, ἦτο βέβαια ἓνα τεῖχος ὁλόκληρο. Κι' ὁμως, εὐκολα ὑπερεπηδήθη. Ἀπετάθην σὲ διάφορες κυρίες τῆς εὐπόρου τάξεως. Μιὰ ἀπὸ αὐτές, εἶχε τὴν ἐμπνευσιν νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον ἐνὸς συγγενοῦς της, ἀξιωματικοῦ ἐν ἀποστρατεῖᾳ.

Ὁ εὐγενὴς αὐτὸς ἄνθρωπος μᾶς ἐχάρισε μερικὰ κοσμήματα οἰκογενειακά του, μὲ τὴν ἐντολήν, νὰ τὰ βάλλωμεν σὲ λαχεῖον. Ἀμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον. Τὸ λαχεῖον ἔγινε ἀνάρπαστον. Συγκεντρώσαμεν τὸ... σεβαστόν, γιὰ τότε ποσὸν τῶν 2000 δρχ.

Οἱ βάσεις τοῦ συσσιτίου εἶχον ἐξασφαλισθῇ. Διάφορες ἄλλες ἐνέργειες καὶ προσωπικὴ ἐργασία συνεπλήρωσαν τὸ ποθοῦμενον. Πετώντας ἀπὸ χαρὰ, ἀγοράσαμεν τ' ἀπαραίτητα γιὰ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐργασίας μαγειρικὰ σκεύη, κλπ.

Καὶ ἄρχισε τὸ συσσίτιο! Ἡ τιμὴ ὠρίσθη, 10 λεπτά τὸ άτομο. Ὅσο δηλ. θὰ ἀγόραζε ἓνα πορτοκάλι τότε. Μὲ τὴν δεκάρα αὐτὴ εἶχε 2 φορές τὴν ἐβδομάδα κρέας τίς ἄλλες ὀσπρία, ζυμαρικά κλπ. Ὅταν ἤθελε καὶ ψωμί. ἐπλήρωνε 15 λεπτά.

Ἀσφαλῶς ἦτον ἡ ὥραιότερα ἡμέρα τῆς ζωῆς μου ὡς διευθυντρίας, καὶ ἴσως καὶ ὅλης μου τῆς ζωῆς, ἡ ἡμέρα πού εἶδα καμμιὰ τετρακοσάρια παιδιὰτικα κεφάλια, σκυμμένα στὴν ἀγνηστή τους σοῦπα, μάγουλα ροδοκόκκινα, μάτια ἀστραφτερά. Ὅποιος διαπιστοῦσε, τὸν παρακαλοῦσα νὰ κατεβῇ στὸ ἐστιατόριον γιὰ νὰ πεισθῇ, ὅτι καθὼς ἔλεγαν κι' οἱ πρόγο-

νοί μας «ψυχὴ ὑγιὴς μόνον σὲ ὑγιὲς σῶμα μπορεῖ νὰ κατοικήσῃ».

Ἦτον δὲ τόσον νόστιμα καὶ τόσον ἐπιτυχημένα τὰ φαγητά, ὥστε πολλὰς φορές παρεσύρθημεν καὶ ἐμεῖς οἱ ἀνώτεροι νὰ γίνωμεν συνδαιτημόνες τῶν μικρῶν. Ὅ,τι ἐπερίσσειεν ἐμοιράζετο στοὺς πτωχοὺς. Τὸ ἔμαθαν καὶ ἤρχοντο, καὶ ἐπερίμεναν μὲ ἀγωνίαν τὸ τέλος τοῦ συσσιτίου.

Δυστυχῶς, ὅπως συνήθως συμβαίνει παντοῦ, καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα, κάθε πρωτοβουλία, συναντᾷ πάντοτε ἀντίδρασιν. Παρὰ τὸν ἐνθουσιασμόν τῶν παιδιῶν, παρὰ τὴν λαμπράν του ἐπιτυχίαν, τὸ συσσίτιον διήρκεσε μόνον ὀλίγον καιρὸν «γιατὶ ἦτον προσβλητικὸ γιὰ τῆς μαθητρίας νὰ συσσιτοῦν σὸν ἐπαῖται...»

Γιὰ τὴν ἄφατον θλίψιν πού αἰσθάνθηκα τότε, ἱκανοποιήθηκα ἀργότερα πολλὰς φορές, πρὸ πάντων, τὰ τελευταῖα χρόνια, πού διοργανώνονταν παντοῦ συσσίτια, φοιτητικά, μαθητικά, δημοτικά κλπ.

Δὲν εἶμαι βέβαια ἡ ἀρμοδία νὰ ἐκτιμῶ καὶ νὰ κρίνω κατὰ πόσον ἡ βραχυχρόνιος ἐργασία μου στὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἀρσακείου ὑπῆρξεν ὠφέλιμος, καὶ κατὰ πόσον ἔμειναν τὰ ἔργα τῆς διαβάσεώς μου. Ἐγὼ ὁμως δσάκις ἀνακινεῖται τὸ ζήτημα τῆς ἰδρύσεως μαθητικῶν συσσιτίων, αἰσθάνομαι εὐτυχὴς ὅτι ἔστω καὶ ἀργὰ τὸ τότε ἔργον μου ἀπέφερε καρποὺς καὶ ἐστέφθη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας.

Μὲ ἀπείρους εὐχαριστίας διὰ τὴν φιλοξενίαν σας

Διατελῶ μετὰ τιμῆς
ΕΛΕΝΗ Γ. ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ

Ἐπὶ τῇ 100ετηρίδι τῆς Φ. Ἑταιρείας

Μὲ μεγάλη μου εὐχαρίστησιν ἔρχομαι κι' ἐγὼ νὰ προσφέρω μερικὰς γραμμάς ἐπὶ τῇ 100τηρίδι τῆς Φ. Ε. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ κόσμος ἀντιθέτων συναισθημάτων γεννᾶται εἰς τὴν ψυχὴν μου.

Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἡ ἀναπόλησις ὅλων τῶν εὐτυχισμένων στιγμῶν τῆς πρόσχαρης καὶ ξέγνοιαστης μαθητικῆς ζωῆς τοῦ Ἀρσακείου. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος οἱ σκληρὲς συνθήκες μὲ τὴν κοπιαστικὴν δουλειὰ καὶ τὴν καθημερινὴν βιοπάλη τοῦ φαρμακοποιοῦ. Ἀνάμεσα στὰ συναισθήματα αὐτά, πού γυρίζουν στὸ μυαλό μου ἐπίμονα, σταματᾷ ἡ εὐγνωμοσύνη μου πρὸς τὸ Ἀρσάκειο, πού ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν λειτουργίαν τῆς μητρότητος, πού μᾶς τὴν ἔδειξε σὰν τὴν σπουδαιότερη κοινωνικὴ ὑπηρεσίαν, μᾶς ἔκαμε ἱκανὲς ν' ἀνοίχτομε σὲ νέον δρόμον κοινωνικῆς χρησιμότητος.

Τὰ ὀνόματα δύο μεγάλων φαρμακευτῶν τῆς Λουκρετίας Βοργίας καὶ τῆς Μαρκησίας ντὲ Μπρε-

βιλλιέ, πού συμβολίζουν μιὰν ὁλόκληρη ἐποχὴ τὸν μαῦρο καὶ ζοφερό μεσαίωνα μὲ τὸ ἐγκλημα, τὰς ἐρωτικὰς ἀκολασίας καὶ ὅλη τὴ φρίκη εἰς τὴν ὀπισθοδρόμησιν, δὲν ἤλθαν τυχαία στὴ μνήμη μου γράφοντας τὰς γραμμάς αὐτάς. Ἐνας κόσμος, μιὰ ἐποχὴ, πού ἐτοποθετοῦσε τὴν γυναῖκα ἔξω ἀπὸ τὸ περιθώριον τῆς κοινωνικῆς λειτουργίας τῆς πραγματικῆς ζωῆς, τῆς πραγματικῆς δουλειᾶς. Ἐνα πλαίσιο ξένο ἀσφυκτικὸ πού ὁ ρόλος μας ἦτο περιορισμένος στὴν αἰσθησιακὴ ζωὴ τὸ περισσότερο καὶ σὲ ἰδιότυπες μητρικὲς ὑποχρεώσεις.

Χρειάσθηκεν νὰ ἔλθῃ ἡ νέα ἐποχὴ, πού ἀνοίχθηκε καὶ δημιουργήθηκε ἓνας νέος κόσμος στὰς ἀνθρωπιστικὰς ἀρχὰς τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, γιὰ νὰ γείνῃ ἡ ἀπαρχὴ τῆς ἀπελευθερώσεως, νὰ μποῦμε καὶ ἐμεῖς στὴν πραγματικὴ ζωὴ, νὰ συμβάλλουμε μὲ ὅλας μας τὰς δυνατότητας στὴ βελτίωσιν τῶν κοινωνικῶν ὄρων. Ἡ Φιλεκαπιδευτικὴ Ἑταιρεία διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτὴν τῆς γυναικὸς ἀπὸ τὴν δυσειδαιμονίαν καὶ τὴν πρόληψιν παίζει τὸν πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ γυναικεῖα εὐγνωμοσύνη ὑψώνεται θερμὴ πρὸς αὐτὴν κατὰ τὴν ἱστορικὴν της ταύτην καμπήν.

Ἡ φαρμακευτικὴ ἀνάμεσα ἀπὸ ὅλας τὰς πνευματικὰς καὶ χειροτεχνικὰς ἐργασίας δίδει μιὰν ἰδιαιτέραν δυνατότητα στὴ γυναῖκα ν' ἀναπτύξῃ καὶ νὰ χρησιμοποίησῃ πῶς οὐσιαστικὰ ὅλα τὰ ἰδιαιτέρη χαρίσματα τῆς στὸν κοινωνικὸν της ρόλο. Μὲ τὴν γλυκύτητα τῶν τρόπων της, τὴν στοργικότητα, τὰ λόγια τῆς παρηγορίας καὶ τῆς συμπόνιας, μὲ τὴ λεπτότητα, τὴν παρατηρητικότητα καὶ τὴν προσοχὴ πού ὑπερέχουν πολλὰκις στὴν γυναῖκα, ἡμπορεῖ ἀξιόλογα ν' ἀνταποκριθῇ καὶ ὅπως ἰδιαιτέρως στὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου ἐπαγγελματικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἐργασίας τῆς φαρμακοποιοῦ, πού ἔχει τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν σὲ τόσο δύσκολες στιγμὰς τῆς ζωῆς μας.

Σ' αὐτὰς τίς χαρὰς τῆς κοινωνικῆς ἀποδόσεως τοὺς δρόμους μᾶς ἀνοίξεν ἡ Φιλεκπ. Ἑταιρεία μὲ τ' ἀνώτερα σχολεῖά της.

ΑΝΘΟΥΣΑ - ΜΥΡΙΑΔΟΥ - ΜΑΚΡΗ

Ἀπόφοιτος Ἀρσακείου

Φαρμακοποιοῦς

Π. Βοηθὸς τοῦ φαρμακευτικοῦ χημείου

τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου

Αί πρώται διδάκτορες του Έθνικού Πανεπιστημίου μας

υπό ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ, αποφοίτου Άρσακείου — Βραβευμένης
υπό της Άκαδημίας Έπιστημών των Παρισίων

Πρό τριακονταετίας και πλέον δύο νεάνιδες εκ Κεφαλληνίας των Ιονίων νήσων καταγόμεναι ελάμβανον τὸ πτυχίον τοῦ Ἀρσακείου, διὰ πρώτην φοράν με λαμπράν ἐπιτυχίαν ὑφίσταντο ἐξετάσεις διὰ τὸ Ἀπολυτήριον Γυμνασίου των Ἀθηνῶν καὶ ἐνεγράφωντο εἰς τὴν Ἱατρικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν εἶχον εἰσέτι παρουσιασθῇ Ἑλληνίδες εἰς τὸ Γυμνάσιον δι' ἐξετάσεις ἀπολυτηρίου, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπέτρεπε καὶ τὴν ἐγγραφήν των εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ἰδοὺ διατὶ μεγάλαι συζητήσεις ἔλαβον χώραν, ὅταν αἱ δύο Κεφαλληνίσαι, αἱ ἀδελφαὶ Ἀλεξάνδρα καὶ Ἀγγελικὴ Παναγιωτάτου παρουσιάσθησαν εἰς ἐξετάσεις.

Εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ὑποστοῦν τὰς ἐξετάσεις; Διηρωτῶντο οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Γυμνασίου ἐπὶ τῇ ἀφίξει των. Ἡ συζήτησις ἔλαβε μεγάλας διαστάσεις: εἰς τρόπον ὥστε αἱ ὑποψήφιοι ἔμειναν ἀπὸ τῆς 8ης π. μ. μέχρι τῆς μεσημβρίας εἰς τὴν ὑπόγειον κατοικίαν τῆς οἰκογενείας τοῦ ἐπιστάτου τοῦ Γυμνασίου.

Ἐκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν ἀγωνίαν των δύο τούτων νεανίδων, αἱ ὁποῖαι ἐπερίμεναν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν πρόσκλησίν των εἰς ἐξετάσεις καὶ ἐπὶ ὥρας δὲν ἔβλεπον πραγματοποιούμενον τὸν σκοπὸν τῆς ἀφίξεώς των! Δὲν θὰ ἐγίνοντο ἄρα γε δεκταὶ πρὸς ἐξέτασιν; Καὶ ὅμως τὰ πιστοποιητικὰ των ἦσαν τελείως ἐν τάξει καὶ τὰ ἰδιαίτερα μαθήματα, τὰ ὁποῖα εἶχον λάβει ἀπὸ ἀνεγνωρισμένους καθηγητὰς εἶχον ἐγγραφῇ καὶ ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας. Κατ' ἐκείνον ὅμως τὸν χρόνον μόνον οἱ ἄρρενες ἐπετρέπετο νὰ συχνάζουν εἰς τὰ Γυμνάσια, ἐνῶ ἡ φοίτησις των νεανίδων ἦτο ἀπηγορευμένη.

Τέλος εἰς των καθηγητῶν τοῦ Γυμνασίου, ὁ ὁποῖος εἶχε καὶ διδάξει τὰ Μαθηματικὰ εἰς τὰς ὑποψήφιους, ἐπέμεινε νὰ ἐξετασθῇ ὁ νόμος διὰ νὰ ἐξακριβωθῇ, ἐὰν ἀνέφερεν ἐμπόδιόν τι ὡς πρὸς τὴν παρουσίαν των γυναικῶν εἰς ἐξετάσεις Γυμνασιακάς. Πράγματι ἡ δικαία αὕτη γνώμη ἐπεκράτησε καὶ ἡ ἐξέτασις τοῦ σχετικοῦ νόμου δὲν ἐδικαίωσε ποσὸς τὰς ἀντιθέτους γνώμας των λοιπῶν καθηγητῶν, ὅτι ὁ νόμος δὲν διετύπωνεν οὐδεμίαν διαφορὰν μεταξὺ των δύο φύλων. Οὕτω τὴν μεσημβρίαν μετὰ συζητήσεις περιττάς καὶ λίαν ζωηράς ἐπὶ 4 ὁλοκλήρους ὥρας, αἱ ὑποψήφιοι ἔλαβον μέρος εἰς τὴν αἰθούσαν των ἐξετάσεων καὶ μετὰ ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν ἠδυνήθησαν νὰ ἐγγραφῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Τί ἐξαιρετικὸν γεγονός;

Δύο Ἑλληνίδες νεάνιδες μεταξὺ ἐκατοντάδων ἀρ-

ρέων φοιτητῶν! Δύο Ἀρσακιάδες εἰς τὸ Πανεπιστήμιον! Εἰς τὰ ἔδρανα τοῦ ἀμφιθεάτρου τῆς ἱατρικῆς σχολῆς! (καθ' ἣν ἐποχὴν ἐν Ἑλλάδι ἡ γυναῖκα ἦτο κλεισμένη σὸ ὅπτι θεωρουμένη ὡς κατώτερον ἀνθρώπινον ὄν!).

Ἀπόψεις διάφοροι διηνοίγοντο, συζητήσεις. Συγκινήσεις μεταξὺ των φοιτητῶν τοῦ ἰσχυροῦ φύλου!

Αἱ νεαραὶ αὗται κορασίδες αἱ τόσον προσεκτικαὶ καὶ ἐπιμελεῖς θὰ συναγωνίζωνται τοὺς ἄνδρας!

Οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου μετὰ τὸ πνεῦμα πολὺ εὐρύτερον των Καθηγητῶν τοῦ Γυμνασίου ἔλαβον ὑπὸ τὴν προστασίαν των τὰς δύο φοιτητριάς.

Εἰσήρχοντο εἰς τὸ μάθημα αἱ δύο ἀδελφαὶ καὶ ἐξήρχοντο μετὰ τοὺς Καθηγητὰς, διὰ τὰ μὴ ἐνοχλῶνται ἀπὸ τὴν μεγάλην ζωηρότητα των νέων, οἱ ὁποῖοι προσεπάθουν μετὰ πάντα τρόπον νὰ τὰς ἀπομακρύνουν.

Μετὰ πολυειδεῖς τέλος κόπους καὶ ἐμπόδια, ὑπερηγήσασαι ὅλας τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας τὸ ἀσύννηθες γεγονός παρουσιάζει πάντοτε εἰς τοὺς πρωτοπόρους, ἔτυχον τοῦ Διδακτορικοῦ τῆς Ἱατρικῆς Διπλώματος μετὰ τὴν τιμητικὴν μνείαν.

Τότε ἡ μία ἐκ των ἀδελφῶν ἔκαμε ταξίδι ἀναψυχῆς ἐπὶ μῆνα εἰς Ἀλεξάνδρειαν Αἰγύπτου, ἐκεῖ δὲ παρακινήθεισα ὑπὸ των προϋπόντων τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος νὰ λάβῃ μέρος εἰς ἱατρικὸν διαγωνισμόν προκηρυχθέντα ὑπὸ τοῦ «*Υγειονομικοῦ τῆς Δημορχίας Ἀλεξανδρείας*» κατέλαβε τὴν θέσιν ὑγιεινοῦ ἱατροῦ τῆς πόλεως Ἀλεξανδρείας, ἔνθα ἔξασκε μέχρι σήμερον. Ἐπὶ ἔτη (1908 — 1931) εἰργάσθη ὡς διευθυντὴς θερῶν ἱατρῶν εἰς τὴν Ὑγειονομικὴν τῆς Δημορχίας Πολυκλινικὴν γυναικῶν καὶ παιδιῶν, ἡ ὁποία ἐσυνάζετο ὑπὸ 150—200 ἀσθενῶν καθ' ἑκάστην. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ κάμῃ πολλὰς ἱατρικὰς καὶ μικροβιολογικὰς παρατηρήσεις, αἱ ὁποῖαι ἀνεκοινώθησαν εἰς διαφόρους σοφὰς ἐταιρείας ἱατρικὰς τῆς Εὐρώπης καὶ ἰδίᾳ των Παρισίων. Ἐπὶ ἔτη ἐπίσης ἐχρημάτισε διευθυντὴς τοῦ Μικροβιολογικοῦ Ἐργαστηρίου τοῦ Ἑλληνικοῦ Νοσοκομείου Ἀλεξανδρείας. Ἠσχολήθη καὶ μετὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἱατρικῆς καὶ τῇ 1924 ἐτιμήθη μετὰ βραβεῖον τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν των Παρισίων διὰ τὸ ἔργον τῆς «*Υγιεινῇ εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἑλλήνας*».

Τῇ 1926 ἐτιμήθη μετὰ *λίαν τιμητικὴν μνείαν* τῆς Ἱατρικῆς Ἀκαδημίας Παρισίων διὰ τὸ ἔργον τῆς περὶ «*Ἀμοιβαδώσεως*».

Ἡ Ἀγγελικὴ Παναγιωτάτου ἔλαβε πρώτη τὸν τίτλον Ὑφηγητριάς εἰς τὸ Ἐθνικὸν μας Πανεπιστήμιον μετὰ διατριβὴν τῆς πρωτότυπον περὶ «*Πανώλους*» ἐργασίαν ἐκ 250 σελίδων μετὰ 25 πρωτοτύπους περι-

πτώσεις. Ἐδημοσίευσεν ἐπίσης μελέτην περὶ «*Χολέρας*» ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν ἐκ 240 σελίδων μετὰ 10 πρωτοτύπους περιπτώσεις, τὰς ὁποίας ἐμελέτησεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Νοσοκομεῖον Ἀλεξανδρείας.

Ἐξέδωκε καὶ τὰ «*Μαθήματα τοῦ Σαββάτου*» ἢ «*Μαθήματα Ὑγιεινῆς*», τὰ ὁποῖα παραδίδει εἰς τὴν ἀνωτέραν Ἀβερῳφειον Σχολὴν Θελέων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀπὸ τοῦ 1913 καὶ τὰ «*Μαθήματα Μικροβιολογίας*», τὰ ὁποῖα παρέδιδεν εἰς τὸ Μικροβιολογικὸν Ἐργαστήριον τοῦ Ἑλληνικοῦ Νοσοκομείου εἰς τὰς Νοσοκόμους τοῦ «*Κυανοῦ Στα ροῦ*».

Ἀλεξάνδρεια Ἀπρίλιος 1936.

Θεατρικὴ Στήλη

Οἱ Τραγωδίαι τοῦ Βασιλικοῦ

Τὸ ἔθνικὸ θέατρο ὕστερα ἀπὸ ἐξονυχιστικὴ μελέτη ἀπ' τὴ πρώτη ἐποχὴ τῆς ἰδρύσεώς του «ἐσκέφθη καὶ ἀντίκρισε μετὰ ὅλη τὴν προσοχὴν ποὺ τοῦ ἀξίζει τὸ ζήτημα τῆς διδασκαλίας των ἀρχαίων τραγωδιῶν». Ἔτσι λοιπὸν ἀπεφάσισε κατὰ τὸ Μάϊο ἢ Σεπτέμβριον νὰ καθιερωθῇ κάθε χρόνο ἡ «Ἐβδομάδα τοῦ Ἀρχαίου Δράματος» στὴν ὁποίαν θὰ παίζωνται δύο ἢ καὶ περισσότερες τραγωδίαι, γιὰ νὰ βρεθῇ κάποτε ὁ σωστός τρόπος τῆς διδασκαλίας των ἀρχαίων μας ἀριστουργημάτων.

Ξεκινώντας μετὰ τὴς καλῆς αὐτῆς προθέσεως προέβη στὴν ἐπιδιόρθωσιν τοῦ θεάτρου τοῦ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ κατὰ πρόχειρον μὲν τρόπο, ἀλλὰ ποὺ ἀργότερα πρόκειται νὰ τελειοποιηθῇ.

Ὡς τόσο ὁ περισσότερος κόσμος ποὺ ἔσπευσε σὸ ἀρχαῖο αὐτὸ ἱερὸ χωρὶς δοκίμασε ἀτυχῶς μιὰ δυνατὴ ἀπογοήτευση. Γιατὶ ἀφίοντα βέβαια κατὰ μέρος τὴν ἐντύπωσιν τῆς παστρικῆς καὶ νοικοκυρίστικης δουλειᾶς, τοῦ πειθαρχημένου συνόλου, καὶ των καλῶν φωτιστικῶν μέσων, ἐννοίωσε πῶς ἔλειπε κάθε πνοὴ ἀνώτερη τέχνης, ἔλειπε κάθε ἔχνος πνευματικῆς προσπάθειας.

Τὰ προβλήματα τοῦ ἀνεβάσματος μιᾶς ἀρχαίας τραγωδίας εἶναι μεγάλα καὶ καταθλιπτικά, καὶ οἱ μεγάλοι ἀκόμα σκηνοθέται στάθηκαν πολλὰς φορὲς ἔντρομοι καὶ ἀνίσχυροι μπροστὰ σὸ πρόβλημα τοῦ ἀρχαίου χοροῦ.

Πολλὲς δόθηκαν ἐξηγήσεις, πολλὰς ἔγιναν προσπάθειες. Ἀκόμα καὶ σὸ τότο μας βρέθηκαν ἄνθρωποι πνευματικοὶ ποὺ εἶχαν τὸ θάρρος ν' ἀντικρύσουν κατὰματα τὰ προβλήματα αὐτά, καὶ νὰ τὰ λύσουν μερικὲς φορὲς μετὰ τὸ καλλίτερον δυνατόν τρόπο: Ἀς μὴ ξεχνᾶμε τὸ μεγάλο Δελφικὸ θαῦμα μετὰ τὰ ὑπέροχα χορικά των «Ἰκετιδων» καὶ τοῦ «Προμηθεῖα» ποὺ στάθηκαν πραγματικὰ ὑποδείγματα στὶς παγκόσμιες θεατρικὰς προσπάθειες τοῦ εἴδους αὐτοῦ. Ἀς μὴ ξεχνᾶμε ἀκόμα, σ' ἄλλο ἐπίπεδο βέβαια, τὴν προσπάθεια τοῦ δόκτορα Λαϊχάουζεν μετὰ τὰ χορικά των

«Περσῶν», ποὺ εἶδαμε σὸ ἴδιο ἀρχαῖο χωρὶς πρὸ δύο χρόνων.

Στὴν «Ἠλέκτρα» ὅμως τὰ προβλήματα αὐτὰ περιωρίστηκαν σὸ πρόγραμμα μονάχα, γιατί ἡ ἀπόδοσις των χορικῶν ἔγινε κατὰ τέτοιο κοινὸ καὶ ψυχρὸν τρόπο, ὥστε ἀπέδειξε ὅτι ὁ σκηνοθέτης ἀπασχολήθηκε ἐλάχιστα μετὰ τὴν ἀντιμετωπιομένην.

Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι καὶ νὰ ἤθελε, ἀκόμα καὶ νὰ μπορούσε, θάπρεπε γιὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ παρουσιάσῃ κατὰ πνευματικὸ καὶ βιώσιμο νᾶξ στὴ διάθεσιν τοῦ πολὺ περισσότερο χρόνο.

Τέτοιαις τεράστιαις καλλιτεχνικαῖς ἐπιδιώξεσι δὲν ἀναλαμβάνονται οὔτε μετὰ τόσο ἐλαφρὴ συνείδησιν, οὔτε μετὰ τόσο περιορισμένα χρονικὰ ὅρια. Στὶς Δελφικὰς ἐορτὰς γιὰ νὰ παρουσιασθοῦν τὰ χορικά τοῦ «Προμηθεῖα» ἐργάστηκαν ἐπὶ 3 χρόνια 100 νέαι καὶ μέσαι ἀπ' αὐτὰς διαλέχθηκαν τελικὰ 14. Ἡ ἀπόδοσις τῆς ἀρχαίας τραγωδίας ὅμως δὲν θέλει μόνον χρόνον πολὺ, θέλει καὶ ἡθοιοποιῶς. Τὸ Βασιλικὸ μας θέατρο εἶναι γνωστὸ ὅτι ἂν ὑποφέρει ἀπὸ μιᾶς στέρησι εἶναι ἡ ἔλλειψις καλοῦ γυναικείου προσώπου. Ἀν ἡ ἔλλειψις αὕτη γίνεται αἰσθητὴ στὰ συνήθη ἔργα ποὺ παρουσιάζει, γίνεται τραγικὴ στὰ ἀρχαῖα δράματα. Ἡ κ. Παξινού ἦταν τελείως ἀκατάλληλη γιὰ τὸ ρόλο τῆς «Ἠλέκτρας» τόσο φωνητικῶς ὅσο καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλης τεχνικῆς ἀποψη.

Τὸ ἴδιο ἀκατάλληλος καὶ ἀδύναμος γιὰ τραγωδίαν αἱ κ.κ. Γ. Παπαδάκη καὶ Μανωλίδου. Χοροὶ: νὰ μειώνωμε τὸ ταλέντο τους, μετὰ τὸ ὅποιο ἔχομε πολλὰς φορὲς ἀσχοληθῇ, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποφεύγουν ἐπιμελῶς νὰ παρουσιάζωνται σὸ ἀρχαῖο δράμα. Ὁ κ. Ροζάν, ὁ παλαιὸς καλὸς καλλιτέχνης, ὁ κ. Κωτσόπουλος, ἡ ὥχρη ἑλπίδα τῆς ἑλληνικῆς τραγωδίας, καὶ ὁ Γληνός, ἀνεπιτυχὴς σὸ ρόλο τοῦ Αἰγίσθου. Ὅσο γιὰ τὴν κορυφαία κ. Ἀθανασία Μουσάκα ἀπέδωσε ὅσο μπορούσε περισσότερον στὸν ρόλο ποὺ τὸλμησαν νὰ τῇ ἐμπιστευθοῦν.

Ἡ ἐργασία τοῦ κ. Φωκῆ δὲν ἀπέδωσε αὐτῇ τὴν φερόντα ἀποτελέσματα ποὺ περιμέναμε, καθόσον δὲν εἶχε μελετηθῇ καλὰ τὸ ζήτημα τῆς υπαίθρου διδασκαλίας.

Τὰ σκηνικὰ τοῦ κ. Κλώνη καλὰ χωρὶς τίποτα τὸ ἐξαιρετικόν, ζωντανεμένα μονάχα ἀπὸ ἐπιτυχῆς φωτισμοῦ καὶ ἀπὸ τὸ μοναδικὸ πλαίσιο τοῦ ἀρχαίου θεάτρου. Ὅσο γιὰ τὴ μουσικὴ ὑπόκρουση γραμμὴν ἀπ' τὸ κ. Μητρόπουλο, ὑπῆρξαν στιγμῆς ποὺ ἀνύψωσε τὴ παράστασιν σ' ἓνα ἐπίπεδο καλλιτεχνικῆς προσπάθειας.

Ἡ ἀπουσία μου ἀπ' τὴν Ἀθήναν δὲν μοῦ επέτρεψε νὰ γράψω ἐγκαίρως γιὰ τὸ καινούργιο ἔργο τοῦ κ. Δημήτρη Μπόγρη «Καινούργια Ζωή».

Ἔστω καὶ ἀργὰ ὅμως θεωρῶ χρέος μου νὰ το-νίσω τὰ ἐξαιρετικὰ πλεονεκτήματα τῆς νέας προσπάθειας τοῦ κ. Μπόγρη: Εὐγένεια, ποίηση, τεχνικὴ σὲ ἀριστέα σημεῖα, ἀνάβλημα παλαιῶν ταλέντων, εὐκρίνεια. Ὁ κ. Α. Μπόγρης μετὰ τὸ καινούργιο του ἔργο κατέκτησε τὴ καλλίτερη σημερινὴ θέσιν σὸ νεοελληνικὸ θέατρο.

Ἡ ἐπιτυχία του θάταν ἀκόμα μεγαλύτερη ἂν τὸ ἔργο δὲν εἶχε ἀδικηθῇ στὴν ἐρμηνείαν μερικῶν κυρίων ρόλων.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ Ι. ΚΑΚΟΥΡΗ
Ἀποφοίτος Ἀρσακείου

Αναμνήσεις.

Δίδαξε τὸ παιδίον σὴν ἀρχὴν τῆς ζωῆς αὐ-
τοῦ καὶ δὲν θέλει ἀπομακρυνθῇ αὐτῆς οὐδὲ
ὅταν γηράσῃ.
Σολομών.

Μοῦ ἐξήγησαν νὰ γράψω ὀλίγα ἐπάνω σὴν ἐπι-
ροὴν ποὺ εἶχε σὴ ζωὴ μου — καὶ κατόπιν, ὅταν
ἔγιναι μητέρα, στὰ παιδιά μου — ἡ μόρφωσίς μου
στό Ἀρσάκειον ὅταν ἦμην νέα.

Εἶχα τελειώσει τὰς 4 τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ σχο-
λείου τῆς γειτονιάς μου — ἀνωτέρα τάξις ἐκεῖ δὲν
ὑπῆρχε — ἔπρεπε λοιπὸν νὰ πάω στό Ἀρσάκειον!
Δὲν φαντάζεσθε τί ἐσήμαινε τὸ ὄνομα αὐτὸ τότε, καὶ
μὲ τί τρέμουλα καὶ ὑπερηφάνεια ἐπῆγα ἐκεῖ νὰ δώσω
ἐξετάσεις καὶ νὰ καταταχθῶ εἰς τὴν Α' τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Ὅταν ἔγιναι δεκτὴ ἤμουν ὑπερήφανη — ἤμουν
Ἀρσაკεῖα! Ἐσπούδαζα στὸ μεγαλύτερο Ἑλληνικὸ
σχολεῖο! Ἐμείνα ἐκεῖ 6 ἔτη — ἔτη γεμάτα καρδιο-
χτύπι καὶ γεμάτα χαρὰ καὶ εὐχαρίστησι — Γεμάτα
καρδιοχτύπι — διότι ἤθελα νὰ μ' ἀγαποῦν καὶ νὰ ἦναι
εὐχαριστημένοι μαζί μου οἱ διδάσκαλοί μου, ἔπρεπε
λοιπὸν νὰ μελετῶ γερά — διότι δὲν τὰ ἔπαιρνα καὶ
πολὺ εὐκόλα — ἔπειτα ὅλαι μας αἱ μαθήτριαι ἐσεβό-
μεθα πολὺ τοὺς καθηγητάς μας καὶ τὰς ἐπιμελητρίδας
(αἱ ὁποῖαι συνήθως ἦσαν σεβασταὶ δέσποιναί.) Δὲν
λησιμονῶ ποτε τί ἡσθάνθηκα ὅτε ἡ διευθύνουσα τὸ
διδασκαλεῖον μοῦ εἶπε μίαν ἡμέραν «Σὲ εἶδα ἀπόψε
στὸν ὕπνον μου» Δούαρ !)

Αὐτὸ ἦτο τὸ πατρικὸν μου ὄνομα, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ
μου ἦτο Ἀγγλος. Τί ἦσαν γιὰ μένα τὰ λόγια αὐτά...
πῶς νὰ μὴ προσπαθῶ (ἂν καὶ ἦμην ἀπὸ τὰς τελειο-
φοίτους) νὰ τὴν εὐχαριστήσω μὲ τὴν εὐταξίαν μου,
καὶ μὲ κάθε τρόπον; τὴν ἔτρεμα, μὰ καὶ τὴν ἀγα-
ποῦσα.

Στὸ Ἀρσάκειον ἡ ζωὴ μου ἦτο γεμάτη χαρὰ καὶ
εὐχαρίστησι. Ἐκεῖ ἐγγνώρισα τὰς καλυτέρας μου
φίλας — ποὺ ἀκόμη ἀγαπῶ — τώρα ποὺ εἶμαι τόσον
ἡλικιωμένη, καὶ ἐκείνες ἔχουν μεγάλα παιδιά. — Ἡ
γυμναστικὴ καὶ ἡ μουσικὴ ἦν κατόπιν ἐξηκολούθησα
ἦσαν ἡ χαρὰ μου... καθὼς καὶ ἡ ζωγραφικὴ ποὺ
μὲ ἐβοήθησε κατόπιν ὅταν ἐπῆρα τὸ πτυχίον μου —
νὰ ἐξακολουθῶ στὸ Πολυτεχνεῖον ὅπου μερικὰ
ἔργα μου — τοπεῖα — ἐβραβεύθησαν — (οἱ ἔπαινοι ἄς
εἶναι ὅλοι διὰ τὸ ἀγαπημένο μου σχολεῖον, τὸ ὁποῖον
μὲ προητοίμασεν).

Καὶ ἐμάθαμεν ἐκεῖ τόσην τάξιν — οἱ ποδιές μας
πάντα καθαφαί — τὰ μαλλιά μας πάντα συμμαζευ-
μένα μὲ ἓνα μαῦρο βελουδάκι! Τὰ βιβλία καὶ τετράδια
καλοντυμένα καὶ περιποιημένα.

Στὸ Ἀρσάκειον, μέσα σὴ μεγάλη οἰκογένεια
αὐτὴν τῶν κοριτσιῶν ἔμαθα νὰ λυπᾶμαι τίς πιὸ
πτωχαῖς συμμαθήτριές μου — ψωμί ἢ κουλούρι, ἢ
καὶ κάτι καλύτερο εὐχαρίστως τὸ ἐμοιραζόμεθα μὲ
κάποια πτωχότερή μας — Ἐμαθα νὰ βοηθῶ τὰ συμ-

μαθήτριάς μου, ὅπως ἔκαναν καὶ αὐταὶ ἐμένα. Ἄν
ἐγὼ πρόφθαινα νὰ γράφω (σὴν παράδοσιν τοῦ κα-
θηγητοῦ τῆς Ἱστορίας) τὰς σημειώσεις — καὶ νὰ τὰς
ίδιω στὰς ἄλλας νὰ ἀντιγράψουν, καὶ ἐκεῖναι μοῦ-
ἐδάνειζαν τὰ Ὀμηρικὰς λέξεις ποὺ εὗρισκαν μίαν
μίαν στὸ Ὀμηρικὸν λεξικόν.

Τὸν δ' ἀπει-βόμενος-προσέ-φεις Εἰ-μαι-συ-βῶ-τα!
Τί ἀναμνήσεις!!

Στὸ Ἀρσάκειον ἔμαθα ὅτι ὅλαι μου αἱ συμμαθή-
τριαι εἶμεθα Ἀδελφαὶ ἀδιάφορον ἂν τῆς μᾶς ἢ μη-
τέρα ἐξενόπλενε — ἢ ἡ ἄλλη ἐξοῦσα μαζί μὲ τοὺς
γονεῖς τῆς καὶ 3, 4 ἄλλα ἀδελφάκια μέσα σὲ ἓνα
δωμάτιον!

Στὸ Ἀρσάκειον ἔμαθα νὰ ὑπεραγαπῶ τὸ ράνιμο —
τόσην ἐντύπωσιν μοῦ ἔκαναν τὰ κορίτσια ποὺ ἐκεν-
τοῦσαν καλά! δὲν ἔχων καὶ μίαν Ὑδραῖαν συμμα-
θήτριάν μου ποὺ εἶχε τὴν ἐπιτηδειότητα νὰ ξελύνη
κάθε κόμπον τῆς κλωστής μας, ποὺ ἐνεφανίζετο στὸ
ἄσπρο κέντημά μας. Καὶ μὲ τί ὑπερηφάνεια φόρεσα
ὅταν ἐβγήκα πλέον ἀπὸ τὸ σχολεῖον τὸ φόρεμα ποὺ
εἶχα ράψει στὸ τελευταῖον μου ἐκεῖ ἔτος.

Πολλὰ ὀφείλω εἰς τὸ Ἀρσάκειον, τὸ σπουδαιό-
τερον εἶναι αἱ περικοπαὶ ἐκ τῶν Εὐαγγελίων, ἢ ἐπὶ
τοῦ ὅρους ὁμιλία κλπ. τὰς ὁποίας ὁ καλὸς μας κα-
θηγητὴς τῶν θρησκευτικῶν μᾶς ἐδίδε νὰ ἀποστηθί-
σωμεν. Τὰ μέρη αὐτὰ τῆς Ἀγίας Γραφῆς μὲ ἐβοή-
θησαν εἰς τὴν πνευματικὴν μου ζωὴν, καὶ θὰ ἦτο
εὐχὴς ἔργον, ἂν καὶ τώρα αἱ μαθήτριαι ἐξακολουθοῦν
νὰ μαθαίνουν τὰ πολυτιμότερα μέρη τοῦ Λόγου
τοῦ Θεοῦ.

Ὑμεῖς ἐστε — τὸ φῶς τοῦ Κόσμου

Ὑμεῖς ἐστε — τὸ ἄλως τῆς γῆς...

«Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, οἱ αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κλη-
θήσονται κλπ.

Καὶ ὅταν μερικὰ χρόνια ἔπειτα ἐνυμφεύθην, καὶ
ἦμην ἡγασμένη νὰ ζῶ εἰς ἓνα ὅπὸ τὰ προσάστεια
τοῦ Βοσπόρου ὅπου δὲν ὑπῆρχε σχολεῖον διὰ τὰ
τρία μου παιδάκια, πόσον μοῦ ἐχρησίμευσαν ὅλαι αἱ
γνώσεις ποὺ εἶχα ἀποκτήσῃ νέα ἀκόμη στὸ Ἀρσά-
κειον; Πῶς νὰ μὴ δώσω — εὐχαρίστως — μὲ ὅλην μου
τὴν καρδίαν — τὴν μονάκριβη ἀγαπημένην μου κό-
ρην — ποὺ ἀνέθρεψα μὲ τόσην φροντίδα — νὰ ἐρ-
γασθῇ μέσα σ' αὐτὸ — νὰ δώσῃ τὰς μεγαλυτέρας τῆς
δυνάμεις — τὰ καλυτέρα ἡσυχὰς τῆς χρόνις εἰς τὴν
ὕπηρεσίαν του; Ζήτη τὸ Ἀρσάκειον! καὶ ζήτησαν
οἱ διευθύνοντες μὲ τόσην ἐπιμέλειαν — καὶ οἱ ἐξακο-
λουθοῦντες τὸ λαμπρόν του Ἔργον.

μία παλαιὰ Ἀρσაკεῖα 60 ἐτῶν

Γιὰ τὸ Συνέδριον τῶν Γυναικῶν ποὺ διεξήχθη
τὴν 1-9 Ὀκτωβρίου στὸ Ντουμπρόβνικ τῆς Γιουγκο-
σλαβίας μετὰ πάσης λαμπρότητος χάρις σὴν ἐξαιρε-
τικὴν ὁργάνωσιν καὶ ἐγκαρδιοτάτην φιλοξενίαν τοῦ
Ἐθν. Συμβουλίου τῶν Γυναικῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας
θὰ γράφωμεν ἐκτενῶς εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος.

Αναμνήσεις Ἀρσაკεῖδος.

Ἀρσάκειον! Πόσα χρόνια ὀπίσω μὲ γυρίζει αὐτὸ
τὸ ὄνομα! Τὰ ὥραϊα παιδικὰ χρόνια, τὰ ξένοιαστα
καὶ ἄθῳα, ὅταν πρῶτ' πρῶτ' — τότε ἐπηγαίνομε εἰς τὰς
ὀκτὼ τὸν χειμῶνα μὲ κόκκινα ἀπὸ τὸ κρῦο χέρια καὶ
μύτην, ἔφθανα εἰς τὰ ὥραϊα μαρμάρινα προπύλαια
τοῦ Ἀρσაკείου.

Διὰ τὴν οἰκογένειάν μου ἦτο παράδοσις τὸ Ἀρσά-
κειον: ὁ πάππος μου Χρήστος Νικ. Φιλαδελφεὺς ἦτο
ἐκ τῶν ιδρυτῶν τῆς Φιλεγκαιδευτικῆς Ἐταιρείας καὶ
ἐπὶ μακρὰ ἔτη ὁ ἀκάματος καὶ ἐνθουσιώδης γραμμα-
τεὺς αὐτῆς. Τὸν ἐνθυμοῦμαι, ὑψηλόν, μὲ τὰ ἄσπρα
γένεια, μὲ τὸ μαῦρο βελουδίνο σκουφάκι ποὺ ἐφο-
ροῦσε εἰς τὸ σπίτι, νὰ κάθεται ὑπέρηγρος; πλέον εἰς
τὴν πολυθρόνα του καὶ ζωντανὴ ἐγκυκλοπαιδεία, μὲ
ἀπέραντον μνήμην, πηγὴ ἀκένωτος γνώσεως, ν' ἀπαντᾷ
πάντοτε μὲ ἀκρίβειαν καὶ σαφήνειαν εἰς ὅλας τὰς
ἐρωτήσεις νέων καὶ γέρον ποὺ προσέτρεχαν εἰς αὐτόν.

Ἐγγώριζε κατὰ βάθος τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν,
ἀλλὰ καὶ Γαλλικὰ, Ἀγγλικὰ, Ἰταλικὰ καὶ Τούρκικα,
εἰς τὰ ὁποῖα μετέφρασε τὸ Εὐαγγέλιον χάριν τῶν
Τουρκοφόνων Ἑλλήνων τῆς Μ. Ἀσίας.

Ὅταν ἐπῆγα εἰς τὸ Ἀρσάκειον εἶχε παραιτηθῇ
πρὸ πολλοῦ ἀλλὰ τὸνομά του ἦτο πάντοτε σεβαστὸν
καὶ ἀγαπητόν.

Μὲ τί συγκίνησιν ἐνθυνοῦμαι τοὺς καλοὺς μας κα-
θηγητάς, τὸν γέροντα Χαρ. Δραγάτη καὶ τὸν Ράν-
ταν, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐποίκιλλε τὸ μάθημα τῶν ἑλληνι-
κῶν μὲ ἀνέκδοτα καὶ παροιμίας, καὶ τὸν Ν. Παπα-
γιαννόπουλον, ὅστις μᾶς ἐδίδασκε ἱστορίαν μὲ προ-
φορὰν ἡπειρωτικὴν ἀλλὰ καὶ μὲ ἐνθουσιασμόν. Καὶ
ἄλλους ὀλιγώτερον σοβαροὺς ποὺ τὰ τρελλοκόριτσα,
ἐβασανίζαμεν, κατοχρῶμενα τῆς ἀδυναμίας τῶν.

Μὲ τί χαρὰν ἐπεριμέναμε τὸ διάλειμμα διὰ νὰ τρέ-
ξωμεν εἰς τὴν τετραγώνων αὐλὴν νὰ παίξωμεν τὸ
«Μέλισσα, μέλισσα! τί παραγγέλετε!».

Ὅπισω ἀπὸ τὸ κτίριον ἐκεῖ ὅπου εἶναι σήμερον ἡ
Στοὰ καὶ τὰ Δικαστήρια ὑπῆρχε μεγάλος ὥρατος κή-
πος τὸν ὁποῖον ἐλαχταρούσαμε διότι εἶχε κούνιες,
αἰώραν, μονόζυγα κλπ. ὅλα ὁμως διὰ τὰς ἐσωτερικὰς.

Ἐνα πρῶτ' ἡ ὑπεραυστηρὰ καθηγήτρια τῆς Παιδα-
γωγικῆς μᾶς ἔκλεισεν ἔξω ἀπὸ τὴν τάξιν διότι εἴ-
χαμεν ἔλθει ὀλίγα λεπτά μετὰ τὰς ὀκτὼ. Κάποια
τότε ἐπρότεινε νὰ πάμε εἰς τὸν κήπον. Ἐνθουσιασμέ-
ναι ἐτρέξαμε καὶ ἄλλη ἀνέβη εἰς τὴν κούνια, ἄλλαι
εἰς τὴν αἰώρα, καὶ ἄλλη εἰς τὰ δίζυγα καὶ ἀπελαμ-
βάναμε τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν μὲ τὰ ὅλα μας,
ὅταν αἰφνης παρουσιάσθησαν ἐμπρὸς μας δύο κύριοι:
ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Σημαντήρας καὶ ὁ ἐπό-
πτης Βιῶνης, ὁ τρόμος τῶν μαθητῶν.

— Τί θέλετε τέτοια ὥραν ἐδῶ; ἡρώτησεν αὐστη-
ρῶς ὁ φοβερὸς ἐπόπτης.

Ἐντροπιάσμεναι ἐξηγήσαμε τὴν αἰτίαν τῆς ἀτα-
ξίας μας.

Ὁ ἐπόπτης εἶχε συνοφρυωθῇ, ἀλλ' εἰς τὸ πρόσω-
πον τοῦ Προέδρου, διεγράφετο ἓνα μελίχιον μειδίαμα.
Ὁ ἀγαθώτατος ἐκεῖνος δικαστὴς μᾶς συνώδευσεν μό-
νος του εἰς τὴν τάξιν καὶ παρεκάλεσε τὴν καθηγή-
τριαν νὰ μᾶς συγχωρήσῃ...

Αἱ σημεριναὶ Ἀρσაკεῖδες δὲν ἔχουν ἀνάγκην νὰ
λαχταροῦν διὰ κήπον. Τὸ μεγαλοπρεπὲς κτίριον τοῦ
Ψυχικοῦ περιβάλλεται ἀπὸ μεγάλην ἔκτασιν καὶ εὐρυ-
τάτας ταράσας ἀπὸ τὰς ὁποίας ἡμποροῦν ὅσο θέλουν
ν' ἀναπνέουν τ' ἀρώματα τῆς ἐξοχῆς καὶ νὰ καμαρώ-
νουν τὰ εὐγγραμμά βουνὰ τῆς Ἀττικῆς. Ὅταν θὰ
παίζουν καὶ θὰ κυνηγοῦνται εἰς τὸν ἀπέραντον κήπον
ἃς ἐνθυμοῦνται καμμιὰ φορὰ καὶ τὰς παλαιὰς Ἀρ-
σაკεῖδας ποὺ ἐθεωροῦσαν εὐτυχίαν νὰ κατεβαίνουν,
τὸ διάλειμμα, εἰς τὴν τετραγώνων αὐλὴν...

ΜΑΡΙΑ Τ. ΜΟΜΦΕΡΡΑΤΟΥ
Ἀπόφοιτος Ἀρσაკείου

Εἰδήσεις.

Μὲ ἀπορίαν μαυθάνομεν ὅτι οὐδεμία γυναίκα
ὑπάρχει εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Φιλεγκ. Ἐταιρείας.
Μὲ τὸν ἐορτασμόν τῆς ἑκατονταετηρίδος ἐκφράζο-
μεν τὴν εὐχὴν, ὅπως τὸ Συμβούλιον ἀποτελεσθῇ ἀπὸ
τοῦδε ἀπὸ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν χάριν αὐτῆς τῆς
προόδου τοῦ Ἀρσაკείου.

Γενναία δωρεά. Εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίσιν
τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ
Σταυροῦ ἀνηγγέλθη νέα μεγάλη δωρεά τῆς κ. Δέλτα,
ἡ ὁποία ἀνέγειρε δι' ἰδίων τῆς ἐξόδων εἰς τὸ ἄκρον
τοῦ κτήματος Δέλτα πλήρες ἱατρεῖον, τὸ ὁποῖον καὶ
ἡ ἰδία συντηρεῖ διὰ τὴν παροχὴν ἱατρικῶν βοή-
θειῶν εἰς τοὺς ἀπόρους τῆς Κηφισοῦς καὶ τῶν γύρω
αὐτῆς περιοχῶν. Ἰδίως τὸ ἱατρεῖον φροντίζει διὰ
τὴν παροχὴν τοῦ ἐμβολίου Καλμέτ κατὰ τῆς φυμα-
τιώσεως εἰς τὰ νεαγνά.

Τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Τμήμα τοῦ Α. Σ. Ε. ἀνεκοί-
νωσε διὰ τῆς κυρίας Ἑλμίνας Παντελάκη εἰς τὸ
Bureau International d' Education σὴ Γενεύη ὅλα
τὰ σχετικὰ μὲ τὸν ἐορτασμόν τῆς ἑκατονταετηρίδος
τῆς Φιλεγκ. Ἐταιρείας, μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως κοι-
νοποιηθῶν εἰς τὰς μετὰ τοῦ ἐν λόγῳ γραφείου ἐπι-
κοινωνούσας ἐκπαιδευτικὰς ὁργανώσεις.

Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους εἰσάγεται σὴ Γερ-
μανίαν καὶ γιὰ τίς γυναῖκες ἐτησίᾳ θητεία ὑποχρεω-
τικῆς ἐργασίας ἡ ὁποία ἦτο ὡς τώρα ἐθελοντική.
Πρὸς τοῦτο ἐξεδόθη ἡδη ὁ σχετικὸς νόμος.

Ὡς πρώτη καθηγήτρια τοῦ πανεπιστημίου τῆς
Λίμας — τοῦ Περού — τοῦ ἀρχαιοτέρου πανεπιστη-
μίου τῆς Νοτ. Ἀμερικῆς διορίσθη ἡ Ρεββέκα Κασὼ
στὸ μάθημα τῆς ἐθνολογίας.

“L'HELLENIS,”

Organe mensuel du Conseil National
des femmes hellènes

Rédaction-Administration: Rue Alex. Soutsou 26
Athènes, novembre 1936

Le centenaire de l'école de jeunes filles «Arsakion». Le présent numéro de l'Hellenis est consacré entièrement au centenaire de l'école Arsakion et tous les articles ont été écrits par d'anciennes élèves de cette institution, qui gardent un sentiment de gratitude et un précieux souvenir de leurs années scolaires.

Depuis 1836 il existe en Grèce une société dite «Amie de L'Instruction» (Philecpédeutique), qui travaille bénévolement pour l'exécution de l'Instruction féminine. Pendant que les Grecs, en 1821, luttèrent sur les champs de batailles pour conquérir l'indépendance de leur pays, d'ardents patriotes méditaient de l'affranchir plus complètement encore, en le délivrant des préjugés et de l'ignorance. C'est ainsi qu'en 1836 fut fondée la Société Philecpédeutique qui se donna pour but l'organisation de l'Instruction féminine, car il appartenait aux femmes de réaliser l'œuvre de civilisation et de libération spirituelle, en éduquant la génération nouvelle.

Les écoles de cette société portent toutes le nom «Arsakion», parcequ'un des plus généreux donateurs fut le grand patriote grec Apostolos Arsakis, médecin, philosophe et Ministre des Affaires Etrangères de Roumanie en 1822. L'exemple d'Apostolos Arsakis fut suivi par beaucoup d'autres, et grâce à eux la Société possède aujourd'hui une fortune considérable qui lui permet de subvenir à ses besoins.

L'école principale se trouve à Athènes, mais il y a des filiales à Patras, à Corfou et à Larissa. Ces établissements se composent d'une école primaire, d'une école secondaire ou gymnase, d'une école préparatoire pour les institutrices et d'une école supérieure menagère.

Depuis 100 ans que fonctionne cette Société, des milliers de femmes sont sorties des ces écoles (dont 12.500 institutrices). Toutes ces jeunes filles sont devenues les premières mères instruites qui, avec les institutrices ont propagé à travers toute la Grèce et les colonies grecques de l'Orient l'amour des lettres, de la vertu et des biens spirituels. Le but des fondateurs de la Société a donc été atteint: les éducatrices, formées par

l'Arsakion ont contribué à élever le niveau de la civilisation en Grèce et en Orient.

Entre temps de beaux bâtiments scolaires ont été élevés munis d'un matériel d'enseignement des plus complets, dotés d'un personnel d'élite, et dont l'organisation a suscité l'admiration enthousiasme de toutes les grandes personnalités qui les ont visité. L'Arsakion garde précieusement dans ses archives les réflexions élogieuses, dont il peut à bon droit s'enorgueillir.

Aujourd'hui, au seuil du second siècle de son existence, la Société Philecpédeutique vient d'inaugurer un nouveau bâtiment grandiose, dont nous publions l'image. A quelques minutes d'Athènes, dans l'aristocratique banlieue de Psychico, face à l'Hymette et dominant le calme paysage de la plaine attique, le nouvel Arsakion se dresse dans un bosquet de pins odorants. Dans ce lieu, unique par la salubrité de son climat et la beauté de son décor, les élèves de l'Arsakion reçoivent le bienfait d'une éducation complète, destinée à former des corps sains et robustes en même temps que des esprits droits.

L'enseignement donné à l'Arsakion s'inspire en effet d'un esprit moderne, mais débarrassé de toute exagération.

On s'y propose de former des femmes qui aient une parfaite et pleine conscience des vertus humaines en général, et féminines en particulier. On y exerce les jeunes filles à acquérir l'habitude d'agir en accord avec la nature de l'âme féminine. L'école veut avant tout prévenir chez ses élèves la déformation de l'esprit qui résulte de l'imitation des façons de penser ou d'agir masculines mais elle ne veut pas non plus faire d'elles des femmes aveugles devant les grandes exigences de la vie moderne.

La Grèce peut être fière de cette institution et c'est avec justice qu'au moment de la célébration de son centenaire, et au cours des fêtes qui auront lieu, la Société Philecpédeutique reçoive l'expression de la reconnaissance nationale de son pays. Déjà dans une de ses dernières séances, l'Académie d'Athènes lui a décerné, à l'unanimité des voix, sa plus haute distinction, la Médaille d'Or.

Le Conseil National des femmes Hellènes confédération de 78 organisations féminines et représentant par conséquent une grande partie des femmes de la Grèce, participe chaleureusement à la célébration du centenaire de l'Arsakion et lui souhaite pour le bien de la patrie de longues années de prospérité.

ACADÉMIE DE BEAUTÉ

MME KETTY

Ερμού 35 - Αθήναι-ΤΗΛ 22088

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΩΜΟΡΦΙΑ
ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΟΣ

Φυσιοθεραπεία - Ραδιενεργά λασπόλουτρα - Αναγέννησις του δέρματος - Θεραπεία πάσης δερματικής παθήσεως - Αισθητική χειρουργική, ρινοπλαστική, αισθητική διαμόρφωσις παχέων χειλέων, στήθους κ. λ. π. Μεταμοσχεύσεις αδένων, άμφοτέρων των φύλων, κατά την μέθοδον Βορονώφ. Συμπαθητικοθεραπεία.

Διηλεκτρόλσεις. Ορμονοθεραπεία διά τας έκ πλημμελοῦς λειτουργίας του οργανισμού δερματικές παθήσεις. Ηλεκτροθεραπεία. Ριζική θεραπεία της υπερχρωσώσεως. Έξαφάνισις ρυτίδων, δυσμορφωνούλων, όγκων κλπ. Και γενικώς πάσα θεραπεία σχετική με την καλλονήν του προσώπου ή του σώματος.

ΚΑΛΥΝΤΙΚΑ ΜΕ ΒΙΤΑΜΙΝΕΣ & ΟΡΜΟΝΕΣ
ΓΑΡΥΜΑ ΑΥΣΤΗΡΩΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ

Ερμού 35 - Αθήναι-ΤΗΛ 22088

ΑΓΝΟΝ ΒΟΥΤΥΡΟΝ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΕΛΕΝΗΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Υποστηρίζετε την έγχώριον βιομηχανίαν αγοράζουσαι το φρεσχύτατο βούτυρό μου κατ' ευθείαν από την Κέρκυραν για το τσάϊ σας για τα γλυκά σας για τα φαγητά σας.

ΕΛΕΝΗ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ
ΚΑΝΙΓΓΟΣ 6
Τηλέφ. 23-163

ΠΡΩΙ ΚΑΙ
ΒΡΑΔΥ

OREODONT ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ — ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1893

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΝ ΠΑΣΗΣ ΑΛΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ, ΑΙΓΥΠΤΩ ΚΑΙ ΚΥΠΡΩ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

THE BANK OF ATHENS TRUST COMPANY 205, West 33rd Str. NEW YORK

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΕΝ ΟΦΕΙ ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

Νομικόν Γραφείον

Έθνικοῦ Συμβουλίου Έλληνίδων

ΠΑΡΕΧΕΙ ΔΩΡΕΑΝ ΣΥΜΒΟΥΛΑΣ

Έκάστην Πέμπτην 12-1 μ. μ.

Όδός 'Αλεξάνδρου Σούτσου 26

**ΡΑΠΤΕΤΕ ΔΙ' ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΑΚΟΠΩΣ ΚΑΙ ΤΑΧΕΩΣ
ΜΕ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΗΡΑ ΣΙΓΓΕΡ**

Έφαρμόζεται με μίαν βίδα εις οίανδήποτε ραπτομηχανήν.
Παρέχεται ΔΩΡΕΑΝ πρὸς δοκιμήν ἐπὶ 8 ΗΜΕΡΑΣ.

ΔΩΡΕΑΝ διδασκαλία κεντημάτων καὶ διαφόρων Ποικι-
μάτων με τὸν ΜΑΛΛΟΡΡΑΦΕΑ ΣΙΓΓΕΡ καθὼς καὶ
κοπτικῆς με ΙΧΝΑΡΙΑ ΣΙΓΓΕΡ δι' ἑσωτερικὰ καὶ ἑξω-
τερικὰ φορέματα ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδῶν. ==

ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΑΙ ΣΙΓΓΕΡ
ΜΕ ΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

ΠΡΩΙ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ OREODONT ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΜΕΛΙ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Τὸ ἑφετεινὸ μας
ΜΕΛΙ λόγω τῆς ἑ-
ξαιρετικῆς ἐπιτυ-
χίας τῆς συγκομι-
δῆς εἶνε ὑπέροχον.
Ζητήσατε ἀπὸ τὸν
προμηθευτὴν σας
κυτία νέας ἑσο-
δείας: φέρουν κόκ-
κινο κάλυμμα.

ΜΗΝΥΤΩΡ

ΠΡΩΙ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ OREODONT ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΠΑΡΚΕΤΙΝΗ ΛΑΜΒΟ

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΙΔΡΥΤΗΣ
1841

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΧ. 1.205.000.000

ΚΑΤΑΒΕΣΕΙΣ (ΤΗ. 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1936) „ 10.073.315.312

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΙΩΑΝ. Α. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ:

Ἅγιος Νικόλαος (Κρήτη)	Θήβαι	Μεσσήνη
Ἀργείνιον	Θήρα	Μιτυλήνη
Ἀγνιά	Ἰθάκη	Ναύπακτος
Ἀθήναι:	Ἰστιάδα (Ξηροχώριον)	Ναύπλιον
Ὑπ/μα, ὁδὸς Μητροπόλεως 9	Ἰωάννινα	Νιγρίτα
> ἐν Καλλιθέα	Καβάλλα	Ξάνθη
> ἐν Νέα Ἰωνία	Καλάβρυτα	Ὀρεστιάς
> ἐν Παγκρατίῳ	Καλάμαι	Παξοὶ
Ἀἴγιον	Καλαμπάκα	Παπάδος (Μυτιλήνης)
Ἀλεξανδρούπολις	Καρδίτσα	Πάτραι
Ἀλμυρὸς	Καρλόβασι (Σάμου)	Πειραιεὺς
Ἀμαλιδας	Καρπενήσιον	Πλωμάριον (Μυτιλήνης)
Ἀμύνταιον (Σόφοβις)	Καρναὶ (Ἅγιον Ὅρος)	Πόρος
Ἀμφίκλεια	Καστορία	Ποταμὸς
Ἀμφισσα	Κατερίνη	Πρέβεζα
Ἄνδρος	Κέρκυρα	Πύλος
Ἀργοστόλιον	Κιλκίς	Πύργος
Ἄρτα	Κοζάνη	Ρεθύμνη (Κρήτης)
Ἀταλάντη	Κομοτινή	Σέρραι
Βάμος (Κρήτη)	Κόρινθος	Σητεία (Κρήτης)
Βέροια	Κύνθηρα	Σικυνωνία (Κιάτον)
Βόλος	Κύμη	Σκιάθος
Γρεβενά	Κυπαρισσία	Σουφλίου
Γύθειον	Λαγκαδᾶς	Σπάρτη
Δημητσάνα	Λαμία	Σῦρος
Διδυμότειχον	Λάρισα	Τρίκαλα
Δράμα	Λεβάδεια	Τρίπολις
Ἑδεσσα	Λευκάς	Φάρσαλα
Ἑλασσών	Λήμνος	Φλώρινα
Ἑλευθερούπολις (Πράβιον)	Λιμὴν Βαθέως (Σάμου)	Χαλκίς
Ζάκυνθος	Μεγαλόπολις	Χανιά (Κρήτης)
Ἡράκλειον (Κρήτης)	Μεσολόγγιον	Χίος
Θεσσαλονίκη		

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ : ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ: Rue Stamboul No 17

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΚΑΪΡΩ: Rue Emad el Dine No 17

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΝ ΖΑΓΑΖΙΚ: Rue Tewfiki

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ Ἐξωτερικοῦ

HELLENIC BANK TRUST COMPANY, NEW YORK: 51 Maiden Lane

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως με τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΟΛΟΣΧΕΡΩΣ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΑ \$ 1.350.000